ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

ЧАСОПИС ВОЛИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

З БЛАГОСЛОВІННЯ МИТРОПОЛИТА ЛУЦЬКОГО І ВОЛИНСЬКОГО МИХАЇЛА

№ 3 (7), 2025 р. ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ В ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла 24 серпня у храмах єпархії провели молебні з нагоди 34-ї річниці Акта проголошення незалежності нашої Батьківщини.

Напередодні, 23 серпня, в день Державного Прапора, на майдані кафедрального собору Святої Трійці владика очолив молитву за Вітчизну та освятив державне і єпархіальне знамена, а також прапор Євросоюзу, які було урочисто піднято на флагштоках біля духовної консисторії під спів національного Гімну. В урочистості взяли участь: декан протоієрей Микола Нецькар та інше духовенство головного храму єпархії, викладачі і студенти Волинської православної богословської академії, співробітники духовної консисторії.

24 серпня у Свято-Троїцькому соборі на завершення Божественної Літургії керуючий єпархією також відслужив молебень за нашу державу та військо її.

У слові високопреосвященний зазначив, що завжди, а особливо в такий важкий час, Господь із Україною. Хоча диявол ополчився на нашу державу, він ніколи її не переможе, тому що з нами Бог. «З нами Бог, розумійте, народи, і покоряйтеся, бо з нами Бог». Ми стоїмо, але людська сила, розум і бажання не змогли би стояти. Тому потрібно дякувати Господу за те, що ми живемо у своїй Україні, в своєму домі, ходимо до свого храму, сповідуємо свою релігію. За це ми сьогодні дякуємо Богові, що у складний для нас час нас береже.

Луцький міський декан протоієрей Михайло Онищук побував на святковому заході, що відбувся в облраді. Душпастир взяв участь у міжконфесійній молитві за Україну.

Урочисті відправи та заходи відбулися у всіх деканатах єпархії.

Оксана Карнковська

ОФІЦІЙНО

Священника Федора Устимчука призначено настоятелем парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Нова Руда Камінь-Каширського дек. (указ № 49 від 1 липня 2025 р.).

Священника Романа Дячука призначено настоятелем парафії Святої Трійці в с. Велика Осниця Колківського дек. (№ 53 від 1 липня).

Священника Михайла Федорчука призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Залізниця Камінь-Каширського дек. (№ 54 від 1 липня).

Священника Валерія Кравця призначено настоятелем парафії Архістратига Михаїла в с. Несвіч Луцького райдек. (№ 56 від 8 липня).

Протоієрея Миколу Фалюша призначено капеланом у Службу військового капеланства відділу соціального супроводу військової частини 2382 (№ 66 від 15 липня).

Священника Дмитра Пітуха звільнено від обов'язків настоятеля парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Колодяжне Ковельського дек. з відрахуванням зі штату єпархії та з правом переходу в іншу (№ 68 від 5 серпня).

Священника Миколу Журила зараховано до кліру парафії Архістратига Михаїла с. Підгайці Луцького райдек. (№ 69 від 5 серпня).

Священника Миколу Сегета призначено настоятелем парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Загаї Горохівського дек. (Луцький р-н) (№ 70 від 5 серпня).

Протоієрея Василя Янчука звільнено від обов'язків настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Полонка Луцького райдек. (залишено в клірі громади), а протоієрея Ігоря Янчука призначено на цю посаду (№ 77–79 від 12 серпня).

Протоієрея Ігоря Синчину звільнено від обов'язків настоятеля парафії Пророка Іллі в с. Клепачів Ківерецького дек. (відповідно до окремого доручення командувача Сухопутних військ ЗСУ № 60/116/21-уд від 24.07.2025 р. щодо осіб, які мають духовний сан, у зв'язку з мобілізацією на період воєнного стану), священника Назара Федонюка призначено на цю посаду (№ 80 від 13 серпня).

Ігумена Арсенія Качана призначено настоятелем парафії Великомученика Димитрія Солунського в Луцьку (№ 82 від 14 серпня).

Священника Миколу Мицька призначено капеланом військової частини А5215 для служіння в структурі Синодального управління військового духовенства (№ 100/а від 10 вересня).

ЄПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

1 жовтня

День освяти храму: 15 років тому, 2010-го, – каплиця Великомученика і цілителя Пантелеймона Горохівського психоневрологічного інтернату для інвалідів;

280 років тому, 1745-го (точні число й місяць невідомі), – церква Покрови Пресвятої Богородиці с. Залізниця Камінь-Каширського дек.;

30 років тому, 1995-го (точні число й місяць невідомі), – церква Покрови Пресвятої Богородиці в с. Зелена Ковельського дек.

День висвяти: 25 років тому, 2000-го, – протодиякон Володимир Мельничук, клірик кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

3 жовтня

День висвяти: 15 років тому, 2010-го, – протоієрей Володимир Вакін, ректор Волинської православної богословської академії, настоятель парафії Апостола Филипа в Луцьку.

День народження: 25 років тому, 2000-го, – священник Павло Гусак, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Озеро Ківерецького дек. (Луцький р-н).

8 жовтня

День висвяти: 30 років тому, 1995-го, – протоієрей Микола Лазука, клірик парафії Успіння Пресвятої Богородиці в Луцьку.

9 жовтня

День освяти храму: 30 років тому, 1995-го, – церква Апостола і євангеліста Йоана Богослова в с. Уманці Горохівського дек. (Луцький р-н).

13 жовтня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – священник Руслан Лисенко, настоятель парафії Великомучениці Параскеви-П'ятниці сіл Підгірне, Березолуки та Яблунівка Рожищанського дек. (Луцький р-н).

14 жовтня

День освяти храму: 15 років тому, 2010-го, – скит Святого Духа чоловічого монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького дек.

22 жовтня

День висвяти: 25 років тому, 2000-го, – митрополит Луцький і Волинський Михаїл;

5 років тому, 2020-го, – священник Денис Клюковський, настоятель парафії Благовірних князів Бориса і Гліба с. Романів Луцького райдек.

26 жовтня

День народження: 40 років тому, 1985-го, – священник Василь Довбуш, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Омельно Ківерецького дек.

27 жовтня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – священник Сергій Крук, настоятель парафії Преподобного Сергія Послушного в с. Зміїнець Луцького райдек.

28 жовтня

День заснування храму: 35 років тому, 1990-го (точні число й місяць невідомі), – церква Великомучениці Параскеви-П'ятниці в с. Чаруків Луцького райдек.

31 жовтня

День освяти храму: 30 років тому, 1995-го, – церква Апостола і євангеліста Луки в с. Вигуричі Горохівського дек.

День висвяти: 5 років тому, 2020-го, – священник Олег Кравич, настоятель парафій Апостолів Петра й Павла в Ковелі, Святителя Петра Могили в с. Воля-Любитівська Ковельського дек.

6 листопада

День освяти храму: 230 років тому, 1795-го, – церква Вознесіння Господнього у Горохові.

7 листопада

День освяти храму: 15 років тому, 2010-го, – церква Святителя Миколая Чудотворця в с. Лахвичі Любешівського дек. (Камінь-Каширський р-н).

8 листопада

День заснування храму: 35 років тому, 1990-го (точні число й місяць невідомі), – церква Архістратига Михаїла в с. Кругель Ковельського дек.;

20 років тому, 2005-го, – церква Великомученика Димитрія Солунського в с. Муравище Ківерецького дек.

День освяти храму: 255 років тому, 1770-го (точні число й місяць невідомі), – церква Архістратига Михаїла в с. Липно Ківерецького дек.;

35 років тому, 1990-го (точні число й місяць невідомі), – церква Архістратига Михаїла в с. Гірка Полонка Луцького райдек.

День висвяти: 5 років тому, 2020-го, – священник Олексій Давидюк, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Мельники-Річицькі Ратнівського дек. (Ковельський р-н).

9 листопада

День освяти храму: 20 років тому, 2005-го, – церква Великомученика Димитрія Солунського в с. Знамирівка Цуманського дек. (Луцький р-н).

10 листопада

День висвяти: 20 років тому, 2005-го, – священник Василь Старевич, настоятель парафій Різдва Пресвятої Богородиці в с. Мощена, Успіння Пресвятої Богородиці в с. Красноволя та Великомученици Варвари в с. Черкаси Ковельського дек.;

5 років тому, 2020-го, – священник Михайло Скиба, настоятель парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Баїв Луцького райдек.

14 листопада

День освяти храму: 15 років тому, 2010-го, – церква Архістратига Михаїла в с. Дачне Ківерецького дек.

День визначної події: 20 років тому, 2005-го, – відкриття офіційного сайта єпархії.

19 листопада

День освяти храму: 20 років тому, 2005-го, – домова церква Преподобного Миколи Святоші,

князя Луцького, чоловічого монастиря в с. Жидичин Ківерецького дек.

День народження: 45 років тому, 1980-го, – протоієрей Андрій Сех, настоятель парафій Апостолів Петра й Павла в Голобах, Великомученика Юрія Переможця в с. Вівчицьк, Преподобної Параскеви Сербської в с. Малий Порськ, Святителя Миколая Чудотворця в с. Дарівка, Покрови Пресвятої Богородиці в с. Солотвин (Майдан, Діброва) Ковельського дек.

21 листопада

День освяти храму: 140 років тому, 1885-го, – церква Архістратига Михаїла в с. Промінь Луцького райдек.

День висвяти: 20 років тому, 2005-го, – протоієрей Олександр Вронський, настоятель парафії Преподобного Іова Почаївського в Луцьку, капелан 204-ї бригади тактичної авіації в/ч А0959;

5 років тому, 2020-го, – священник Тарас Побер, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Гораймівка Маневицького дек. (Луцький р-н).

22 листопада

День освяти храму: 10 років тому, 2015-го, – церква Архістратига Михаїла в с. Рудня Рожищанського дек.

День народження: 55 років тому, 1970-го, – протоієрей Михайло Бучак, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Княгининок Луцького райдек.

24 листопада

День народження: 40 років тому, 1985-го, – протоієрей Роман Мойсей, настоятель парафії Великомучениці Варвари в с. Небіжка Ківерецького дек.

29 листопада

День народження: 50 років тому, 1975-го, – протоієрей Василь Клочак, уповноважений єпархії у справах сім'ї, настоятель парафій Воздвиження хреста Господнього, Волинської ікони Божої Матері в Луцьку.

4 грудня

День освяти храму: 30 років тому, 1995-го, – церква Різдва Пресвятої Богородиці у Рожищі.

День висвяти: 30 років тому, 1995-го, – священник Ігор Кухта, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці с. Мизове Старовижівського дек. (Ковельський р-н).

6 грудня

День заснування храму: 25 років тому, 1995-го (невідомо якого дня й місяця), – церква Святителя Миколая Чудотворця в Камені-Каширському.

День народження: 40 років тому, 1985-го, – диякон Валерій Кравець, клірик Свято-Преображенського нижнього храму кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

7 грудня

День народження: 65 років тому, 1960-го, – протоієрей Василь Янчук, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Полонка Луцького райдек.

8 грудня

День народження: 45 років тому, 1980-го, – архімандрит Константин Марченко, декан монастирів єпархії, намісник монастиря Святителя Миколая Чудотворця, настоятель парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького дек.

10 грудня

День висвяти: 25 років тому, 2000-го, – протоієрей Мирон Цюпа, настоятель парафій Покрови Пресвятої Богородиці в с. Веселе, в с. Городині Рожищанського дек.

11 грудня

День висвяти: 20 років тому, 2005-го, – священник Олег Куліш, настоятель парафій Архістратига Михаїла в с. Рудня та Великомученика Димитрія Солунського в с. Валер'янівка, Апостолів Петра й Павла в с. Вишеньки Рожищанського дек.

День народження: 45 років тому, 1980-го, – протоієрей Андрій Мовчанюк, настоятель парафій Успіння Пресвятої Богородиці с. Гаразджа, Покрови Пресвятої Богородиці в с. Піддубці Луцького райдек., голова пенітенціарної служби Управління єпархії, капелан Луцького слідчого ізолятора № 177 та капелан роти поліції особливого призначення «Світязь».

17 грудня

День висвяти: 25 років тому, 2000-го, – протоієрей Володимир Присяжнюк, луцький районний декан, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Гірка Полонка Луцького райдек.

19 грудня

День заснування храму: 20 років тому, 2005-го, – церква Святителя Миколая Чудотворця в с. Лахвичі Любешівського дек.

20 грудня

День заснування храму: 25 років тому, 2000-го, – церква Казанської ікони Божої Матері в с. Баківці Луцького райдек.

24 грудня

День народження: 55 років тому, 1970-го, – протоієрей Віталій Антонюк, настоятель парафій Собору Пресвятої Богородиці в с. Забороль, Святителя Миколая Чудотворця в с. Антонівка Луцького райдек.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці журналу, а також у календарному розділі сайта pravoslaviavolyni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

ХТО ЗДАТНИЙ ЗРУШИТИ ГОРУ? (ДЕСЯТА НЕДІЛЯ ПІСЛЯ П'ЯТДЕСЯТНИЦІ)

Як часто ми шукаємо допомогу у представницьких колах влади, коли потрапили у повну безвихідь, і отримуємо заперечну відповідь? Фаталізм ситуації пояснюється тим, що немає такої сили, яка б могла зарадити біді.

Євангеліє десятої неділі після зішестя Святого Духа розповідає про Божу цілющу благодать, неміч біснуватого хлопця, слабкість віри апостолів та ревність молитви люблячого батька. Подія відбувається відразу після того як учні з Ісусом сходять з гори, на якій Син Божий переобразився перед ними. Ісус зіштовхується зі слабкістю віри Своїх учнів. Вони не можуть на прохання батька зцілити його біснуватого сина (Мф. 17:16). «Я приводив його до учеників Твоїх, та вони не змогли зцілити його» (Мф. 17:16). Адже учні Месії представляли в цьому випадку силу Божу і мали б урятувати сина від важкої недуги. Адже коли Ісус тільки починав проповідувати в Галилеї, Він послав Своїх учнів з особливою місією: «Ходячи ж, проповідуйте, кажучи, що наблизилося Царство Небесне; хворих зціляйте, прокажених очищайте, мертвих воскрешайте, бісів виганяйте: задарма одержали, задарма давайте» (Мф. 10:7-8). Якщо на початку їхнє служіння було успішним, то тепер вони стояли безсилі та розгублені перед Господом. Замість зрости у вірі, не розвинули те, що прийняли як дорогоцінний дар для служіння іншим.

Ми спостерігаємо десятки історій недбайливого виконання обов'язків так званих функціонерів. Навіть більше – порушення певних суспільних законів не на благо нужденних. Головне для таких слуг – це здобути, як книжники, визнання офіційних рятувальників, за нагоди розписатися у власному безсиллі. А ми ж віримо в тих, кого уповноважили на керівництво, і сподіваємось на їхню допомогу у розв'язанні важливих питань. «О роде невірний і розбещений! Доки буду з вами, доки терпітиму вас?» (Мф. 17:17), – це запитання Ісуса, звернене до учнів, підкреслює трагізм їхнього стану. Ревне прохання батька не залишається без відповіді – Ісус одним лише словом зціляє хлопця.

Таким чином, ця історія застерігає сучасних послідовників Христа перед ілюзією власної самодостатності та самовпевненості: «Всяке добре даяння і всякий досконалий дар сходять зверху, від Отця світів, у Якого немає зміни і ні тіні переміни» (Як. 1:17). Апостол Павло, характеризуючи своє служіння, переможно стверджує: «Благодаттю Божою є те, що є; і благодать Його в мені не була марною, та й потрудився я більше за них усіх: тільки не я, а благодать Божа, яка зі мною» (1 Кор. 15:10).

Тоді ученики, приступивши до Ісуса на самоті, сказали: чому ми не змогли вигнати його? «Ісус же сказав їм: через невір'я ваше. Бо істинно кажу вам: якщо ви матимете віру, як зерно гірчичне і скажете горі цій: перейди звідси туди, і вона перейде; і не буде нічого неможливого для вас» (Мф. 17:19–20).

Якраз у передвиборчих обіцянках служителі народу обіцяють здвигнути гори для задоволення наших потреб і самі ж не вірять у власні слова. Тобто, задовольнивши особисті потреби і досягнувши кар'єрної мети, позбуваються тих, кому зобов'язані.

«Доки буду з вами, доки терпітиму вас?» (Мф. 17:17). Але Господь не покидає нас і закликає до віри та перемоги добра. А терпінню Його можна тільки позаздрити.

Віталій Клімчук

СВОЯ СВИТИНА… ЗРОСЛАСЯ З ТІЛОМ?

Святе Письмо у дванадцяту неділю по П'ятдесятниці нагадує нам, як важко людині розставатися добровільно із нажитим статком.

Свідомо ніби і є розуміння потреби віддати все заради вічного блаженства, проте іржа сумніву не дає спокою: а чи точно отримаю те, що обіцяють? У даному випадку багатий юнак запитав Ісуса, як потрапити в Царство Небесне. Окрім виконання всіх Божих Заповідей, була ще одна умова: «…коли хочеш бути досконалим, піди продай добро твоє і роздай убогим; і матимеш скарб на небесах; і приходь та йди слідом за Мною» (Мф. 19:21).

Завдання виявилось аж надто складним, бо мав той юнак багатства немало. Нині прийнято вимагати гарантії на капіталовкладення, а тут – лише слово Боже. Чи була сильною віра юнака, аби без сумніву кинутись виконувати почуте? Далебі, що ні. Бажання втрапити в блаженство Царства Небесного залишилось тільки бажанням.

Біблія неперевершеною мудрістю завжди здатна відобразити настрої суспільства сьогоднішнього дня. Чи не всі миряни носять на вустах прагнення потрапити якнайшвидше в блаженство мирного життя і просять про це в молитвах до Всевишнього. Унаслідок обставин не кожен здатен взяти зброю до рук і опинитися на передовій. Але свою дещицю у вигляді донатів може здійснити кожен із прохачів. І тут виникає цікава ситуація – свою неучасть у фінансуванні воюючого війська пояснюють безліччю причин: не вистачає самим на прожиття; нема впевненості, що гроші не вкрадуть шахраї; хай платять ті, хто багатший; при такій закордонній помочі мої копійки погоди не зроблять… І все це звучить для власного виправдання, бо ой як важко розлучитися із гривнею, щоби наблизити омріяний мир і перемогу.

З цього приводу для хранителів добра в тилу мовиться чітко і дохідливо: «Тоді Він сказав їм: але тепер хто має мішок, нехай візьме також і торбу, а в кого немає, нехай продасть одяг свій і купить меч» (Лк. 22:36).

Втім, дуже важко продати навіть останню свитину, підтримуючи воїнів, щоби не бути поневоленим ворогом. «Ісус же сказав ученикам Своїм: істинно кажу вам, що тяжко багатому ввійти у Царство Небесне. І ще кажу вам: легше верблюдові пройти крізь вушко голки, ніж багатому в Царство Боже ввійти. Почувши це, учениками Його дуже здивувались і сказали: так хто ж може спастися? Ісус, поглянувши, сказав їм: людям це неможливо, Богові ж усе можливо» (Мф. 19:25–26).

Багатьом важко зрозуміти потребу єдності наших поривів заради перемоги над ворогом. Адже мета в українців на цю мить одна-єдина – спастися від рабства рашистського загарбника. Конкретними добрими справами маємо змогу спастися на рідній землі й не допустити окупації. Людям це можливо. А Господь достеменно бачить і знає вклад кожного із нас у здійсненні благих намірів. Так що триматися за теплу і зручну свитину власного комфорту й достатку не варто.

Віталій Клімчук

ПРОТОІЄРЕЙ МИХАЙЛО ОНИЩУК: ВІРА – НАЙКРАЩИЙ ФУНДАМЕНТ УСЯКОГО ДІЛА

У подкасті «Духовний шлях. Важкі часи для великих справ» зі священником Дмитром Черенюком, клiриком луцької церкви Холмської ікони Божої Матері, спілкувався міський декан і настоятель цього Божого дому протоієрей Михайло Онищук.

– Нашому храмові виповнюється 10 років з дня освячення. Місце ж під будівництво було освячено 16 років тому Святійшим Патріархом Філаретом. Було все: ентузіазм, кризи, пандемія, повномасштабна війна, сумніви і неймовірні прояви. Отче, розкажіть, як почався Ваш шлях священства.

– Тепер можу сказати, що за Євангелієм: «Не ви Мене обрали, але Я вас обрав» (Ін. 15:16). На землі, на частинці землі мого діда побудувався у 90-х роках новий собор, храм величний. Поруч із храмом поселився з дідусем священник зі своєю сім'єю. І, шукаючи себе в цьому житті, дивився я на життя священника і в один момент собі сказав: хочу і собі такого шляху. Бо священника я побачив серед будня в білій сорочці: мене це вразило, що людина може ходити в білій сорочці в будень. Мені тоді здавалося, що там ріки меду і молока, там одною рукою махнеш – і все добре. А потім отримав відповідь на всі свої побажання, думки. Коли тільки прийняв рішення, що буду готуватися до вступу в духовний заклад, побачив сон: на порозі батьківського дому стояв дорослий Спаситель і тримав за руку маленького. Була чиста ніч, чисте небо. І тоді я зрозумів, що таких снів не бачив, не чув. І подумав: Господи, напевно, Ти так кличеш мене, тому йду.

– Чи пам'ятаєте Ви той момент, коли прийшла ідея збудувати цей храм? Можливо, це була якась певна подія чи, можливо, якась спеціальна розмова, адже Ви на той час були настоятелем іншого храму.

– Будівництво храму в селі Гаразджа завершилось, ну майже завершилось, без оздоблювальних робіт. Я проїжджав отут, біля цьому скверу по проспекту Волі, подивився вбік і думаю: який би тут був гарний храм, яке тут місце для церкви! І з цією ідеєю я прийшов до нашого митрополита, кажу: «Владико, хочу будувати далі». І владика дав згоду. Це і стало ідеєю подальшої праці в цьому напрямку. Багато розмов, багато домовленостей, багато справ. Але цю ідею носило товариство «Холмщина», і Бог дав силу, почав її втілювати.

– Вас висвячували у Київському Патріархаті на той час. Тепер Православна Церква України об'єднана. Питання: чому Київський Патріархат тоді і чому не московський зараз?

– Дуже добре пам'ятаю ще церкву, яка була тоді одна православна, це – московська. Ми не мали до цього питань. Ми ходили в недільну школу і знали, що це все добре і гарно. Але пам'ятаю прихід часів незалежності і проголошення незалежної церкви.

І коли мого діда, який був причетний до церковної громади в селі Страклів, за те, що він сказав: «Тепер буде Україна, тепер буде все українське, і Церква», його штовхнули в груди. Я ту історію дуже добре запам'ятав. Мені стало дивно: чому, якщо в церкві треба змінити одне малесеньке поняття (не правила, не канони, навіть не священничий одяг), та нічого не треба змінити, тільки треба сказати українською: «Господи, помилуй», треба сказати своєю рідною мовою: «Дякую тобі, Господи» і так говорити до людей… Чому Церква не може бути своєю? І питання вибору більше не стояло. Не тому, що доводилось вибирати. Тоді, ще в дитинстві прийшло розуміння – це російське в Україні. Хай як там було, це – чужого народу, а це – мого народу. І тому на цих засадах стою і живу до цього часу.

– Чи пам'ятаєте Ви перший день будівництва?

– Мені здається, поки що пам'ятаю все. І почалося все з першої машини піску, який треба було покласти на підготовку тимчасового храму. Лопата була зі мною. І я почав його розгортати, не знаючи, що робити далі. Але потім Господь дав людей, дав думки, дав ідеї, дав зустрічі – все дав. Мати Божа провела, веде до цього часу. Роботи в нас ще дуже багато, але добре пам'ятаю, напевно, першу машину піску. На той час це здавалася якимось великим початком. Хоча порівнюючи зараз із цим об'ємом бетону... Я ж тоді не знав ще, в яку пропорцію це все буде йти і які будуть плани. Єдине, що з перших днів добре зрозумів: деякі сили не хочуть тут храму, особливо української церкви. Пройшло 16 років (будемо брати від початку освячення), поставили купол. Люди запитували: чого так довго? Можна швидше, можна було реалізувати абсолютно швидко. Питання коштів, які просто треба було знайти. Всі ж думають, що там на церковній касі мішки [грошей], які ти розбираєш, носиш, передаєш, з діамантами навіть. Але коли стосується питання будівництва, яке займає 1000 кв. м, то я тільки одному Богу можу сказати, якою ціною, вагою це все обійшлося. В певний момент я навіть не уявляв таких коштів, які люди допомагали зібрати. І тому все це взагалі не пояснювано в моїй голові, адже колись я рахував куби бетону. І коли там завершилась якась тисяча кубів, я вже махнув рукою: значить, так має бути. Були коректування, були підсилення вузлів, було збільшення об'ємів, була додаткова робота. Адже поруч стоїть і на нас тисне фонтан, який ми укріпляли. Я знаю, що 380 палів тут, 80 одинадцятиметрових підпирає ось там. Головне ж завершити і дати можливість спастися тут хоча б одній душі. Об'єми значення не мають.

– Були важкі часи. Вас поливали брудом. Кожен якийсь етап мав свої перепони. Коли вже все було так більш-менш нормально, зменшились ті поливання – і тут настає коронавірус. Як Ви прийняли рішення будувати далі? Тому що на той час стало все. Дзвонили робітники, казали: «Ми не виходимо, боїмося». Ставили блокпости, не пускали в різні області. Як прийшло рішення? Ну, від початку будівництва кращих часів не настало ні разу…

– От кращих часів не настало, тому що одне замінюється другим, третім, п'ятим. Сьогодні ніби можемо щось робити швидше, – так питання людей, війна. Та коли ти збудував щось в такому об'ємі, то мусиш його завершити так чи інакше. Або його завершить хтось інший. Треба просто відповідати на виклики. Ми невпинно йдемо. Хоча в часи коронавірусу на Пасху співав хор, священники були і одна людина [мирянин] у церкві. Здається, закривай церкву, вже нічого не буде. Але Господь казав: «Хто йде вперед, Я тому даю можливості». От ідемо, робимо з вами багато і йдемо вперед… Вибираєш не з вільної волі, а з запропонованих тобі обставин, якими керує Господь. Тому ми про вибір дуже багато говоримо, але насправді інколи щось лишається без вибору. Я ж не тому почав будувати храми, бо дуже великий будівельник з юності. Я коли прийшов у Церкву і став священником, мені сказали, що місця нема. Хочеш місце собі – збудуй храм. Храмів, яких ми можемо запропонувати служити готових, немає. Я за життя ні разу не був настоятелем готового храму, в якому все зроблено. Навпаки, ті, які зроблені, лишав іншим і давав їм ту можливість.

– Це як виклик чи як благословення?

– Господь знає. Я напевно не знаю відповіді. Я думаю, що так мало бути.

– Що це таке виклик?

– Ну ми ж читаємо Євангеліє: хто йтиме за Богом, тому м'які коври не будуть стелити, тому не будуть давати м'які подушки, тому не буде просто оплесків. Почитайте апостолів: та вони витерпіли таке, що нам ще треба потихеньку помовкувати. Хоча інколи в житті здавалось: «Господи, я вже покину тепер». Але Господь дає вдихнути, дає триматися і йти вперед.

– Я дуже добре так само пам'ятаю ту Пасху, першу Пасху, коли був коронавірус. Вже треба співати «Воскресіння Твоє, Христе Спасе», а церква пуста. На Пасху стоїть пуста церква! Але потім виходили ми надвір – круг всього храму повно людей (з обмеженнями, з масками і на відстані)...

– Ну, я думаю, що багато тих, хто ніс віру Христову, в певні моменти життя перенесли не легші речі, ніж ми. Нам здається, що це найважче. Але на шляху і священників, і мирян були, я думаю, хрести іскушеній.

– Після того почалась повномасштабна війна; її до того не сильно відчувалось у нас. Чи пам'ятаєте цей момент? Як це змінило життя громади і храму?

– Знову ж таки: думка, що всьому кінець вже. Але перше, що зробили священники нашого міста, це зібралися на молитву. Поговорили про ключові питання, як діяти. Всі почали діяти, всі у свій спосіб. І що цікаво, про війну, про початок війни повномасштабної: коли прилетіли перші ракети, люди стали такими, мені здається, як були в першій церкві. Вони питали один одного, що кому треба. Вони питали, що робити. Вони забули, що треба заробляти, ходити на роботу. Вони бачили якісь інші речі… Кожен дім став домом іншого. Кожен хліб став хлібом іншого. Кожна справа стала справою, з якою можна піти до свого ближнього. Однак потім все людське, яке навчене сатаною, прийшло і зайняло свої позиції навіть в тих добрих, хороших речах. То там вкрали, там забрали, там обманули.

Чи було питання зупинити будівництво під час повномасштабної? Ну, звичайно, що зупинили. Воно і зупинилося в перші місяці автоматично. Ми не маємо права сказати «стоп», щоби зруйнувати багато того, що зроблено. Зараз тільки завершуємо накривання. Будемо завершувати в цьому сезоні, дасть Господь.

Але інколи, я повторюсь, не ти обираєш і не ти вибираєш, а Господь вибирає і зупиняє або підштовхує… Кожен по мірі, кожен по мірі. Пам'ятаю, вже нині покійна наша парафіянка кожного місяця робила пожертву. Я знав, скільки в неї пенсії. Чому? Тому, що вона давала рівно десятину. Коли добавили там до 1000 грн 20 грн, було рівно на дві там гривні більше, щоб рівно десятина. І треба пам'ятати й тих, хто більше сюди вніс, і тих хто менше вніс. І якщо ти щось вніс десь кудись взагалі, напевно, треба мовчати, більше мовчати. Робити добрі справи і мовчати.

– Ще багато під час війни людей кажуть: чим займаються ваші храми? Маленька буквально історія. Зібралися, запропонували чергувати в храмі, тому що були тривоги і ніхто не знав, що буде далі. Невідомість була, прилітали ракети й люди почали боятися. І ми прийняли рішення, що будемо ночувати в храмі. В нас храм був укриттям. І щоночі кожен священник [по черзі] залишався ночувати в храмі.

– Ну і з першого дня освяти (це було 27 вересня), Літургії в храмі щодня. І не припиняли ні за яких обставин.

– А нещодавно був у фейсбуці пост: зробили не такі куполи, не такий проєкт. Не такий колір, не така автентика, не вписується туди-сюди. Що їм можна відповісти?

– Місця для храмів знайдемо. Можете збудувати такі, як треба, такі, які найкращі, найправильніші. Але коли Господь кудись когось приставив і дав обрати когось на роботу, Він залишив ту пам'ятку, яку поставлений зробити. Справа в тім, що треба старатись зробити нове. Якби ми лишилися в часи приходу Грецької церкви, яка принесла нам свою культуру, всі наші храми були б схожі на храми Греції. Це інша культура, інші правила. Московська ідея в нас залишила багато свого… Хочеш щось зробити, змінити – зроби: встань, знайди, постав, покажи. Покажи, як ти зробив це сам… Ну, поради краще давати. Одні живуть у затворі й розказують, як жити сімейним. Сімейні мріють про те, що в монастирі всі щасливі, просто ходять вище землі. Але жива картина така: робота, і відповідальність, і носіння хреста, і піт, і сльози присутні в кожній галузі життя. Я, певно, хотів служити в гарному храмі, і надіюся, що буду ще служити. Але в мене такий вибір життєвий, його треба зробити. Не дали, не було. А коли я вже це зробив, з Богом і з вами всіма, таку кількість роботи, я хочу її завершити. Дуже хочу. Але ми говоримо про величезні об'єми. Ми говоримо про масштаб, про потугу, про складність ділянки, про складність рельєфу, про фундаменти, які коштують так, як цілі храми вже готові. Ну, але раз Господь визначив це місце, дав нам благословення сюди, значить, тут ми маємо виконати те, що нами розпочато.

– Якщо би повернути той час назад, чи знову почали б Ви це все? Чи б Ви думали, нащо наступати на ті самі граблі?

– Ну, по-перше, час повернути не можна. Така є тенденція в Божому задумі, що час ти не повертаєш. Якби так можна було – розвернувся, пішов би в інший бік. В деякі моменти будівництва храмів думав, що моє життя закінчується, я вже далі не витримаю. От зараз в мене або вискочить серце, або зупиниться мозок, або щось іще станеться. Ну, ви ж знаєте ситуації, вони ж несекретні: там хотіли привалити купол, загорівся купол, там щось робили і не витримало, щось лилось, – це технічні моменти, але вони важкі. Вони важкі, вони непомірні, тому що тут тисячі тонн на кожному квадратному метрі. І ця земля не дозволяє легшої конструкції. Тут болото внизу, тут вода. Я його не обирав. Я хотів інше, рівне, простіше. Ну, але Господь отак оприділив… Він дає от іти звідти сюди. Він нічого не повертає, щоб сказати, що зробив би не так. Ні, я дякую Богу за амбіцію, дякую Богу за підтримку зі сторони владики, тому що він в нас великий будівничий. І дякую всім тим, хто стояв завжди в житті поруч. Господь не залишає тебе самого, приводить інших людей, дає інше служіння, дає іншу роботу, дає можливість заробити, дає можливість принести. Живеш, рухаєшся і знаєш: «Ви ідіть, – казав Господь апостолам, – Я вам все дам». Тобто не думайте ні про те, ні про те, – все дам. Так і тут. Звичайно, хотілося б швидше, тому що вік бере своє, час бере своє. Але, як казав колись один дідусь, в якого я ще юнцем їхав на возі, і я йому кажу: «Дощик такий, підженіть коня». Він каже: «Тобі це помалу?» Кажу: «Так». Ну, каже: «То злазь і біжи, буде швидше». Їдеш, тебе везуть, тобі Господь дає такий шлях. Тобі повільно – вставай, біжи вперед.

– Що Вам дає силу?

– Тож Він, тож Він! Не може все бути гладко. Життя било і ногами, і метелило, і що завгодно. Але завжди лягаєш спати, встаєш і думаєш: ти з Ним. Прости, Боже, недостойність, прости слабкості. І весь час бачиш, подивлячись назад, – на все Він тобі дав силу, на все дав. Дав і, сподіваюсь, дасть. В мене так по життю: храм у Гаразджі – Успіння Богородиці, храм тут – Різдва Богородиці. І я думаю, що ця Ходатайка і Мати дуже багато сказала Богові для нашої підтримки, таких слабких і грішних.

– У Вас є будівельна молитва якась?

– Молитва «Господи, поможи» – на все, на всі часи: поможи, будь ласка. А крім переліку загальних молитов, в яких про нас вже подумали, в яких нас навчили поговорити про наші потреби, проблеми, є ще, так би мовити, спілкування без підказки. Коли ти не опираєшся на слова старців, які складали молитви, чи тих, хто складав чинопослідування. А коли навіть на Літургії просиш: «Господи, прости, поможи, допоможи, дай силу»… Молитва, яку може написати кожен: «Господи, хочу, хочу, хочу». Та я багато чого хочу. Те, що ти хочеш, Він знає. І те, що ти не хочеш, теж знає. А от поговорити про те, як це приємно тобі, що Він тебе терпить. Як це приємно, що Він тебе милує, як це приємно, що тебе благословляє. Як приємно, що Він тебе провів за руку…

– Люди звикли бачити золоті храми, іконостаси золоті, мармур… Як зараз людям пояснити, що церква – це не тільки стіни?

– Думаю, найкращим поясненням є те, що в нас відбувається вже стільки часу. В нас чудові хори, найкращі. У нас чудові священники, теж можу повторити – найкращі. І храм прийде в свою відповідність так чи інакше, раніше чи пізніше. І коли тут люди об'єднані справжнім почуттям церкви, коли вони знаходять відповіді на свої питання, коли їх горне молитва іншого, то це, виявляється, не просто стіна. Ми кажемо: «Храм святий». Бетон, цегла, стіна? Це щось подібне, як з іконою. Так, це молитовне зображення, це образ, але це не Бог. Разом це може бути купа бу-

дівельного сміття, покладена правильно. Це велична річ. Я не впевнений, що вона в якийсь час буде насичена золотом, там ще чимось. Тут ідея інша. І отут якраз грецькі ідеї для оформлення. Я бував на Афоні і мені це дуже сподобалось. Я теж не бачив в багатьох храмах нічого величного, але бачив величні постаті, бачив величних людей, бачив величну роботу, яка проводиться в монастирях над цілим світом. От там я зарядився ідеєю, що церква – це не тільки те, що я бачив тут. Церква і її історія, її життя – це дещо інше. Це коли на Літургії не знаєш ні одного слова мовою, якою служиться, але ти бачиш, як в буденний день всі, хто стояв, тих 30 чи 40 чоловік, горять, світяться радістю…

Тому я відповідь про бетон (голі бетонні стіни. – Прим. ред.) даю дуже просту: бетон не дає можливості подати гарну картинку для молодят поки що. Але всі, хто хотів прийняти таїнство, вони прийняли його тут. І я знаю наших парафіян, в яких фото з бетоном стоїть на чільних місцях багато років і стоятиме. І нічого тут не заважає. Життя церкви почалося раніше і воно буде тривати в такому, сподіваюсь, ритмі до останніх днів цього світу. Благодаті в бетоні чи не в бетоні не менше. [...]

– Таке провокативне питання, але воно турбує. Багато людей закидають, що церква – це бізнес і нічого більше. Це не ті люди говорять, які ходять до церкви постійну, але братися пояснювати, напевно, безлуздо?

– Треба дати попробувати. На деяких сільських парафіях нема можливості утримувати священника навіть на мінімальну в Україні зарплатню. [...] Враження про те, що кошти і церква – розділені поняття, це брехня. Святий Іоан Кронштадський, якщо я не помиляюся, мав свій корабель. Це навіть не «мерседес», – це корабель. І це не завадило сказати, що він став святим. Церква для мене багато років ще, напевно, буде «бізнесом» наперед збитковим, тому що коли ти збираєш 10 000 гривень, а маєш віддати мільйон, то я не бачу тут коефіцієнта позитивного. Коли йдуть суми з шістьма нулями, я дуже хотів би їх побачити от там у свічниці за свічки. Якщо кажуть: «Церква – це бізнес», то збери громаду, вибий землю, збери гроші на церкву, збудуй її і зроби свій бізнес. У світських навчальних закладах буває на одне місце конкурс три людини, десять, у церковних такого нема. Ну, треба священників, а їх нема. То що ж то такий за бізнес, на який не хочуть іти бізнесувати? Чому на цей бізнес не рвуться? Чому не б'ються за місця? Справа в тім, що насправді більша частина священників якби жили за кошти громади, ходили б у постолах, якби ще десь не працювали.

– І якщо хтось хоче почати велику справу в складний час, Ваша порада?

– Починай! Чекати моменту не треба. Ми чекаємо, що прийде час, але забуваємо, що час просто йде. Він проходить, просто йде. Я взагалі боюсь, коли все йде в житті дуже просто. Мене це, чесно кажучи, насторожує. Все, що починається з притиском, все, що починається з таким закручуванням судин, – те буде мати успіх. Боже діло, будь-яке, зустріне спротив на шляху свого втілення. Це 100 %. Найцікавіше те, що один подасть руку, а другий підставить ногу. [...]

– Як не втратити віру, коли дуже багато труднощів, а фінального результату ще нема?

– Я думаю, що навіть для будівництва цього храму в світі є люди, які би прийшли і сказали: «Скільки вам треба на завершення?» Або: «Давайте ми вам завершимо – і крапка». Якби це було угодно Господу Богу, так би й було. Є храми, які будували за рік. Є храми, які мають честь і гідність історичну: Свято-Михайлівський собор у Києві відновлений коштами держави. В мене є, в принципі, можливість там з кимось домовитися, щоб це було швидше, але просто на це має бути свій час. Якщо він має бути, Господь дасть саме такий час. І ми кажемо: тут 10 років будується храм, тут 15, тут 20. Є храми, які будувались пів століття, є храми, які будуються все життя. У цьому місці і цьому часі дано мене, вас, таких людей. За одну цю підлогу, на якій ми з вами сидимо, я збудував би гарний, величний храм. На рівнині, мається на увазі, на рівнині, за цю підлогу. Я її не вибирав, що вона буде така. Це конструктивні розрахунки. Це рішення, які видає комп'ютер, вчені люди, які видають алгоритми. І коли ти кажеш: «Все, будуємо» і тут відкриваєш землю і бачиш, що на звичайній землі це б коштувало, умовно, 10 000 доларів, а тут множиш на 10, а то й більше, тому що така земля. Тут під нами, до речі, озеро: коли свердлили під палі, отако кидаєш камені – і там, як в криниці, підземне озеро. Дали б мені цей проєкт подивитися на початку – і я почав би сумніватися далі. У мене ж було питання робити, робити, робити.

Але питання стоїть в тому, щоб не втратити віри. Відповім словами одного митрополита, вже нині покійного: «Дитино, що б в житті не сталося, тримайся ризи Христової – зубами, руками, ногами. Прив'язуй себе, але тримайся ризи Христової». [...] Кажеш: «Дайте розуміння, дайте, дайте силу витримати, бо щоб щось витримати, треба розуміти, за що ти терпиш. Ради чого ти терпиш? Якщо ти не маєш цього розуміння, то чого ти будеш терпіти?» Так от, справа в тому, що всі ці пишні привілеї цього світу, всі ці речі, які ми лишаємо своїм наступникам, храми величні, все в один час стає до нас неприналежним. Тільки звідси лине до нас молитва туди за нас, а решту все ми лишаємо тут. І настає той день, як у банку кредит: коли людина бере, вона дуже рада, в неї дуже великі плани. Самий печальний день, коли треба кредит віддавати. І от коли ми приходимо до розуміння, що це життя завершиться, і не знати коли, ти станеш на цю відповідь, що це все неважливо. І тоді ти зрозумієш, чому все тут треба терпіти: тому, хто любить Бога, любить Його все життя, буде дано те, що «око не бачило, вухо не чуло і навіть на думку людині не приходило, що Я дам тим, хто любить Мене». Ну, ви думаєте, в мене мало викликів у житті? Господи, я ж не ради цього життя терплю. Я ж сприймаю і тягну щось і витримую ради того, щоб в мене була вічність. От і всі пояснення. І, до речі, оці часи, оці складні часи, вони віру підсилюють. [...]

– Я Вам дякую за це спілкування. Людям буде цікаво почути те, що великі справи ніколи не чекають зручного моменту. Великі справи треба творити, творити і творити. І я надіюся, що всі ми дочекаємось того моменту, коли постане величним цей храм у повній красі. І наша віра буде свідченням того, що дійсно вона є найкращим фундаментом землі.

Оксана Карнковська

АРХІМАНДРИТ КОНСТАНТИН МАРЧЕНКО: ЯКЩО ОБРАЗИЛИСЬ НА БОГА…

Про війну і важкі питання декан монастирів єпархії і намісник обителі Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату (Луцький р-н) спілкувався із журналістом Юрієм Ричуком у подкасті «Вечірній Луцьк». Опубліковано 11 вересня.

Архімандрит Константин: Я громадянин України і громадянин свого міста. Я взагалі не можу зрозуміти, як в нас тут, на місцевому рівні, коли, в першу чергу, господарство в місті найважливіше, взагалі стаються якісь політичні «тьорки» – хтось щось комусь хоче довести.

Ю. Ричук: Ну це не політика.

– Це негарно пахне, це відстоювання інтересів своїх власників.

– Це боротьба за ресурси, якщо геть казати…

– От і все. Особливо зараз, у часі війни, і особливо після загибелі рідних мені людей мене це дуже так тригерить. Тому, що це вже навіть не 2014-й рік. Хлопці, якщо ми цей урок провалимо…

– Ну, а провалимо чи ні?

– Я сподіваюсь, що ні. Я лишаюся стриманим оптимістом.

– Ну, а що ви вкладаєте в поняття «провалити цей урок» чи «не провалити»?

– От, умовно, завтра припиняється активна фаза цієї війни і ми замість того, щоб розуміти всі ті ризики, які далі над нами висять, почнемо жити точно так само, як до 24 лютого 22-го року.

– Мені здається, вже багато хто так почав жити.

– Так, але основна маса тих людей, які прийдуть звідти, і той досвід війни, що вони принесуть, дуже такі свої гарні штрихи в наше публічне життя… Я познайомився з Олегом Романовичем Березюком (він брокер у Львові, психіатр, який займається відновою наших воїнів). І от він каже: «Я от їжджу по Україні, організовую різні форуми. Тут я кричу, волаю – і мене ніхто не чує, всі не розуміють, яка проблема перед нами. Всі думають, що буде так, як було вчора».

– Так вже не буде.

– Всього чекають, да? А так не буде. І чим швидше ми це зрозуміємо, тим швидше ми почнемо щось конструктивно робити. Це така моя думка.

– А як буде?

– Що ти маєш на увазі?

– Ну Ви кажете «так не буде», а як буде?

– Люди, які пережили три роки війни і мали за цих три роки, в кращому випадку, два-три отпуска, в цих людей зараз дуже світ, знаєте, такий чорно-білий. І коли вони будуть приходити сюди і дивитися на оцю всю дурню, на оці всі понти, вони мовчати не будуть, вони толерувати цьому не будуть, і правильно будуть робити.

– Хотів запитати, як Ви цю ніч пережили і чи міняється якось життя монастиря, коли лунає повітряна тривога?

– Ми ж зареєстрували наш нижній Успенський храм офіційно як бомбосховище. Ми його облаштували. В нас там є 80 сидячих місць, є водичка, Wi-Fi ми туди провели. Тобто людям доволі комфортно. У нас Вишків, Жидичин – всі з'їжджаються до нас. Бували дні, що в нас у бомбосховищі до 100 чоловік.

– Який нижній Успенський храм? Це Ви про який храм?

– Ми вже завершуємо відбудову архітектурного ансамблю нашого монастиря. І оце будується великий Воскресенський собор, збоку при в'їзді.

– Браво.

– І він має у собі нижній храм. Він має міцне бетонне перекриття. І ми його облаштували як бомбосховище.

– Я ще був там, коли не було цього перекриття, коли був просто котлован.

– Ну, в нас тут сталося таке, знаєте, своє чудо. Ми його почали будувати у війну. 13 років воно стояло, просто стояло і нам якось руки не доходили до цього будівництва. А тут з Ковеля загинув хлопчина Ярослав. І батьки його отримали від держави допомогу, яку дають за загиблих. І родина приїхала в монастир і сказали, що «ми хочемо, щоби в пам'ять про нашого сина був храм». І ми повністю за ці кошти відбудували нижній храм.

– Отче, хотів Вас запитати, якщо можна, про особисте. Знаю, що у Вас родич близький загинув на війні. Скажіть, будь ласка, чи міняється якось ставлення до війни після такого?

– Ну, бачите, мені важко про це говорити, тому що в міру свого служіння я взагалі дуже активно включений в цю війну на постійній основі. І це постійно люди, як правило, зі своїм горем, зі своєю бідою: в когось пропав безвісти, хтось загинув. І ми завжди в цю війну біля таких людей, це те наше таке невидиме служіння Церкви, якого ніхто ніколи не помічає. І треба – їдемо з ними в морг тому, що треба просто, щоб хтось був з холодним розумом біля людини, міг підтримати.

Я цього не помічав раніше, але в мене десь внутрішньо стало більше, мабуть, агресії, коли бачу якісь нехороші речі в нашому суспільстві. Мені завжди хочеться задавати запитання: це абсолютно нормальна, хороша, миролюбива людина – мій швагро, який загинув, який мріяв жити, хотів жити і він загинув. Чого він загинув? Щоб ви сьогодні тут, живучи в Луцьку, дуркували? Якось от раніше я це теж розумів, але гостро так не реагував. От зараз я відчуваю, що мене просто це аж інколи заводить. Я мушу більше приділяти собі часу, щоб опанувати себе.

– Взагалі, це, напевно, штука індивідуальна, але що треба казати людині, в якої загинула близька людина? От Ви як священник, що кажете їм? Як взагалі знайти слова розради, коли людина в розпачі?

– Ніяких слів розради того, хто втратив найрідшого, ти не знайдеш. Які б самі мудрі і самі кращі слова ти не говорив, їх не існує для людини, яка втратила. З досвіду скажу, біля цих людей треба просто бути. Якщо відчуваєш, що в тебе є з ними зв'язок, і вони даються їх частіше обійняти, притулити, щоб вони відчували підтримку збоку, і просто бути в такому хорошому розумінні тінню. Бо є ряд речей, де вони реально потребують допомоги. І дуже добре, коли знаходиться така людина, яка збоку все це бачить, розуміє, десь чуть-чуть холоднішим розумом це все оцінює.

– Тобто можна не говорити, бо не втішити.

– Як правило, ні.

– А багато людей зневірюються після такого?

– Я сказав би, якось навпаки. Навпаки, побачив багатьох людей, які народжуються для віри.

– Після того як таке пережили?

– Це єдиний сенс. Це те, що я завжди кажу: як страшно насправді бути невіруючою людиною. Тому, що невіруюча людина у момент втрати когось близького переживає в рази сильнішу трагедію, бо для неї то все – лампочка погасла, нема. Для нас, віруючих людей, це велика трагедія. Але от те, що мене завжди тримає, – слова апостола Павла: «Якщо Христос не воскрес, то й віра наша даремна». Тобто в нас є надія. Ми сьогодні втратили цю людину, це важко, це дуже важко. Біль прийдеться нести в собі. Але в тебе є надія, що ми з тими, кого втратили, кого дуже любимо, все рівно побачимося у вічності. От вся різниця. Ну, я бачу по храму просто: нема такого і близько, що зневірюються. Навпаки, храм наповнюється, тому що в момент втрати тобі вже ніщо людське не допомагає. А от віра, те, на що я завжди наголошую: жива віра, жива, живе спілкування з Творцем – оце людей якось базує. Вони якось отримують сили рухатися далі.

– А як відрізнити звичайній людині живу віру від неживої?

– Та дуже просто. Жива віра – це от в мене живе спілкування з тобою. Я бачу тебе, я з тобою говорю, я виявляю якісь емоції, а не просто ходжу в храм, ставлю свічки і не розумію, для чого я їх ставлю. Жива віра – коли в тебе є діалог з Творцем, такий щирий, простий, можливо, навіть людський. Антоній Сурозький говорив, що інколи навіть нормально сказати: «Господи, я на Тебе ображаюсь. Чого Ти в мене забрав цю людину?» І люди, коли говорять, вони проговорюють, приходять і кажуть: «Ти знаєш, мені легше». І ще така зараз практика в мене народилася. Я от завжди кажу, що дивись, коли тобі буде вкрай вже важко, приїжджаєш в любу пору дня, ночі, якщо треба, і ми з тобою стаємо і служимо заупокійну літію. І люди почали масово приїжджати на от просто тих 10 хвилин. Але їм легше, вони стануть вдень, чи ввечері, чи зранку помоляться і їдуть вже спокійні.

– Можливо, в мене коло спілкування інше. Але коли десь заходить розмова про релігію, про Бога, про віру, про церкву, часто звучить: «Що ж це ваш Бог допустив війну?» Як на це відповідати?

– Я раніше відповідав, вже зараз не відповідаю.

– Чого?

– Ну, який зміст? Ти яку мету ставиш собі, задаючи це питання? Ну, що ти хочеш почути? Відповідь на це питання людині, яка не розуміє, дуже проста. Ми кажемо: людина – вінець Божого творіння. Вінець. Тобто найкраще, що Бог сотворив. Оцим найкращим є те, що Бог кожній людині дав свободу. Причому абсолютну.

– Тому, що створив людину за Своїм образом і подобою?

– Не створив робота, а створив людину. Каже: «Роби, що хочеш, обирай сам – добро чи зло». Людина свідомо обирає інколи добро, інколи зло. І в цей час, коли кожен з нас окремо взятий дуркує, ми якось все це собі вибачаємо, правда? Ну-ну, це моє право, моє право дуркувати.

– Ну, почекай, якщо ти даєш собі право дуркувати… Дуркувати – це тобто грішити?

– Грішити, да, і ти це толеруєш. А чого ти вирішив, що в глобальному масштабі не так? Ти робиш дурниці і вони мають свій наслідок, і в глобальному людстві робить дурниці. І Господь якраз, навіть не дивлячись на це все, Він далі не забирає від нас цієї свободи.

– Ви порівнюєте мої дрібні, як Ви кажете, дуркування. Ну, що я роблю поганого? Ну, переїдаю на ніч. Ну, ображаюся на когось. Ну, матюкаюся. Ну, злюся. Та я не вбиваю людей в масштабах тисяч і сотень тисяч.

– А той, хто вбиває, а той, хто ґвалтує сьогодні, а той, хто займається педофілією…

– В уявленні людини, яка питання задає: «Хто такий Бог?», це якась масштабна сила, яка може все, для якої нема нічого неможливого. Чому Він не може зупинити війну? Ну, можливо, Йому до мене, до моїх дрібних дуркувань нема діла, але це ж непорівнювані речі.

– Юра, тому, що Він не забирає і далі від нас цього права, яке нам дав, – бути вільними людьми.

– А чому? Хай в мене не забирає, хай в Путіна забере, хай…

– Він не міряє нас в масштабах, в межах наших земних років життя. Він міряє нас у масштабі вічності. І отже, перед лицем вічності кожен з нас буде нести свою індивідуальну відповідальність за все, що наробив тут на землі. Це вже, знаєш, ми зараз просто з'їдемо у філософію.

– Нормально.

– От раніше був я, мабуть, молодший, мені всім все хотілось пояснити. Зараз мені інколи просто хочеться сказати: знаєш, людино добра, я ж не Господь Бог. І як людина теж не маю відповіді на всі запитання. І я теж інколи задаю Богу питання на якісь речі, яких не розумію в житті. І це нормально. Тобто нормально, коли ти не маєш відповіді на всі запитання. Я можу зробити вигляд такого мудрого гуру, що я знаю всі відповіді на всі запитання. Для чого? Я не хочу дурити, грубо кажучи, ні когось, ні самого себе.

– Все-таки Ви не маєте відповіді чи Ви не хочете відповідати? Це ж різні речі. Відповідь на питання, чому Бог допустив війну, у Вас є. Ви це можете пояснити?

– Він створив людину вільною, і ми самі обрали цю війну.

– Ми?

– Ми, люди, у т. ч. ми з вами. Ну, ми ж в людстві цьому живемо, в контексті цього людства. Так як ми можемо зробити інакше?

– Який ми мали вплив на те, щоб цю війну не допустити?

– Ми який мали вплив? Ми як українці: не красти, не розкрадати свою армію, не жити тільки для свого кармана. Техніка, арсенал військовий в Україні перейшов великий після 91-го року. Ну, але ми ж з вами гарно, слухайте, робили…

– А от у тому і різниця, що людина, коли оцінює це, на себе приміряє. Це, можливо, схожа ситуація, як з росіянами, які кажуть, що вони тут окремо?

– Сліпота соціальна, і це вже не Біблія говорить, – це вже психологія говорить. І ми все рівно не можемо відмежуватися від соціуму, в якому живемо. Якщо ми не крали, акумулятори з військових машин не знімали, то, можливо, ми промовчали. А чого не вийшли на мітинг? А чого не вийшли з картонкою, не сказали: «Не розкрадайте армію!». Ну, тобто кожен, все рівно, несе свою відповідальність. Ми дуже багато за роки незалежності толерували багатьом дурницям і казали: це не наша справа. За гречку голоси продавали. Ну, було. Це ж наші сусіди, це ж ми. Тобто якщо я особисто не взяв тої гречки, це ж не означає, що це з мене знімає відповідальність. Я далі йшов з тим сусідом, який ту гречку взяв. Сідав за стіл, пив з ним по 50 грам. Можливо, навіть вже по п'яні трошечки з ним сперечався, не більше. Ну, тобто ми всі винні. Ми всі винні в тій чи іншій мірі. Тут можна від цього відмежовуватись, але, мені здається, це неправильно.

– А взагалі, люди стали більше вірити, коли почалася війна?

– Да, значно, я сказав би – навіть у прогресії.

– По чому Ви це бачите?

– По нашому храму, по наших звичайних буденних неділях, коли в Жидичині стоїть на службі під 500 людей. Мені здається, це показник.

– У Вас, до речі, популярний монастир. По-моєму, більшість прихожан Ваших не з Жидичина самого – приїжджають звідусіль.

– Ну, ми колись з нашими волонтерами робили таку зрізочку, щоб для себе зрозуміти. То в той момент, коли ми цю вибірку робили, то в нас так вийшло: на богослужінні було щось 460 людей, з них 111 – місцеві.

– Тобто більшість приїжджих.

– Ну, дуже багато в нас із Княгининка і з Прилуцького.

– А як взагалі вирішилася ця проблема протистояння з іншою громадою в селі? А зараз це мирно чи?..

– Та мирно тому, що тотальна більшість перейшла. Там лишилося їх… Якщо в нас на буденній неділі під 500 людей, то в них на свято якщо 50 збереться, то це дуже добре. І то так само навіть приїжджі. Ну, це ж показник.

– Якщо вже ми такі більш глобальні питання почали зачіпати… Як, на Вашу думку, подолати оце розділення українців? З ким потрібно було більше працювати: з прихожанами чи з священниками московського патріархату? Де ця голка, у якій кощеєва смерть?

– Звичайно, що зі священниками, єпископами.

– Людей не переконаєте?

– Не переконаємо. Люди мають здатність довіряти своїм наставникам. Як у Святому Письмі: «Уражу пастиря і розбіжаться вівці». Тобто в той чи інший спосіб люди дивляться на лідера.

– Власне, якщо ти не віриш священнику, ти не будеш до нього в церкву ходити.

– Це так. І, відповідно, якщо він приймає рішення, більшість, абсолютна більшість іде за ним, і все.

– А чому священники не переходять?

– Я собі навіть відповіді не маю.

– У Вас нема знайомих священників московського патріархату? І що вони кажуть? Ви їх питає-

те, чому він не переходить у Православну Церкву України?

– Ні. Мені важко просто сказати. Мені інколи здається, що вони дивляться на цей світ отак одним оком чогось. От якось шаблонно. Хоча християнство – це насправді навпаки: ти повинен подивитися так дуже широко, ти повинен проаналізувати, ти повинен подивитися на досвід Вселенської Церкви. А от коли люди просто так зашорено… Отже, я не знаю, що з нами, українцями, сталося. Це ж не тільки стосується Церкви. Помітив таку тенденцію: наші люди хочуть бути обманутими. Частина людей, велика частина людей, не будемо казати всі, велика частина людей. Вони сядуть дивитися телемарафон і вже мріятимуть, як вони будуть в Ялті пити каву, чи як вони будуть кордони 91-го року там мати. І їм приємно в це вірити, вони хочуть у це вірити. І вони так легко даються себе обдурити. І точно так само деколи в релігійному житті. Є ж речі об'єктивні. Треба просто сісти, на холодний розум зважити, подивитися і стане все очевидно. Але багато хто обирає собі…

– Це Ви все ще про священників московського патріархату чи вже про всіх?

– І про священників у тому числі. Наше суспільство поділене, кругом своя система, і от вони живуть у своїй системі, і їм комфортно в ній. В них там своє коло спілкування, свої знайомі, вони, мабуть, і десь там сперечаються, думають. Ну, але вирватися йому з тої бульбашки своєї якось страшно, по-людськи, певно. Вони, мабуть, думають в більшості про війну, що воно якось все рівно розрішиться. І от багато з них думає, що хай там наверху вирішують. От там вирішать – я буду не проти. То, знову ж таки, це постійна наша проблема: ми хочемо свою відповідальність перекинути на когось. Хай хтось за нас подумає, хай хтось за нас вирішить. Та поки ми не навчимося самі вирішувати свої проблеми, ми будемо в цьому порочному колі жити постійно.

– Скажіть, будь ласка, от Ви як священник відчуваєте відповідальність? Звісно, відчуваєте. От Вам люди вірять? Ви самі сказали, що інколи є питання, на які Ви не маєте відповіді. Буває таке, що Вам люди задають такі питання – складні, важкі? Приходить життєва ситуація складна, людина чекає від Вас поради. Буває таке, що Ви не знаєте, що сказати, так? І що Ви тоді кажете?

– Я кажу: «Можна». Я не буду зараз включати режим мудрого, ніби я знаю всі відповіді на питання. Я можу з тобою сісти поплакати, можу з тобою сісти послужити, помолитися. Ну, я не маю відповіді. Буду мати завтра цю відповідь. Я тобі обов'язково про це скажу.

– Скажіть, будь ласка, а бути ухилянтом – це гріх?

– О, складні питання, Юра, любиш задавати. Знаєш, я відповім трошки по-іншому. Сьогодні слухав інтерв'ю з Тарасом Чмутом. Як на мене, він сказав дуже таке раціональне зерно. Ні для кого не секрет, ми провалили цю мобілізацію, але він так дуже гарно, у притаманній йому манері говорить: «Але чи нам була потрібна саме така мобілізація?» От ми, каже, зараз, умовно, набираємо в рік 220 тисяч людей, і реально з них попадають на сам фронт, умовно, 20–30 тисяч чоловік. Все інше – це обмежено придатні, ще якісь там. Тобто в нас получається тут закривають просто статистику, – треба набрати. Сказали, що в місяць ми маємо набрати в Україні 30 тисяч чоловік: кривих, сліпих, хромих. У нас всіх забирають, бо є план. Питання в тому, чи буде ця людина воювати? От мій швагро, який загинув, йому 52 роки. Щоб ви собі розуміли, у його взводі він наймолодший. Ви можете уявити собі таких піхотинців там? Ну, це ж об'єктивні речі. Якщо слухаєш професійних військових, вони кажуть: «Дайте мені солдат». Там, умовно, 25 – максимум 35 років. Все, що вже далі, це вже певні деформації. А тута діди 52 і вище років. Нібито план зробили, а ефективність? І от він говорить: і в нас, коли ми сьогодні маємо цю проблему, ми цю армію маємо кормити. Ми маємо цих 220 тисяч одягнути, ми маємо їм дати зарплату. То, може, каже, не треба було стільки їх призивати. Можливо, треба призвати менше, але дати їм по 200 тисяч зарплати. А тому, хто на переді, – навіть півмільйона. І каже: «Може б, тоді воно все було по-іншому». Тому це дуже так проблемно казати: ухилянство – це гріх чи не гріх.

Знаєш, сьогодні ті хлопці, які в госпіталях, і багато так до нас військові приїжджають, жоден не засуджує свого побратима, який пішов в СЗЧ. А чому? Тому що він знає реальність. Він знає, що десь вже сьогодні багато хто з них почувається чуть-чуть зрадженими, коли йому на протезах треба йти там на перекомісію на третій поверх. Нам не хватило ума зробити ці комісії на першому поверсі, розуміючи, хто буде приходити? І коли людина бачить, що, м'яко кажучи, над нею трохи знущаються, очевидно, що мотивація падає. І чи гріх тоді, що вона пішла в СЗЧ? Чи гріх тоді, що вона подивилася, як поступили з її братом, сватом, сусідом, і вона не хоче, щоб з нею так поступили? Ну, мені здається, всі ми хочемо жити. І мені здається, що тут питання так само, як той Тарас Чмут каже, що просто при Президентові має бути ціла комісія, яка має відповідати суто за ефективність мобілізації. І тоді, каже, оцю ситуацію можна буде міняти. А так в тому стані, як вона зараз є, як на мене, буде ставати все гірше, і гірше, і гірше.

– Це все зрозуміло. Але, якщо взяти чистий експеримент. Є звичайний чоловік з руками, з ногами, здоровий, молодий, немає якихось обтяжуючих обставин, немає трьох дітей, немає хвороб, може воювати, силу має, у спортзал ходить – но не йде [воювати].

– Після смерті Сашка маю ще племінника, який мені як син, тому що я його з самого народження вирощував. І він мене навіть татом інколи помилково називає. Сергій так само був призваний, так само не пройшов ніякого БЗВП, так само побув на полігоні п'ять днів і через сім днів вже був у Курській області. Тільки того, що він молодий, він вже зразу став десантником, не тримавши при цьому в руках автомат. Знаєте, він сміється, як він став связистом. Коли до нього один з його командирів каже: «Малий, на почисти автомат». Він взяв той автомат (не бачив же того автомата), взяв серветочку, зверху його повитирав і приносить йому. Той каже: «В смислі, це що таке?» Каже: «Ви сказали почистити автомат». – «Понятно, связист». То йому ще, знаєш, повезло,

що в нього колектив 80-й десантно-штурмовий. Там такі доволі адекватні, і вони побачили, що він взагалі повний нуль. А комусь так не повезло, бо є різні бригади в нас, і ми знаємо такі сумні випадки. То дивлячись з таких міркувань, що моя ж дитина там служить, і вони сидять там інколи по два, по три тижні, деколи більше тільки тому, що їх нема ким замінити… То з таких міркувань, як ти кажеш, мені тоже б хотілося сказати: «Мужики, якось несерйозно, ну ви ж здорові, давайте вже якось по-чесному». Тобто десь щось воно в душі таке є, але я стараюся цих людей все рівно не осуджувати.

– А майбутнє яке тоді? Всі ми маємо бути свідомими українцями. Всі ми маємо думати про майбутнє.

– Юра, принцип Парето: 20 на 80. Це ілюзія, щоб всі були свідомими, це ілюзія. Не будуть всі свідомими.

– Ну, хіба не можна, не треба до цього прагнути, щоб бути свідомим?

– Прагнути можна до чого хочеш. Я говорю про загальний принцип, який вже в принципі досліджений як феномен. Це доконаний факт. Є 20 відсотків, які будуть брати на себе відповідальність, які будуть щось рухати, кудись іти і вести за собою. Так було, так є і так буде. Я вам скажу навіть з такої точки зору: от я опікуюся монастирями Волинської єпархії. Зараз призначили в Києві секретарем загальної Синодальної комісії. І от ми говоримо про розвиток монастирів. І є різні там можливості, є різні проєкти. А знаєш, яка найбільша проблема? А нема кого ставити керівником!

– Чого?

– Тому що керівник – це певні якості людини, правда? Це якісь лідерські задатки, це здатність брати на себе відповідальність. Це здатність інколи креативно мислити, бачити шлях, куди ти йдеш, для чого ти йдеш, що ти в підсумку хочеш досягнути. І я скажу, що кадрова проблема – і в державі, і в Церкві, і кругом. Ну, Церква – це зріз суспільства, зрештою. І це те, чому не треба ідеалізувати.

– Добре. Ні, я з цим не буду сперечатися. Але, як кажуть, все, що буде з нами далі, визначається сьогоднішніми нашими діями. Я просто думаю про ту ж армію і про ту ж потребу захищатися. Ну, тобто, якщо не будуть йти служити, якщо будуть ухилятися, це ж катастрофа може бути.

– Звичайно, що може, і всі про це говорять. І та бусифікація, вона хай мізерна, але якийсь плід приносить. І я люблю слухати подкасти з Третьої штурмової: вони кажуть, що деколи навіть з цих хлопців бусифікованих потім виходять реально круті воїни. Тут ще, мабуть, питання в тому, до якого інструктора вони потрапляють. Бо якщо просто на загальний десь там тебе завезли в Тучин, в Рівненську область, ти там просидів місяць, як на торжці: бригади приїжджали, подивилися – молодий, зуби нормальні, навіть ніби ходити може, заберемо його. Тобто мені здається, в цій площині якби підсилити, щоб їх реально вчили. Тому, що дуже багато втрат, на жаль, тільки через те, що люди не навчені простих речей. [...]

– А багато священників воює?

– З нашої зараз Волинської єпархії четверо. Це тих, що таки мобілізовані.

– Це ті, які взяли зброю до рук і пішли?

– Я не знаю, чи вони там взяли зброю до рук. Ті, які були мобілізовані, бо там був такий момент, що священник не священник – все рівно мобілізовували.

– Нема якоїсь заборони з точки зору Церкви?

– Звичайно, заборона є.

– І як її тоді вони порушують?

– Ми колись говорили з владикою на цю тему. Це таке дуже тонке питання. Ну, тобто, якщо так застосувати все в чіткості канонічне право…

– …то не можна.

– Взяв у руки зброю – попав у заборону [священнослужіння]. Тобто далі ти повинен собі визначитись. Ти або береш до рук зброю (автомат АК), чи в тебе твоя зброя хрест – щось одне з двох. Якщо ти вибрав автомат АК – все, значить АК. Тоді ти зараз на цей період будеш з АК.

– Але це не вважається якимось гріхом, порушенням чогось, тобто так?

– Я б не сказав би там гріхом чи не гріхом. Я сказав би, що в цьому бачу порушення логіки: назвався грибом – лізь у кошик. Якщо ти журналіст – пиши, говори, виконуй свій функціонал. Правильно? Можеш бути військовим журналістом.

– От я зараз уявив купу айтішників, медиків, підприємців і будь-кого, хто зараз в якості воїна. Вони не будуть з Вами згідні.

– Чому?

– Ну, тому що вони скажуть, що ми теж змінили. Ми добровільно свій факт змінили для того, щоб піти стати воїнами і захищати країну.

– І так само священники йдуть і стають капеланами. Але медика призивають, він іде медиком.

– А Ви маєте на увазі, що можна бути на війні, в армії, але виконувати далі свої функції? Ви про це?

– Так, так, так, так, так, так. Ну і мені здається, це й армія від цього виграє, коли кожен буде робити професійну свою роботу – те, що він вміє. Якщо він вміє ремонтувати техніку, хай її ремонтує. Ми ж чуємо інколи якісь такі тертя, коли там дронщиків відправили кудись, чи там ПВО відправили кудись.

– Але це робиться від кризи, від безвиході.

– Ми взагалі в цьому, як на мене (так м'яко кажучи), дилетанти. Щось десь там почули і такі робимо свої судження.

– Ні, ми говоримо про речі, які стосуються, зокрема, питання Церкви. А що? Ну, я знаю, що священники не люблять про це говорити, але знаю, що це багатьох цікавить. То священники якось мають право не бути мобілізованими чи як?

– Зараз держава вже прирівняла Церкву до критично важливих інституцій.

– Тобто просто проблема в чому?

– Зараз ті громади, які були офіційно зареєстровані, які подавали звіти в податкову адміністрацію, тобто вони у правовому полі, вони мають право і на бронювання. Відповідно настоятель громади може бути забронюваний. Але в нас є собор: умовно, там їх сім священників. А що робити з тими шістьма? Отут проблема. Так само у нас монастир.

– Тобто один храм – один священник?

– Така логіка. А в нас у монастирі, умовно, 12 чоловік братії. Що з ними робити? От людина, яка там все життя присвятила Церкві, він 21 рік уже в монастирі, а тут йому тепер кажуть типу: «Сорі, давай танкістом побудеш». Ну, тобто ця проблема є, але якось її треба просто з Божою поміччю по-людськи вирішувати.

– А Ви взагалі для себе розглядали можливість обов'язково-добровільно? А от може статись така ситуація, що Вам доведеться взяти зброю до рук. Чи взагалі такого не розглядаєте?

– Ні, я розглядав варіант, всяке ж може бути.

– Ні, я за більш такі речі говорю, більше, знаєте, такі…

– От я боюсь про це думати тому, що інколи мені здається: на жаль, мабуть, для себе, якщо би прийшлося, взяв би до рук зброю.

– Тут люблять наводити приклад ті, хто аргументує: чому повинна далі йти мобілізація і люди на війну повинні йти? Кажуть, якщо такого не буде, то ворог прийде сюди і вб'є ваших рідних, близьких і вас. От якщо буде така ситуація: чи Вам когось вбити, чи Вас вб'ють – що Ви виберете?

– З нас ніхто не спланує свої дії в таких екстремальних [ситуаціях]. Тому що, як показує практика, часто люди у звичних умовах ведуть себе по-одному, міркують по-одному, і тільки стається якась екстремальна ситуація – людина може на 180 градусів бути не тою, якою її всі вважали. То це буде просто мудрування сьогодні наше.

– По роду діяльності часто спілкуєтесь з військовими, напевно?

– Зараз дуже.

– Про що найчастіше вони говорять зі священником? Є якісь такі теми найчастіші?

– У переважній більшості вони просто хочуть, щоб їх послухали. Фактично одне і те саме – це біль втрати, біль втрати… Тяжко буває, коли людина була там довгий час, служила снайпером. Тоді в нас був складний період, оця бахмутська кампанія. І коли снайпери просто вигорали від тої кількості, скільки приходилося вбивати людей. Це тяжко дається. Хтось каже, що «до сьогоднішнього дня очі пам'ятаю», там ще щось пам'ятає. Тобто в нашому випадку ти сидиш і слухаєш людину. Тому зараз молодших священників треба обов'язково вчити [слухати]. Це якраз отой момент, коли краще тобі, чоловіче, не включати свого якогось «мудрагеля» і не говорити. Тому, що є таке у хлопців: він буде слухати того, хто служив. А якщо я служив, а ти не служив, то що ти мені будеш розказувати, що? І такі моменти бувають. Тож ще раз сама оптимальна річ – це просто вислухати людину. Один азовець, він тут був у госпіталі, проходив віднову і прийшов жалуватися на наших капеланів. «Я от вбивав і воно мене мучить. Я хочу у цьому покаятися. А мені, – каже, – ваш капелан прийшов і сказав: "Москаля вбив – це не гріх". Що це таке?!» Але 90 відсотків – це ти сидиш і просто їх слухаєш.

– Війна робить людей кращими чи гіршими?

– Глибшими.

– Розшифруйте.

– Вони по-іншому на життя дивляться. В них майже немає такого, знаєте, поверхневого сприйняття життя. В них воно глибоке (про якісь цінності, про якісь такі важливі речі). І вони для них справді важливі. Це вже не просто такі мудрі, гарні слова. Колись, після Другої світової війни один з небагатьох монастирів, який на території Росії у Пскові діяв, наповнився, там було дуже багато монахів і це всі були фронтовики. Тому що багато з них повернулися у звичне життя після війни, але вони вже себе в ньому не могли знайти, бо в них лишається оце загострене відчуття правди і неправди, чорне і біле. І от такі люди дуже часто присвячують своє життя Богу, тому що в монастирі зберігається оця атмосфера. І я думаю, що наш період теж буде не виключенням. Як мінімум, ми вже такі. Я колись їхав з Вишкова, бачу йде військовий. Ми призупинилися, а він сам з Авдіївки, і каже: «Пообещайте, что когда я вернусь, если останусь в живых, возьмёте в монастырь». А в нього родина загинула в Авдіївці: і жінка, і дочка. Вже й Авдіївки такої немає, нема куди. А він каже: «Потому, что есть о чём говорить с Богом. Я очень много убивал».

– Ви йому пообіцяли?

– Так, звичайно.

– А як взагалі стають монахами?

– Ти віриш в Бога, відчуваєш, що хочеш більше десь, так глибше, ефективніше присвятити своє життя служінню Богу, а відповідно, людям. Тому, що коли ти в сім'ї, ти маєш свої об'єктивні обов'язки, ти повинен більше дбати про дружину, приділяти їй час. Ти повинен приділяти час своїм дітям, не розказувати, який ти там гіперзайнятий. А коли ти не зв'язаний своєю особистою маленькою сім'єю, біля тебе тоді народжується оця велика сім'я, спільнота людей, яким ти маєш можливість більше приділити часу і служити їм. І ти йдеш служиш, відчуваєш інколи потребу більше спілкуватися з Богом: є за що говорити, є за що попросити пробачення. Це таке, знаєш, покаянне життя. Отак приходять люди.

– А часто буває, що потім передумують?

– Звичайно, буває. Я завжди навіть всім пояснюю, хто тільки прийшов: дивись, попри те, що в нас тут є чіткі правила, я хочу, щоб ти для себе розумів, що це не тюрма. Я тебе тут тримати не буду. Я за тобою бігати тут не буду. Тобто ти повинен навчитися собі розуміти: монастир – це не геріатричний будинок, де глядять. Ти сюди прийшов, ти повинен рости, ти повинен ставати свідомішим, ти повинен дбати. От і все. Тобто це ж насправді такий процес творчий.

– Що Ви порадите, от прийде до Вас чоловік і скаже: «Отче, що мені робити? Я сумніваюся, йти мені в армію чи не йти?» От може навіть того самого, про якого ми згадували раніше, умовно здорового. І він каже: «Розумію, що є обов'язок, но боюся вмерти».

– Всі бояться.

– Думаєте, його це…

– Знаєш, я з Сергієм своїм не раз говорив, коли його в сапери взяли і він з саперами ходив, вони мінували підступи до наших позицій, тобто це ще навіть трошечки далі за нуль. І він казав: «Знаєш, мені так же страшно». Говорю: «Малий, страшно – це нормально». Ну, це вже я не від себе говорив, це я просто в результаті спілкування з солдатами трансформував цей досвід на нього. Говорю: «Малий, якраз коли страшно, це нормально; погана паніка. А страх – це те, що на війні спасає». Я зараз багато читаю для себе різної літератури про посттравматичний синдром, як і американський досвід, який говорить, що воїна, який там умовно місяць часу пробув (це вони робили дослідження

після іракської своєї кампанії) в активній фазі, треба забирати, тому що вже місяць часу він реально боїться. В нього інстинкт самовиживання дуже на гарному рівні. Через більше як місяць в нього це притуплюється. У його життя приходить втома, у його життя приходить вже байдужість: що вже буде, те буде… Оце і те саме я малому кажу: «Малий, боятися це нормально, і тільки дурак не боїться. А той, хто боїться, він уважніший, він якийсь сконцентрований, він хоче вижити. Це те, що дуже потрібно насправді».

– Повернемося до нашого чоловіка, який прийшов до Вас за порадою. «Я боюся, і в мене є рідня, дружина, діти, я їх не хочу залишити. Я не вважаю, що буду ефективним. Я боюся, що попаду зараз до поганого командира, а такі є в армії. Про це теж розказують. І про те, і про командирів, які не бережуть людей, і про м'ясні штурми тоже розказують…»

– Тут зразу така ремарочка: коли ти ще на цьому етапі, коли ти сидиш тут і сам розмірковуєш – піти чи не піти. І коли ти можеш сам обрати собі підрозділ, про який іде добра така репутаційна слава, де ти знаєш, що про людей дбають… Це в твоїх силах – піти в ту саму «Хартію». Це в твоїх силах – піти в ту саму Третю штурмову… Тому, що ти знаєш, що там тобою будуть займатися… Тобто коли ти ще сам сидиш, думаєш, то ти маєш можливість обрати. Гірше буде, коли вже тебе просто десь зловлять і тоді вже…

– Як прийняти рішення остаточно?

– Та як і всі ми рішення приймаємо тяжкі. У нас життя складається з тяжких рішень. Інколи ти приймаєш рішення…

– Тобто у Вас немає поради?

– Як це?

– Не знаю, там, можливо, зараз скажу якусь дурницю. Але там прочитати 40 молитов перед тим, як…, чи там ходити молитися Богу і чекати, поки це рішення прийде саме.

– Один з варіантів, чого ні? Ти можеш походити і сказати: «Господи, я потребую відповіді». І Господь обов'язково в якийсь спосіб, в якісь обставини життя… Аби ти був готовий прийняти цю відповідь. Мені подобається, у Псалмах є пророк Давид. Каже, що «Господь сказав раз, а я почув двічі». Тобто коли ти дійсно щось запитуєш в Бога, – просто питання, чи ти готовий почути. Тому що ти сьогодні помолився: «Господи, я хочу зрозуміти». І хай завтра випадково пішов десь там, побачив старого друга, а він зараз служить. Ви зайшли, попили кави і він розказує, як їм важко на фронті, як їм не вистачає хлопців. Як ти вважаєш, це відповідь від Бога? Тобто, аби ти був готовий це почути і самому собі признатися, а не сказати: «Ні, це випадковість, це так знову получилося, це ні-ні-ні».

– Місія священника. От Ви кілька раз згадали про те, що Вас питають. Ви можете не відповісти, послухати. Хіба не головна місія священника пояснювати людям, як влаштований цей світ з точки зору Бога і допомагати їм знаходити відповіді на складні питання?

– То ми, власне, цим і займаємося. Пророк Осія так говорить: «Погине народ мій через те, що не має знання, а уста священника знання стережуть».

– Все-таки головне завдання священника яке?

– Говорити, бути біля людей, підтримувати людей.

– Люди цього потребують?

– Дуже, ви собі даже не уявляєте скільки. Навіть вчорашні опоненти, які з презирством ставилися до Церкви, а сьогодні вони найкращі парафіяни.

– Це Ви кого маєте на увазі під опонентами?

– Людей, які свого часу доволі агресивно ставилися до Церкви.

– До Церкви як такої?

– Так, до інституції.

– Казали, що священники тільки наживаються, нічого не роблять і пузо відʼїдають.

– Та я ж перший такий. Я ж так само колись казав. Мене ж до 25 років у церкву затягнути не можна було.

– А що змінилося?

– Потім для мене відкрився цей світ віри. Не через Церкву я почав читати, пізнавати. Мені хотілося зрозуміти: Господи, цей світ – це ж не просто так. І я почав десь щось говорити з Ним, ще нікуди не ходячи.

– Ви в Бога вірили, але Церкву не сприймали?

– Так, я Церкву дуже не сприймав. Для мене Церква це завжди був такий осередок меркантильного, якогось такого політичного, всього такого нехорошого. Тобто я дуже так скептично ставився до неї.

– Так, і що? Як цей шлях? Ну, опишіть його детальніше. Це цікаво.

– Так от, власне, що я просто почав шукати.

– Тобто це було самостійно, через книги?

– Самостійно.

– Не розмова зі священниками?

– Потім я ходив по різних деномінаціях, заходив у всі, хто в нас у Луцьку є. Я, певно, у всіх і був.

– Ух ти!

– І мені спочатку навіть дуже такі протестантські течії подобались. У кірху я любив ходити, там мені попалася книга «Дорога християнства» Елкернс. І там була така фраза: «Мы восхищаемся этим вкладом, который сделало православное монашество в истории Церкви. И одновременно осуждаем эти тенденции». І я так думаю: стоп! «Восхищаемся и осуждаем»? Щось я не поняв. Думаю, а хто це ті монахи? Хто це такі отці Церкви? І почав ходити, шукати ті книжечки. І почав їх ото читати. І от я у тому досвіді, який описаний святими отцями, побачив Церкву, я полюбив її. Тоді я почав ходити трошечки в собор. Потім в мене був період розчарування. Я так подивився: щось, думаю, те, що в книжках, і те, що я бачу, – щось якісь трошки різні речі. Але потім згадав євангельські різні уривки, де Христос говорив про проблеми в Церкві, апостол Павло говорив про проблеми в Церкві. Тобто вони існували завжди, тому що там, де люди, там проблеми. Але ні Христос, ні апостол Павло не казав Церкву кидати, зрікатися, бо там проблеми. А вони казали: «Працюй над собою». І це мене так змотивувало. Я по сьогоднішній день у ній.

– Так, а чого все-таки подобалися протестантські церкви і чому вони розподобалися? Чому все-таки зупинилися врешті на православ'ї?

– В глибині своїй, у трактуванні людської проблематики, різних оцих внутрішніх наших потрясінь, криз, пристрастей, як їх бачить Православна церква, отой двохтисячолітній досвід, як люди боролися з цими гріхами, з цими пороками поетапно… І протестантизм трошечки такий поверхневий там. Він в мене сьогодні асоціюється із їхньою пісенькою. У них там інколи на зібраннях співають: «Ісус живий, нема проблем». Ну, тобто це така ілюзія, тому що проблеми були, є і будуть. Тут питання не в тому, що Церква дає нам якусь фор-

мулу життя без проблем, Церква не дає такої формули. Церква, навпаки, каже: «Страждань зазнаєте в світі, але мужайтеся, тому що Я переміг світ». Як переміг? Досвідом переміг. Якщо ти уважний, якщо ти як православний християнин цікавишся тим, чого вчить твоя Церква, ти дивишся: стоп! Так, в нас є відповіді на питання і що робити. Депресія, відчай, тебе з'їдає якась груба пристрасть, черевоугодництво, сріблолюбство. І є оцей просто величезний пласт описаного досвіду, як кожен окремо взятий святий Православної церкви щось переживав, якусь ту чи іншу проблему, і як він з нею боровся. От у чому цінність. І коли я занурився в це, я багатьох речей там не розумів. Є речі, яких я, може, і сьогодні ще до кінця не розумію, бо вони пізнаються тільки на досвіді. Але є щось таке внутрішнє. Ти відчуваєш, що це правда. І я за це вчепився і от цим живу.

– Ви кажете, там, де є люди, там є проблеми. Відповідно, є проблеми і в Церкві.

– Дуже багато.

– Яка найбільша проблема церкви сьогоднішньої Православної?

– Вона не одна, це комплекс.

– Я розумію, то просто питаю про головну.

– Я завжди кажу людям: ми всі любимо казати так, що сьогодні в нас проблема, а от колись, в давні віки все було ідеально. Давайте подивимося на цю саму «ідеальну церкву» з 12 чоловік, яка була з Христом. З них двоє оказалося зрадники.

– Чого двоє?

– Апостол Петро теж зрадив.

– А Петро – це тоді, коли зрікся?

– І самогубці були, і були люди ще славні Яків з Іоаном. «Що, Господи, як Ти ось сядеш як цар, нам бути біля Тебе при ділах», – групка недосконалих людей. Але питання не в тому, що ти сьогодні як людина прийшов в церкву з проблемою, з гріхом. Ми всі грішні. Той, хто тішить себе ілюзіями, що «ні, я не грішний», він просто сам себе дурить. Питання в тому, що ти з цим хочеш робити, куди ти далі хочеш рухатися? Я навіть на проповіді інколи кажу: «От люди, ви думайте, хто тут зібрався?» Дивіться, тут байдужі, лицеміри, корупціонери. Хто тут тільки не зібрався. Але одне вже добре, що ми прийшли сюди. Тепер треба задати собі запитання: «Чого ми сюди прийшли?» І щоб просто десь так себе підтішити, своє самолюбство? Я, як мінімум, просто «в церкву ходжу». Я завжди людей розчаровую, кажу: «Цього замало, цього замало». Якщо ти сюди прийшов, ти повинен розуміти, що взагалі суть, логіка християнства – це постійна трансформація, це постійний розвиток, це постійне преображення. Якщо ти сьогодні береш хабарі, ти повинен, якщо хочеш далі лишатися щирим християнином, поставити собі за мету навчитися жити без хабарів. Та, можливо, це не буде вже завтра, але якщо ти цієї мети собі не поставиш, ти сам себе дуриш. Скільки б ти храмів не збудував, куполів не назолотив, це все до лампочки.

– Але повернемося до теми проблем у Церкві. Люди ж часто не сприймають це настільки глибоко, мудро і по-філософськи. Вони дивляться на священника. Це для них людина, наставник, той, хто має навчити їх жити правильно, принаймні бути християнином. А у багатьох приклад… Мій знайомий, дід якого був священником, зараз дуже ярий і атеїст, і противник Церкви. І він каже: «Я бачив, що дід говорив в церкві людям і як він вів себе вдома». Тобто я розумію, що це, напевно, з точки зору мого сьогоднішнього розуміння це мене б не розчарувало, тому що я розумію ці речі. Але не всі люди розуміють. Як з цим бути?

– Дивіться, яку мету ти сам собі ставиш? Ти хочеш розчаруватися, грубо кажучи, там в Церкві, щоб далі що?.. Щоб тобі там ніхто не розказував далі.

– Я хочу, щоб інші не розчаровувалися.

– Я пояснюю логіку. То дивись, людино добра, якщо ти вже так собі ставиш мету все ідеалізувати і ні в чому не розчаровуватись, – ти приречений. Тому що ти обов'язково розчаруєшся в Церкві, і ти повинен в неї не ходити, так? Бо ти побачив там зло. Але будь такий добрий, будь послідовний, розчаруйся в поліції, не викликай її і не користуйся її послугами, тому що ти бачиш, який безпредєл в поліції. Не ходи в лікарні, там теж безпредєл. Не звертайся до суддів, там теж безпредєл, і в любу суспільну важливу інституцію, яка несе місію в суспільстві, – не звертайся ні до кого. Кругом безпредєл, але кругом є окремо взяті люди. Тут священники, там поліцейські, там лікарі, які служать по совісті і які навіть в контексті того, що десь сама система деформована, намагаються робити свою роботу якісно. І ніхто мене не переконає, що таких людей немає. Того ти просто став собі запитання: що ти хочеш? Ти хочеш розчаруватися. Дивись, знаєш, я більше того кажу, я абсолютно не засуджую людину, яка в даному стані на сьогоднішній день не приходить у храм. По-людськи я її розумію, але я тут що до чого підводжу завжди і іншим кажу: не треба силою нікого нікуди тягнути. Знаєте, от живий приклад. Я не ходив в церкву, я з презирством до неї ставився. Прийшов час і Господь у той чи інший спосіб Сам промовив. І сьогодні я не просто в церкві, я сьогодні вже майже 20 років живу в монастирі і є священником, що для мене це було логічно. Якби мені хтось там років 27 про це сказав би, я б дуже сміявся би з цього.

– Але це не тому, що Господь промовив, а тому, що Ви цього шукали. Перший крок зробили Ви. Згадаймо, що ми на початку цієї розмови говорили: людина має право вибору.

– Так, от, власне, я вам скажу, що для Церкви це найбільш ціннісно, коли людина сама по собі дозріє. Дозріє до чого? Що вона захоче для себе зрозуміти, для чого живе на цій землі, яка логіка цього життя, чого вона прийшла в цей світ, що є після цього життя чи нема. І от людина, яка починає шукати, – це найцінніша людина. От мені подобається пророк Єремія: «Бог зі щирими поступає за щирістю їх, а з лукавими за лукавством їх». Тобто людина може станом на сьогоднішній день бути абсолютним атеїстом, але щирим. До речі, щирий атеїст ніколи не буде насміхатися, з презирством ставитися. Він просто має свою таку позицію. Так, ми всі віруючі. Ми віримо, що є Бог, а він вірить, що Його нема. Але віруючі всі. Але я, наприклад, вірю, що Господь в якийсь спосіб, вплоть до того, що навіть на смертному одрі, йому відкриється, тому що він був щирий. Тут треба дати місце промислу Божому. І Господь у визначений час, через якісь обставини життя покличе людину, якщо вона до цього дозріла.

Оксана Карнковська,
Віктор Гребенюк

СПАСІННЯ. ЧОМУ В ЦЕРКВІ ТАК ЧАСТО ВЖИВАЮТЬ ЦЕ СЛОВО

І за Богослужінням, і в Святому Писанні, і в духовних чи навіть побутових бесідах нерідко чуємо й самі використовуємо слово «спасіння». Звісно, то не випадково. Це не просто богословський термін, а ключ до розуміння християнської віри, адже Сам Господь Ісус Христос «прийшов знайти і спасти загибле» (Мф. 18:11).

Неважко уявити: коли людина хворіє – шукає лікаря, який допоможе їй. Людство ж, уражене гріхом, схильністю до зла, – отримало в Христі Лікаря, Котрий приносить зцілення і життя. Звідси й «спасіння», що означає визволення від влади гріха, відновлення втраченої єдності зі Всюдисущим і дар нового буття, яке починається вже тепер, у Церкві, і сягає повноти у вічності.

Святі отці стверджують, що спасіння – це не лише уникнення покарання за провини, «квиток до раю». Це процес уздоровлення та преображення всієї людської природи. У православному богослів'ї слово «спасіння» тісно пов'язане з поняттям «обоження», коли людина стає причасником Божого єства (2 Пет. 1:4), Його благодаті, любові, дякуючи, що Ісус через Своє втілення, смерть і воскресіння переміг гріх і смерть, відкривши нам шлях до вічного блаженного життя.

Проте спасіння – не автоматичне. Воно є даром Господнім, який розкривається у нашій відповіді, реагуванні на Його турботу. Як каже прислів'я: Бог спасає нас, але не без нас. Ми приймаємо небесні дари через віру, молитву, покаяння, Хрещення, участь в інших таїнствах, боротьбу з пристрастями, щиру й дієву любов до ближніх. Кожна Сповідь, кожна Літургія, Причастя – це не абстрактні обряди, а жива участь у спасінні, яке звершує Всевишній.

Отже, коли в думках і на устах – зазначене слово, хай буде й усвідомлення: йдеться про велике благо для нас від Отця Небесного – можливість стати тими, якими нас задумав Творець. Це не тільки минуле чи майбутнє, а жива дійсність, теперішній час, у якому Бог співпрацює з кожним, хто відкриває Йому свою душу.

Підготував протоієрей Віталій Собко

ТАЄМНИЦЯ ДЕВ'ЯТИ СЛУЖБ, НЕВІДОМИХ ДЛЯ БІЛЬШОСТІ

Можливо, для вас буде несподіванкою, що Відправи, в яких зазвичай бере участь християнин у неділю чи свято, – лише частина великої богослужбової спадщини Православної Церкви. Бо взагалі вона має цілу систему так званих основних чинів служб, котрі охоплюють ритм життя віруючих у днях, тижнях і роках. І ця система формувалася протягом тисячоліть Старого й Нового Заповітів.

Стале добове коло богослужінь у тому вигляді, що є сьогодні, було вже в XI ст. Їх дев'ять: Вечірня, повечір'я, опівнічна (полуношниця), Рання (Утреня), перший, третій, шостий, дев'ятий часи і Божественна Літургія. Звісно, кожна відправа має своє духовне значення та символічне відображення подій спасіння.

Вечірня дякує Богові за минулий день. Повечір'я – молитва перед сном із проханням прощення гріхів і захисту від зла. Опівнічна є нагадуванням про молитву Христа у Гефсиманії та про готовність до Страшного Суду. Рання зустрічає світанок подякою Господеві за минулу ніч і прохань благословити новий день. Перший час (за теперішнім ліком доби це близько 7:00) веде молільника шляхом Ісуса Христа від первосвященника Каяфи до прокуратора Понтія Пілата. У третьому (приблизно 9 год) йдеться про суд, знущання над Сином Божим, а також зішестя Святого Духа на апостолів. Шостий (опівдні) – спомин хресної дороги та розп'яття Спасителя. Дев'ятий (близько 15-ї) звіщає Його смерть на хресті.

А Літургія, звичайно, є кульмінацією добового кола служб, адже саме під час її відправи звершується Причастя (Євхаристія) – найближчі зустріч і єднання людини з Творцем. У зв'язку з цим деякі богослови вважають, що Службу Божу не слід зараховувати до цього переліку, незважаючи на те, що її правлять найчастіше. Звертають увагу: по-перше, як «таїнство таїнств» вона не може бути рядовою відправою; по-друге, є немало днів, коли згідно з церковним уставом Літургія не звершується; по-третє, хоча переважно її служать зранку, насправді для неї нема чітко визначеного часу.

За церковним обчисленням доба починається з вечора, тож у богослужбовому розумінні Вечірнею відкривається завтрашній день. Таку традицію підтримуємо з сивої давнини, коли початком і, відповідно, закінченням доби вважали захід сонця. Як сказано в біблійній Книзі Буття: «І був вечір, і був ранок: день перший» (Бут. 1:5).

Для звершення кожного чину устав передбачає певний час. Точний же розклад визначають залежно від обставин конкретної місцевості, роду занять більшості учасників спільної молитви, пори року та особливостей поєднання служб.

Колись усі ці чини відправлялися окремо, іноді навіть безперервно – у так званих монастирях «невсипущих». Згодом Церква, зважаючи на потреби мирян, поєднала їх у три частини – вечірню, ран-

кову та денну: 1) дев'ятий час, Вечірня, повечір'я; 2) опівнічна, Рання, перший час; 3) третій, шостий часи і Літургія.

Попри те, що ченці та черниці й сьогодні намагаються щодоби дотримуватися давніх звичаїв молитовного кола, сучасна практика у звичайних парафіях подає його скорочено, і то переважно в неділі й великі свята, і то здебільшого двома частинами. Тобто найчастіше у храмах Вечірня, Рання та перший час об'єднуються в одну відправу, яка називається Всенічна (або Всенічне бдіння), а зранку разом служать третій, шостий часи й Літургію.

Ось так Церква організовує безперервну молитву, постійне служіння перед Господом, як сказано у Псалтирі: «Увечері, і вранці, і опівдні буду благати й молити, і Він почує голос мій» (Пс. 54:18). А добове коло богослужінь завжди підказує, що кожна мить нашого життя може бути шансом на зустріч зі Всевишнім. Якщо душа відгукується на Його поклик і любов.

Підготував протоієрей Віталій Собко

У ЛУЦЬКУ НА ТЕРЕМНІВСЬКІЙ – НОВИЙ ХРАМ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл здійснив чин освяти церкви Рівноапостольного князя Володимира на території ТЦК і СП, що в обласному центрі.

За Божественною Літургією 5 липня, в день ушанування преподобного Афанасія Афонського, із високопреосвященним молилися луцький міський декан протоієрей Михайло Онищук, колківський – протоієрей Андрій Закидальський, головний військовий капелан єпархії і настоятель цього Божого дому протоієрей Юрій Близнюк, інше духовенство.

Церковними відзнаками нагороджено благодійників, зокрема, працівників Центру комплектування, інших активних мирян.

У вітальному слові керуючий єпархією зазначив, що маємо шанувати і любити свою державу, військових, які нас захищають. «Цей Божий дім надихає нас на правильні речі. Він є світочем і нагадує, що всі труднощі ми обов'язково здолаємо і переможемо», – каже владика.

За повідомленням о. Юрія, який є також капеланом об'єднаного міського територіального центру комплектування та соціальної підтримки, церкву на території ТЦК і СП збудовано два роки тому.

Оксана Карнковська

БЕРЕГОВЕ: ХРАМУ АПОСТОЛІВ ПЕТРА Й ПАВЛА ВИПОВНИЛОСЯ 10 РОКІВ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 13 липня 2015 р. освятив храм у цьому селі Рожищанського деканату (Луцький р-н).

Того дня з владикою, зокрема, молилися декан протоієрей Василь Шняк, настоятель цієї парафії священник Андрій Голуб. У проповіді високопреосвященний сказав: «Сьогодні наші труди і пожертви увінчалися хрестом на куполі, нашою Літургією з освяченням престолу. Ваше життя має бути навколо храму... Є церква – буде жити село. Хвилює те, що відбувається в нашій державі. Але нехай нас не лякає майбутнє, тому що з нами Бог».

Інформаційна служба єпархії повідомила, що о. Андрій подякував усім жертводавцям, серед яких – Патріарх Філарет, митрополит Михаїл, тернопільська газова фірма «Професіонал», вихідці з цього і навколишніх сіл. Божий дім збудовано руками самих парафіян, тож панотець висловив подяку і всій громаді.

Її в цьому невеличкому селі, де раніше ніколи не було церкви, засновано 2005 р. Вірні збиралися на Богослужіння в тимчасовому приміщенні, обладнаному в колишній крамниці. 20 липня 2006-го тоді ще єпископ Михаїл відправив тут чин заснування храму й поставлення хреста, освятив наріжний камінь. Відтоді тривало зведення святині (головний архітектор Віктор Галущук).

Прот. Віталій Собко

У СВЯТО РІВНОАПОСТОЛЬНОГО ВОЛОДИМИРА І ДЕНЬ ДЕРЖАВНОСТІ – МІЖКОНФЕСІЙНА МОЛИТВА

15 липня молебень за Україну відправлено в Замку Любарта. Богослужіння очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

У молитві на залишках древньої церкви Апостола Йоана Богослова взяли участь: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, інше духовенство, чернецтво, священнослужителі інших конфесій, представники влади й громадськості.

Ще донедавна ми сприймали історію виключно через призму, яку нам подавали, зазначив владика. Але Волинь сьогодні підтвердила свою особливість у державотворенні з означенням місця, де народився князь Володимир, – в селі Будятичі. Високопреосвященний вважає доконаним фактом походження рівноапостольного з Волинської землі. Тож ми пишаємось своїм краєм – місцем, яке для нас обрав Бог!

ВЛАДИКА МИХАЇЛ ВІДВІДАВ ПАРАФІЮ В ПІДГАЙЦЯХ

Митрополит Луцький і Волинський 10 серпня очолив Божественну Літургію у храмі Архістратига Михаїла с. Підгайці Луцького районного деканату.

Із високопреосвященним молилися декан Свято-Успенського округу протоієрей Андрій Мовчанюк, головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, настоятель протоієрей Іван Гуреєв, інше духовенство. Черговою священничою нагородою відзначено о. Івана, активних парафіян – благословенними грамотами.

Цього недільного дня біля Божого дому влаштували благодійний ярмарок, збирали гроші на ЗСУ.

Свято-Михайлівську церкву засновано тут 2003 року. 2018-го освятили нижній храм. У Божому домі облаштовано стелу з портретами героїв Небесної сотні та волинян, полеглих у російсько-українській війні. При парафії діє недільна школа «Янголята».

Оксана Карнковська

СВЯТО ПРЕПОДОБНОГО ІОВА ПОЧАЇВСЬКОГО В ЛУЦЬКУ З АРХІЄРЕЄМ

З нагоди престольного празника та 10-річчя заснування церкви митрополит Луцький і Волинський Михаїл 28 серпня відвідав парафію Преподобного Іова Почаївського, що на бульв. Івана Газюка, 16 (р-н ДПЗ).

За Божественною Літургією з високопреосвященним молилися, зокрема, декан протоієрей Михайло Онищук, головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, настоятель протоієрей Олександр Вронський.

Владика освятив центр духовно-патріотичного виховання (недільну школу), що на подвір'ї цього Божого дому. Черговою священничою нагородою відзначено о. Олександра, паламарів та інших активних парафіян – благословенними грамотами.

У слові високопреосвященний зазначив, що коли ми з кимось спілкуємось, то таким, відповідно, стає наше життя, бо подібне притягує подібне. «Відійди від зла і благо створиш», – нагадав архіпастир. Ми шукаємо людей, з якими нам добре, бо тоді наша душа живе, цвіте і хоче жити. І дуже важливо шанувати наших святих і святителів. Коли ми знаємо життя святого, то наповнюємося благодатними дарами. Якщо ми щасливі, значить зробили крок до перемоги. Отже, ми переможемо.

Нагадаємо, чин заснування храму владика здійснив тут у лютому 2015 р. 19 червня наступного року Патріарх Філарет заклав капсулу в підмурівок церкви. А перша архієрейська Літургія відбулася в 2018-му.

Преподобний Іов, ігумен Почаївський, чудотворець народився в середині XVI ст. на Покутті, біля Коломиї. В 10 літ прийшов у Преображенський Угорницький монастир, а на 12-му році життя прийняв чернецтво. З юності преподобний Іов був відомий великою побожністю, строгим подвижницьким життям і рано був визнаний гідним священного сану. На початку XVII ст. преподобний пішов на Почаївську гору й оселився в печері неподалік давньої Успенської обителі, славної чудотворною іконою Божої

Матері. Братія монастиря, полюбивши пустельника, обрала його своїм ігуменом. Помер преподобний Іов у 1651 р., проживши понад вік, після п'ятдесятилітнього керування Почаївською обителлю.

Оксана Карнковська

У ВЕЛИМЧІ ЗАКЛАДЕНО КАПСУЛУ В ПІДМУРІВОК ХРАМУ

30 серпня митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив чин закладення капсули у фундамент церкви Покрови Пресвятої Богородиці цього села Ратнівського деканату (Ковельський р-н).

За Божественною Літургією в будові майбутньої святині молилися, зокрема, декани: ратнівський – протоієрей Роман Бодак, старовижівський – протоієрей Іван Зеленко, настоятель священник Дмитро Алій.

Черговою священничою нагородою відзначено о. Дмитра, активних парафіян – благословенними грамотами.

Поки що Божий дім облаштовано в оселі місцевого мешканця Володимира Гайдучика, яку він передав під церкву і яку освятили у квітні 2017 року.

За архівними даними, в селі була дерев'яна Покровська церква, споруджена 1661 року, яка згоріла з невідомих причин 1809-го. На її місці звели нову, що спершу була уніатською, а після 1830 року стала православною. Понад 78 літ у ній правив священник Степан Михалевич. Нині старий храм підпорядковується іншій юрисдикції.

Оксана Карнковська

У ПОЛОНЦІ ВІДЗНАЧИЛИ ЮВІЛЕЙ ХРАМУ З КЕРУЮЧИМ ЄПАРХІЄЮ

З нагоди престольного празника та 25-річчя освячення церкви митрополит Луцький і Волинський Михаїл 8 вересня відвідав парафію Різдва Пресвятої Богородиці у с. Полонка Луцького районного деканату.

За Божественною Літургією із високопреосвященним молилися декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель протоієрей Ігор Янчук, його батько й попередній очільник громади протоієрей Василь Янчук, інше духовенство, зокрема, м. Києва та Рівненської єпархії.

У слові владика зазначив, що у нас повинна бути любов. Коли прийшли до храму, (а сьогодні святкуємо день народження Божої Матері), стаємо перед Її іконою, вклоняємося, кажемо про свої проблеми, що переживаємо, що просимо. У розмові потрібно бути живими, справжніми, простими, не лицемірами, навчає

владика, і такими як діти. Бо хто любить Божу Матір, любить Її весь час і постійно.

Відзнаки за жертовність вручено матерям захисників та воїнам, а благословенні грамоти – активним парафіянам, хористам та тим, хто весь час допомагає у служінні.

На завершення відправи священнослужителі на території місцевого кладовища освятили «Комплекс слави» для вшанування пам'яті полеглих на війні захисників та каплицю на честь Воскресіння Христового. Тут нині захоронено 16 воїнів. Отець Василь, якому належить ідея створення такого меморіалу, промовив душпастирське слово, де наголосив, що це має бути наша історія. Подякував усім, хто допомагав у створенні комплексу.

Зі слів панотця, в церковці є іконостас, ікони святих, чиї імена носили воїни. Каплицю використовуватимуть для відспівування спочилих, а на Великдень тут служитимуть пасхальну Відправу.

Божий дім у с. Полонка Боратинської ТГ споруджений 1992 р., будівництво розпочали 1991-го, а освятили 2000-го року. Церква є одним із перших храмів на Волині часів незалежності.

Оксана Карнковська

ЄПАРХІАЛЬНИЙ АРХІЄРЕЙ ОЧОЛИВ ПРЕСТОЛЬНЕ СВЯТО ФЕОДОСІЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл розділив із парафією Святителя Феодосія Чернігівського в обласному центрі (вул. Володимирська, 70) радість храмового празника.

За Божественною Літургією 9 вересня разом із високопреосвященним молилися канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, настоятель протоієрей Василь Лозовицький, інше духовенство.

По завершенні Служби Божої відправлено молебень за сім'ю, адже в день після Різдва Пресвятої Богородиці згадуємо батьків Діви Марії – праведних Йоакима й Анну – як взірець подружньої любові й терпеливості.

У слові керуючий єпархією, привітавши зі святом, навчав, що коли приходимо на Богослужіння, треба молитися, слухати уважно. Не варто приходити в храм, аби просто постояти, поставити свічку чи освятити щось. Тоді ми лише формально виконуємо обряд. Щоб не сказав Господь про нас: «Наближаються до Мене люди ці устами своїми, й устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене» (Мф. 15:8). Слід же шукати Христа, приймати Його, виконувати заповіді.

Архієрейськими благословенними грамотами нагороджено активних парафіян.

Феодосіївська церква, яку відкрили 1895 р., спочатку була цвинтарною каплицею для відспівування військовиків. Заснування на цьому місці храму в XIX ст. мало військові-політичні причини. Адже неподалік розміщувалась військова частина, в якій було багато вихідців саме з Чернігівської землі. Наприкінці століття дерев'яну капличку замінили на цегляну. У серпні 1906 р. храм освятили. Перші чотири настінні розписи з'явилися 1906 р. (художник Шинкаренко). Феодосіївська церква не припиняла діяльності й за радянських часів.

У 1948 р. тодішній настоятель протоієрей Гавриїл Коробчук, який під час примусового переселення українців із Холмщини прибув до Луцька, таємно привіз чудотворний образ Холмської Богородиці. Служив українською.

Із 1970-го до початку 90-х настоятелями храму були різні священники. Із грудня 1992 р. громаду очолив протоієрей Богдан Гринів. За його участю документально засвідчено бажання громади про перехід до УПЦ КП. За час служіння о. Богдана з нагоди 2000-річчя Різдва Христового споруджено пам'ятник на подвір'ї, а за служіння протоієрея Петра Стеблини на цьому місці уже встановили каплицю Різдва Христового. Також відреставровано куполи і накупольні хрести, перекрито дах, оновлено фасад храму.

Оксана Карнковська

ВЛАДИКА МИХАЇЛ ВІДВІДАВ ПАРАФІЮ В ПУСТОМИТАХ

Митрополит Луцький і Волинський 13 вересня очолив Божественну Літургію у храмі Різдва Пресвятої Богородиці с. Пустомити Горохівського деканату (Луцький р-н).

За Відправою разом молилися декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель протоієрей Стефан Трефлер, інше духовенство благочиння. Черговими священничими нагородами відзначено душпастирів, зокрема, о. Стефана, архієрейськими благословенними грамотами – активних парафіян.

Після хресного ходу душпастирі відслужили заупокійну літію перед банерами з портретами героїв, що встановлені на подвір'ї храму.

Цей Божий дім освячено в 1992 році. У клірових відомостях церков Володимирського повіту зазначено, що 1860 р. в Пустомитах уже був Богородичний дерев'яний храм. У 1892-му його приписали до Михайлівської церкви с. Блудів (тепер Мирне Горохівської ТГ). Перша згадка про село – 1545 рік.

У ЛУЦЬКОМУ ХРАМІ МУЧЕНИЦЬ ВІРИ, НАДІЇ, ЛЮБОВІ ТА СОФІЇ – АРХІЄРЕЙСЬКЕ БОГОСЛУЖІННЯ

Цю парафію митрополит Луцький і Волинський Михаїл відвідав 14 вересня, у свято Воздвиження чесного і животворчого хреста Господнього.

У церкві на вул. Сагайдачного, 6, яку освячено 2007 р., владика очолив Божественну Літургію, наперед вітаючи настоятеля протоієрея Андрія Ротченкова й усю громаду з престольним празником, що відзначатимуть тут за кілька днів – 17 вересня.

У слові високопреосвященний зазначив, що хрест – це не лише страждання, а й символ любові. Господь, знаючи, скільки Йому треба перетерпіти за нас, терпить за нас і моменти нашої слабкості й дає нам Світле Христове Воскресіння. Тому хрест для нас є символом. І проходячи біля нього, маємо по-християнськи пошанувати символ Того, Хто з любові до нас зійшов на землю. У цьому суть Християнства.

За Відправою з архієреєм молилися головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, настоятель, інше духовенство. Черговою священничою нагородою відзначено о. Андрія, активних парафіян – благословенними грамотами.

Оксана Карнковська

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

У РОКИНЯХ ОСВЯЧЕНО НОВИЙ ХРАМ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ЮРІЯ ПЕРЕМОЖЦЯ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 27 вересня здійснив чин освяти церкви в селищі Рокині Луцького районного деканату й очолив у ній Божественну Літургію.

За Відправою з високопреосвященним молилися: декани – луцький районний протоієрей Володимир Присяжнюк, Йоано-Богословського округу протоієрей Валерій Владика, Успенського протоієрей Андрій Мовчанюк; настоятель парафії протоієрей Юрій Крохмаль-Брилевський, інше духовенство.

Церковними відзнаками, архієрейськими благословенними грамотами нагороджено активних вірян, а орденом «За жертовність» – родини полеглих воїнів-парафіян.

Цей Божий дім засновано 2018 року. До цього в Рокинях діяла маленька церковця Вознесіння Господнього на території Музею історії сільського господарства Волині – скансену, на самісінькій околиці. Але вона давно стала замалою для численної

парафії. Поки будували новий храм, богослужіння проводили в приміщенні Будинку культури.

Оксана Карнковська

ПОСТАТІ

КРІЗЬ МАЙДАН І АТО – НА ВЕЛИКУ ВІЙНУ. КАПЕЛАН МАКАРІЙ СТАВ ОПОРОЮ ДЛЯ ТИХ, ХТО ТРИМАЄ ФРОНТ

Ігумен Макарій Дядюсь, військовий капелан 129-ї ОБр ТрО, дав інтерв'ю ютуб-каналу Сухопутних військ України. Опубліковано 30 червня.

Олег Дядюсь – він же отець Макарій, він же монах, військовий капелан, старший лейтенант. Але таким він був не завжди. Перед тим як зайняти капеланську посаду, о. Макарій пройшов непростий шлях духовного та особистого розвитку на фронті. Він перебував там ще з 2014 року, але покликання на капеланське служіння відчув ще з часів Майдану.

– Я при монастирі тоді був скитоначальником Святодухівського

скиту. Це таке відгалуження від монастиря. Там теж формується своє літургійне життя. І коли почався Майдан, я попросив у владики поїхати, підтримати хлопців, бо там багато було священників. Владика дозволив і 10 днів я на Майдані був. До речі, звідти, можна сказати, почалося капеланське служіння. Багато людей мене сприймало священником не української церкви, а московської. Чому? Бо я приїхав з монастиря, в мене борода була до пояса, волосся було до пояса – вигляд московського священника. І там люди так жартували: «А що тут робить батюшка московської церкви?» Говорю: «Я не московський, український. Можу показати посвідчення». Кажуть: «Не віримо».

Ще в період майданівських подій, коли відстоювалася й утверджувалася українська гідність і честь, Макарій слідував етосу капеланів, реалізуючи один з його основних принципів: «Бути поруч».

– Коли хлопці підходили до Сповіді, було таке відчуття, що вони ніби прощалися, останній раз сповідалися. Бо тоді вже Майдан ніс втрати, вже були загиблі. І вже приходило усвідомлення, що священник має бути поряд з бійцями, з людьми, які йдуть відстоювати свободу. Коли надійшов запит нашій єпархії від добровольців Національної гвардії, владика знову каже: «Ти ж був на Майдані, ти ж знаєш вже хлопців, ти ж служив, давай, вперед. Дітей не маєш, дружини не маєш».

Вже в період АТО Макарій став спочатку солдатом-стрільцем, потім солдатом медичної служби, водієм, – а капелан по факту. Далі Макарій продовжував службу вже в комендантській роті.

– Комендантська служба, до речі, в НГУ була цікава, вона не була, як говориться, охороною керівництва. І багато хлопців використовувались як резерв. Тобто якщо десь відбувалися бої або сутички, резерв цей використовувався. Виходили на бойові [завдання], деколи як розвідка. Я вражений цими хлопцями, бо коли якесь завдання, вони завжди приходили. «Я хочу! Я хочу!» Були такі, що кричали: «А чого я знову не йду?» Тобто «ну беріть мене, скільки я можу вже пропускати?» Хлопці дуже багато вчилися і бистро вчилися.

Макарій продовжував свою військову службу захисника в лавах 109-ї Окремої бригади Сил територіальної оборони Збройних сил України у 105-му батальйоні в районі Волновахи. Став на сержантську посаду, виконував обов'язки командира зведеного взводу при батальйоні. На питання, як, маючи такий бойовий досвід, сприймає статус капелана як некомбатанта, відповів:

– Митрополит Ефаній підписав дозвіл, що військовим капеланам дозволяється носити зброю на захист... Використовувати тільки під час захисту. І це для нас, до речі, трошки розв'язало руки. Багато священників, таких, як я, які були в Донецькій, Харківській, Луганській областях, території яких вже ворог захопив, мусили йти у військо, аби захищати свої землі. І багато священників в нас ставали командирами рот при штабах. Якраз вивчаю на курсах капеланських міжнародне гуманітарне право, а воно там дуже строге і гласить дуже строго, що капелан ні в якому разі не має права брати в руки зброю і застосовувати її. Бо коли він її тільки торкається – стає некомбатантом.

Військовий капелан, у першу чергу, має займатися духовною опікою військовослужбовців. Та по факту він виступає і як психолог, і як медіатор між командиром і особовим складом. Та чи має військовий капелан відповіді на всі питання?

– Що людину заспокоює насправді? Молитва. Тобто навіть людину схвильовану, яка не знає, що робити, не знає, куди вона попала, які в неї будуть дії, – молитва заспокоює. Буває таке, що молюсь з ними, буває, що молюсь за них окремо. Тобто по-різному. Хтось сприймає священника з радістю: є людина, яка буде за них молитися, тобто якась духовна підтримка. Навіть коли роздаєш хрестики, іконки, то хай не зразу, а після хлопці дуже дякують. Показують той хрест і кажуть: «А я його тримаю, він ще береже мене, ось я ще живий».

На всі питання відповіді немає, і деколи ти йому говориш: «Братику, таке саме питання можеш поставити Богу. І повір, відповідь тобі прийде обов'язково». Можливо, не сьогодні, можливо, завтра, але прийде, бо я дійсно не все знаю. Я можу тільки зорієнтуватися в якихось більш простих чи непростих [питаннях]... В більшості оцих хлопців – СЗЧ: це переважно стосується відносин командиром із підлеглим, і хлопці зриваються й уходять із частини. До речі, всі думають, що треба помагати [лише] хлопцям. Насправді деколи треба помагати і командирам, бо командири найбільше несуть відповідальності. Тоді будеш бачити загальну картину твоєї допомоги.

На війні страх – це не слабкість, а регулятор, що може зберегти життя. Нас цікавить, як військовий капелан може допомогти подолати страх. Які його дії можуть стати точкою опори для бійця?

– Розказувати свій досвід, ділитися своїм досвідом і найперше говорити: хлопче, якщо ти віриш Богу, Господь тебе береже у всіх можливих і неможливих боях і ситуаціях, Господь просто рятує. Якщо ти Йому віриш, то виконуєш свою службу гідно і Господь тебе буде оберігати. Насправді треба їм казати, хто вони, ким вони є, і яка їхня суть життя. Коли ти розпитуєш про ці аспекти, вони доходять до Бога.

Військовий капелан опікується військовими, серед яких є представники різних конфесій і релігій. Тож він повинен звертати увагу на те, що є спільним, і не допускати міжконфесійних суперечок. Ми запитували у Макарія, чи вдається йому реалізовувати це на практиці та з ким він зустрічався на своєму душпастирському шляху у Збройних силах України.

– Хлопці бувають різні, сьогодні є і мусульмани в нас, і язичники. Але все одно, в них є своє божество, до якого вони схиляються. З ними можна про це говорити, спілкуватися, звідки він черпає силу. Страшніше те, що деколи хлопці, будучи віруючі, стають атеїстами, невіруючими. Мені колись один журналіст поставив правильне питання, дуже правильне: «А як ваша віра на війні?» В один момент буває таке, що Бог настільки поряд, що ти готовий Його обняти, і відчуваєш Його присутність. А бувають моменти, коли питаються: «Боже, а Ти ще є, Ти ще тут?» В оці моменти багато людей не встоює і втрачає віру. І це

насправді трагічно, бо тому, що він втрачає опору, він втрачає силу, якою рухався.

Зі мною стикаються й протестанти, і з інших конфесій. Вони адекватні, з ними можна спокійно говорити на різні тематики, вести дискусію. Все відбувається спокійно, розважливо. У мене в бригаді зараз є один капелан ПЦУ, а один капелан-баптист. І зараз спілкуюся з одним п'ятдесятником. Люди дуже активні, адекватні, з ними можна говорити. Тут головне вміти тримати умовну гнучкість. Бо ми ж віру не повинні нав'язувати.

Макарій активно сприяє розвитку капеланства у Збройних силах України, прагнучи зробити його максимально ефективним. Знання та досвід дають йому всі підстави впевнено працювати на цій ниві. Та чи є можливість у капелана зростати кар'єрно, чи це потрібно, зрештою? Капелан – це виклик чи це покликання?

– У Біблії написано: «Якщо бажаєш єпископства, то хорошого бажаєш». Я думаю, десь ми кар'єристи, всі по-своєму. Хотілося б, як говориться, рости. Але рости правильно, тобто отримувати правильне навчання, отримати правильні сертифікати. Ми ж отримуємо сертифікат не загальновійськовий, що не є програмою тактичного там L2, L3, він просто сертифікат, тобто не має ніякої, грубо кажучи, ваги. І навчаємося ми тому, що в більшості священники наші, які займають капеланські посади, не є військовими. Щоб вони отримали базові якісь знання: розуміти, що таке військо, розуміти, хто такий командир, хто такий начальник штабу, і якісь аспекти взагалі...

Моя особиста думка, що керівні посади нашої служби, військового капеланства, мають займати капелани. В нас, до речі, дуже багато є хороших капеланів, які мають освіту, юридичні освіти, які у війську вже не перший рік. Які, до речі, мають і офіцерське звання не капеланської служби, а Збройних сил України. Але чомусь, не знаю, з яких причин, вони посад не займають. І це насправді трагічно тому, що наше капеланське служіння має в цьому проблеми дуже сильні. Я знаю, наприклад, полковника Олександра Здебського, який, до речі, коли я ще служив в НГУ, почав роботи по капеланському служінню. І, до речі, сьогодні в Національній гвардії капеланське служіння на кращому рівні. Він організовував у 15-му році Міжнародний з'їзд капеланів. Він нас знайомив з капеланами інших країн. І це був дуже потужний досвід. Це люди золоті – це той скарб, який дійсно нам потрібен. Але у більшості в нас, зрозуміло, що такого немає. У наших Сухопутних військах такого немає, при генеральному штабі СПК такого немає.

І сьогодні, хоть капелани отримують сертифікат, но він не має зразка офіційного Збройних сил України. У війську все складно. Чому? Тому, що має бути запит. Запиту немає – значить курсанта немає. Немає запиту – немає служби. [...]

До речі, я вже стикався з досвідом американського капелана, і насправді між ними і нами велика прірва. Тому що коли я в нього запитую: «От є в мене, наприклад, напрямок роботи з хлопцями, мені треба виїхати. У нас це лягає все на капелана». Тобто він шукає транспорт, він організовує все. А в них же все простіше. Ти приходиш до командира і командир тебе забезпечує транспортом. Якщо це в районі бойових дій, тебе забезпечують бронею. Так само по людях – у них людей вистачає. Якщо капалан прийшов і сказав цьому військовому: треба відпочити, бо він просто вже не сприймає інформацію, то робляться певні записи і його відправляють або на відпочинок, або на лікування, або ще щось. Ну в нас це проблематично через те, що не вистачає особового складу. Ми працюємо з КБС, ми працюємо з нашим персоналом психологічної підготовки. І теж маємо можливість вказувати, що є такий боєць, якому потрібна допомога чи ще щось. І завдяки адекватним офіцерам все-таки ця робота робиться, але тяжче і довше.

Військовим капеланам доводиться опікуватися і взаємодіяти з усім особовим складом – від солдата до командира, від якого багато чого залежить. Логічно виникає запитання: чи вдається знайти спільну мову військовому капеланові з його командиром?

– Дуже по-різному. Наприклад, коли я був батальйонним капеланом, через службу пройшло три-чотири командири. Якщо командир віруючий, так він тут ставиться до священника з повагою, і формується більше співпраця, а не керівництво. Тому що капелан приходить, каже: «В мене є таке-таке завдання, мені треба виконати те-то і те-то, я пішов працювати». Багато дійсно не розуміють капеланської служби. Чому? Бо це структура нова. У нас теж люди бувають різні, бувають священники з гонором великим, і так далі. І може бути конфлікт просто, як говориться, через дурницю якусь. Сьогодні ми маємо рухатися до завершення війни і до перемоги.

Капелан Макарій – це унікальне поєднання глибокої теоретичної підготовки та практичного бойового досвіду. Тому, завершуючи розмову, ми попросили його висловити поради і побажання усім військовим капеланам Збройних сил України.

– Хай Господь їх благословляє у їхньому служінні! Бо насправді капеланське служіння – нелегке. Особливо нашим священникам, які розриваються між парафією і службою [в ЗСУ]. І ти повинен виділяти час своїм парафіянам, а військовослужбовці, побратими робляться теж твоїми парафіянами. Думають, що священник – це та людина, яка отримує енергію і силу самого Бога, напряму. Але ми теж люди, ми теж втомлюємося. Господь помагає в багатьох речах, Він дає сили, Він дає знову підніматися. Але, все одно, деколи треба вміти відпочивати. Також капелани, помагаючи хлопцям, забувають, що вони священники, робляться більше військовими. Маю теж такого хорошого друга, побратима, капелана. Кажу: «Зрозумій, ти боєць, чи ти священник, – визначся сам для себе, бо тебе це розриває». Бо в мене такий самий вибір був. Тобто ми священники, в нас інше служіння й інша праця… І це є найголовніше, бо коли ти в своєму напрямку працюєш більше, ти більше поможеш.

Оксана Карнковська

ЛЮДМИЛА ЧЕСЬКА: ЧОМУ ЇЇ ВШАНОВУЄ ХРИСТИЯНСЬКИЙ СВІТ

Свята мучениця Людмила, княгиня Чеська, народилася близько 860 р. Вона була дочкою Славибора, князя пшован (одне зі слов'янських племен), городище якого – поблизу сучасного міста Мнєльнік. За іншою версією, походила із сербської землі.

У чотирнадцять чи п'ятнадцять років стала дружиною князя Борживоя – першого історично задокументованого чеського правителя з династії Пржемисловичів. Протягом приблизно чотирнадцяти літ шлюбу Людмила народила щонайменше шістьох дітей (у джерелах не згадуються померлі в дитинстві), однак на ім'я відомі лише двоє синів – Спитігнєв і Вратислав, оскільки вони сходили на княжий престіл.

Прийняла Хрещення, ймовірно, 882 р. від святителя Мефодія, архієпископа Моравського, та разом із чоловіком заходилася поширювати Християнство в Чехії.

Після смерті князя десь між 888 і 890 рр. його дружина фактично керувала державними справами, оскільки спадкоємці були ще неповнолітні. Завдяки її великим зусиллям істинна віра поступово утверджувалася в народі.

По упокоєнню князів Спитігнєва й пізніше Вратислава племінні збори, мабуть, вирішили розділити владу між Людмилою та її невісткою Драгомирою. Першій довірили продовжувати виховання майбутнього правителя В'ячеслава (Венцеслав, Вацлав), тоді як його мати мала представляти сина, поки не стане повновладним.

Але між Людмилою та Драгомирою поглиблювалося протистояння. Не виключено, що розбіжності були не тільки політичні, бо згідно з церковним переданням невістка була прихильною до язичництва і їй не подобалося, що Божа угодниця ревно дбала про християнське виховання онуків. Так чи інакше, в 921 р. Драгомира наказала двом слугам убити благочестиву княгиню. Її задушили власною хусткою в замку Тетін.

Людмила стала першою мученицею серед чеських небожителів, кого Церква канонізувала. Її вбивство було сприйнято як свідчення віри, бо віддала життя за поширення віри Христової та виховання в євангельському дусі, зокрема, внука В'ячеслава – майбутнього святого благовірного князя-мученика, покровителя Чехії.

Спершу праведну правительку поховали в Тетіні, а за кілька років В'ячеслав урочисто переніс мощі своєї бабусі до Праги, в собор Святого Георгія, де вони перебувають і нині.

Людмила вшановується як одна з небесних заступниць чеського народу, котра показала, що влада може поєднуватися з добропорядністю, а політична діяльність – із мудрістю, милосердям та іншими чеснотами. Її життя надихнуло на створення численних легенд, а в Чехії на честь мучениці названо міста, храми та навіть сорт винограду. Святу Людмилу вважають покровителькою матерів, бабусь, удів, учителів та вихователів. Церква особливо вшановує її 16 вересня.

Прот. Віталій Собко

КЛЕПАЧІВ: ПРЕСТОЛЬНЕ СВЯТО В ОНОВЛЕНОМУ ХРАМІ З КЕРУЮЧИМ ЄПАРХІЄЮ

20 липня, в день пророка Іллі, митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив урочисте Богослужіння в однойменній церкві цього села Ківерецького деканату (Луцький р-н).

За освятою нового престолу та Божественною Літургією разом із владикою молилися: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, декан протоієрей Іван Семенюк, настоятель церкви протоієрей Ігор Синчина та інше духовенство.

Церковні відзнаки вручено благодійникам, а о. Ігоря відзначено черговою священничою нагородою.

Під час традиційної хресної ходи навколо Божого дому архієрей освятив Державний Прапор України і знамено нашої єпархії, встановлені поруч із храмом.

Церкву в Клепачеві засновано у квітні 2001 року, а шість літ тому громада змінила юрисдикцію, покинувши московитський патріархат і возз'єднавшись із Православною Церквою України.

Оксана Карнковська

ВЛАДИКА МИХАЇЛ ОЧОЛИВ СВЯТО РІВНОАПОСТОЛЬНОЇ МАРІЇ МАГДАЛИНИ В ЛУЦЬКОМУ ХРАМІ

З нагоди престольного празника митрополит Луцький і Волинський 22 липня служив Божественну Літургію у церкві, що в обласному центрі, на вул. Митрополита Сікорського, 19-Б (раніше вул. Сєченова).

За Божественною Літургією з високопреосвященним молилися екзарх Вселенського Патріарха єпископ Команський Михаїл, головний військовий капелан єпархії протоієрей Юрій Близнюк, настоятель парафії протоієрей Олександр Колб, інше духовенство. На завершення Служби Божої громаду привітали представники Римсько-Католицької Церкви. Це, зокрема, архієпископ із Бразилії кардинал-священник Паулу Сезар Кошта та луцький єпископ Віталій Скомаровський. Керуючий нашою єпархією подарував гостям ікону Волинської Божої Матері.

У своєму слові владика наголосив, що сьомий день, як пише Святе Письмо, потрібно присвятити Богові. Неважливо, хто ми є чи яку посаду обіймаємо, у нашому серці завжди має бути любов, доброта, милосердя. І ці почуття закладені в глибині душі. Тож завжди шукаймо Господа.

Цей Божий дім засновано 2016 року. На його території розміщено каплицю, освячену 2002-го. Раніше тут звершували Богослужіння, а нині її використовують для недільної школи. Два роки тому парафія разом із настоятелем вийшла з юрисдикції московського патріархату і возз'єдналася з Православною Церквою України.

БАЇВ ВІДЗНАЧИВ 150-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ ХРАМУ РАЗОМ ІЗ АРХІЄРЕЄМ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл у с. Баїв Луцького районного деканату освятив нові настінні розписи церкви з нагоди ювілею і престольного празника.

15 серпня, в день Успіння Пресвятої Богородиці, за Божественною Літургією з керуючим єпархією співслужили: декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель священник Михайло Скиба, інше духовенство.

Церковними відзнаками, архієрейськими благословенними грамотами нагороджено доброчинців та активних парафіян.

Цей Божий дім збудовано 1875 року. Свого часу в селі був дерев'яний храм на честь безсрібників і чудотворців Косми й Даміана. Але через велику кількість вірян, що стали сходитися з навколишніх сіл, вирішили спорудити новий. Коли розчищали місце, на одному зі зрубів помітили лик Пресвятої Богородиці. Старожили побачили в тому добрий знак: саме на цьому місці має постати новий храм. Святиню будували на кошти парафіян за допомогою священника Філарета Ковальського. (За іншими переказами, старий храм згорів від блискавки чи підпалу.)

Деякі образи Свято-Успенської церкви Баєва йменуються благодатними, а кілька, що їх приписували видатному іконописцеві Йову (Кондзелевичу), передано в Музей волинської ікони. Під час Другої світової війни вороги спалили село вщент, а церква вціліла. Розповідають, що вояки, які зайшли у храм, побачили загублений молитовник рідною мовою. Ймовірно, це і врятувало його від знищення. (До речі, на основі цього переказу письменник Віктор Гребенюк написав новелу «Те, що не згоряє».) Оповідають, у баївській церкві дива трапляються й нині.

Храм, який належить до пам'яток архітектури місцевого значення, має прибудовану дерев'яну триярусну дзвіницю. На церковному подвір'ї є поховання панотців, які тут служили. А на цвинтарі у братській могилі упокоїлася понад сотня селян, котрі в 1943 році, як викарбувано на надгробку, «під час Волинської трагедії 1943 року впали безневинно і прийняли мученицький вінець».

Успенська громада Баєва возз'єдналася з Православною церквою України в часи повномасштабного вторгнення росії на нашу землю.

Оксана Карнковська

СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІ ПРИВІТАЛИ МЕДИКІВ ІЗ ПРОФЕСІЙНИМ СВЯТОМ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл взяв участь в урочистості з нагоди Дня медичних працівників, що проходила в обласній клінічній лікарні 23 липня.

Захід відбувся у конференц-залі (дворику) головного корпусу цього медзакладу в день Почаївської ікони Божої Матері. Нагородивши церковними відзнаками найкращих працівників ВОКЛ, владика зазначив: «Нехай будь-які зміни, які трапляються у нашій державі, будуть скеровані на перемогу, впевненість, радість, на здоров'я». Також подякував людям у білих халатах за їхню працю для блага Вітчизни, для оздоровлення недужих, зокрема, воїнів, побажавши всім їм, аби швидше повертатися до звичного ритму життя.

У зібранні взяв участь голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів Управління єпархії, настоятель храму Великомученика і цілителя Пантелеймона, що у цій лікарні, протоієрей Назар Бабій.

Завершилася урочистість виконанням духовного гімну «Боже, Великий Єдиний!».

Професійне свято всіх, хто трудиться у сфері охорони здоров'я, відзначають 27 липня, коли Церква особливо вшановує великомученика і цілителя Пантелеймона – покровителя лікарів.

ВОКЛ засновано 23 червня 1944 року. У 1964-му її переведено в нове приміщення. На той час заклад налічував 6 відділень і 8 лікарів на 255 ліжок загального профілю. Сьогодні роботу лікарні забезпечують 2020 медпрацівників, серед яких 413 лікарів, функціонує 79 структурних підрозділів та допоміжних служб. Надають медичну допомогу у трьох корпусах на 961 ліжко.

Оксана Карнковська

ВОЛИНЯНИ ЗНОВУ ПОМОЛИЛИСЯ ЗА УКРАЇНУ НА СВЯТІЙ ЗЕМЛІ

Єпархіальний паломницький центр «Україна» нашої єпархії 18–25 вересня у 57-й раз провів прощу на Святу Землю. Богомілля очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

За повідомленням у фейсбуці керівника центру матінки Лариси Савчук, побували біля Гробу Господнього, у вифлеємському храмі Різдва Христового та інших найбільших святинях Християнства, пройшли Хресною дорогою в Єрусалимі, занурились у води Йордану. Всюди просили Господа за нашу Батьківщину та її воїнів.

Прочани спілкувалися з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Державі Ізраїль п. Євгеном Корнійчуком, якому подякували за невпинну допомогу нашим паломникам та жертовну працю на благо Вітчизни. Також відвідали Український культурний центр у Тель-Авіві, де їх зустрів п. Зорян Кісь, генеральний консул з питань культури нашого посольства в цій країні.

Для духовного опіки, підтримки та єдності у важкий час владика мав бесіду з українською громадою в Ізраїлі. А колишня лучанка Олена Узіель-Алєксєєнко вже вкотре з початку війни передала від ізраїльських друзів нашим бійцям велику кількість медикаментів найкращої якості. Препарати буде передано Наталії Ариванюк («Волинь SOS медікал»), Олені Звєрєвій та іншим волонтерам.

Вражало, що зараз повсюди в Ізраїлі зовсім немає ні туристів, ні прочан – очевидно, з огляду на дуже напружену безпекову ситуацію. Але і в Україні війна, та все ж волиняни знайшли можливість звершити прощу і вознести молитви до Господа там, де пройшло Його земне життя.

Віктор Гребенюк

ПРЕДСТАВНИКИ ВПБА У ГРЕЦІЇ: МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ТА ОБМІН ДОСВІДОМ

Волинська православна богословська академія 25 червня – 5 липня долучилася до міжнародного стажування у Літньому інституті м. Волос.

Його організовано Волоською академією богословських досліджень та Міжнародною православною богословською асоціацією (ІОТА). Поїздка відбулася з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла та за підтримки ГО «Волинське братство Св. Володимира Великого».

Нашу делегацію представляли: ректор протоієрей Володимир Вакін, проректор з наукової роботи протоієрей Владислав Фульмес, викладачі архімандрит Димитрій Франків, протоієрей Микола Зінкевич, протоієрей Георгій Коваленко та Олександр Філоненко.

Протягом двох тижнів учасники досліджували сучасні розробки у християнському богослов'ї, слухали лекції провідних теологів, були активними учасниками дискусій, обмінювалися думками.

Літній інститут є продовженням та розширенням Літньої школи Волоської академії для православного духовенства і мирян-богословів з України, яка діяла з 2019 по 2024 рік. Нова програма демонструє важливість міжнародної академічної співпраці та підтримки української теологічної освіти у складні часи, надаючи нашим представникам доступ до провідних світових експертів і найсучасніших богословських розробок.

Оксана Карнковська

ПРАВОСЛАВНИЙ ТАБІР «ДІТИ ВОЛИНІ»: ПІДСУМКИ

За дві зміни цьогорічного табору, організованого Луцьким районним деканатом, на березі Світязя оздоровилося майже 200 учасників.

Протоієрей Роман Нестер, настоятель парафій у селах Новостав і Коршовець, відповідальний за таборування, навчання і дозвілля молоді Південного округу цього благочиння, розповів, що програма була доволі насиченою, з духовно-патріотичним спрямуванням.

Діти віком 7–16 років мали нові знайомства, духовні бесіди, пізнавальні лекції з гостями, приязне спілкування зі священниками, активні ігри, купання в озері під наглядом досвідчених курінних, творчі вечори, майстер-класи та розваги – все, що потрібно для чудових канікул. Крім того у таборі було смачне 5-разове харчування.

На думку організаторів, справжнє оздоров-

лення – це не лише свіже повітря та вода Світязя. Це щирі розмови біля вогнища, спільні молитви й пісні, нові друзі, які розуміють тебе без зайвих слів. Також це підтримка дорослих, які поруч не лише як вихователі, а й як духовні наставники, що допомагають відновити віру в добро й силу родинного коріння. Серед учасників таборування – і діти зі східних областей України.

«Такі табори – це маленькі острівці світла, що дарують дітям наших захисників не просто радість від літа, а відчуття, що про них дбають і пам'ятають. Бо наша турбота сьогодні – це їхнє здорове, міцне і світле завтра», – йдеться у відгуках.

Під час відпочинку школярі приступили до Сповіді й Причастя.

У ВПБА ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ ВИПУСК МЕДИЧНИХ КАПЕЛАНІВ. ОГОЛОШЕНО ТРЕТІЙ НАБІР

Вручення сертифікатів двадцятьом священникам за програмою «Клінічне душпастирство» відбулося 8 серпня у Волинській православній богословській академії.

На церемонії випуску митрополит Луцький і Волинський Михаїл побажав клірикам різних єпархій успіхів у їхньому служінні, зазначивши, що здобута ними спеціальність дуже затребувана в сучасних реаліях. За словами владики, присутність духівника необхідна не лише в храмі, а й в лікарнях, реабілітаційних центрах, щоб спільно з медичним персоналом досягати кращих результатів для пацієнтів.

Ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакін наголосив на важливості медичного капеланства у церковному служінні, подякував священнослужителям за старанність під час навчання. Також відзначив заклик нашої влади, представників медичної спільноти об'єднати зусилля та допомогти одужанню наших воїнів, їхніх дітей, рідних у воєнний і повоєнний час.

«Три роки тому в нас виникла ідея створити таку спеціальність на базі нашої академії, – нагадав присутнім голова облради Григорій Недопад. – І мені надзвичайно приємно, що не тільки волиняни, а й панотці з інших областей поглиблюють свої знання та навчаються клінічному душпастирству. Нас чекає багато викликів, але ви – навчені першопрохідці, ви ті, на кого будуть рівнятися».

Навчання охоплювало такі аспекти, як духовний супровід, проведення релігійних обрядів, кризове консультування та надання емоційно-психологічної підтримки. Студенти також проходять практику під наглядом досвідчених фахівців. Це пілотна програма, поки що єдина в Україні. Керівник курсу – протоієрей Назар Бабій, голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів Управління єпархії, капелан обласної клінічної лікарні.

ВПБА вже оголосила третій набір на сертифікатну програму циклу спеціалізації за спеціальністю «Клінічне душпастирство». Підготовка за програмою здійснюється на основі вищої освіти за спеціальністю «Богослов'я». Тривалість – 4 місяці. Випускникам буде присвоєно кваліфікацію «Капелан в охороні здоров'я». Деталі: +380973450778 (о. Назар).

Оксана Карнковська

ЗАВЕРШИВСЯ ЦЬОГОРІЧНИЙ ВІДПОЧИНОК У МОЛОДІЖНИХ ХРИСТИЯНСЬКИХ ТАБОРАХ

Дозвілля в кількох таборах та оздоровчих центрах області провели з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Це, зокрема, табір «Пісочні береги» поблизу с. Пересіка Ковельського деканату, який влаштували Управління єпархії, Луцький міський, Ківерецький і Колківський деканати. Відповідальний – голова відділу у справах дітей та молоді консисторії протоієрей Юрій Близнюк. Тут відпочивали 50 синів і дочок захисників.

У таборі «Діти Волині», організованого Луцьким районним деканатом, на березі Світязя оздоровилося майже 200 учасників. Як повідомив протоієрей Роман Нестер, настоятель парафій у селах Новостав і Коршовець, відповідальний за таборування, навчання і дозвілля молоді Південного округу цього благочиння, серед учасників – і діти зі східних областей України, зокрема, із Запорізької, які відпочивали безкоштовно. У листах від Бердянської РВА і Мелітопольської міськради о. Роману висловлено подяки.

У християнсько-патріотичному таборі «Острів дитинства», що на території Підгайцівської ОТГ в с. Веснянка Луцького районного деканату, протягом трьох змін оздоровилося 170 дітей, багато з яких – із родин військовослужбовців, загиблих героїв та внутрішньо переміщених осіб. Його організовано духовенством Свято-Успенського округу на базі реабілітаційного центру «Об'єднання сили віри». Відповідальний – декан протоієрей Андрій Мовчанюк. До речі, «Острів дитинства» став місцем практики для студентів Волинської православної богословської академії, бо вони змогли здійснювати живе служіння в реальних життєвих обставинах.

Вихованці табору «Віфезда», про який подбав протоієрей Назар Бабій, голова відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів Управління єпархії та настоятель храму Великомученика Пантелеймона Цілителя при обласній клінічній лікарні, – побували в Карпатах.

У Центрі інтеграції «Замлиння» в Ковельському р-ні відбувся табір, який улаштувала художниця Тетяна Мялковська в рамках артреабілітаційного проєкту «Теплі долоні». Там на запрошення організатора духовну підтримку надала ігуменя Анастасія Заруденець, намісниця луцької жіночої обителі Святителя Василія Великого.

Програма у всіх цих таборах складала: духовні бесіди зі священниками, конкурси, розваги, знайомство з новими друзями, активний відпочинок. Проходили цікаві майстеркласи. З таборянами працювали прикордонники, рятувальники, поліцейські. У неділю школярі брали участь у Божественній Літургії, приступали до Сповіді й Причастя.

«Такі табори – це маленькі острівці світла, що дарують дітям наших захисників не просто радість від літа, а відчуття, що про них дбають і пам'ятають. Бо наша турбота сьогодні – це їхнє здорове, міцне і світле завтра», – йдеться у відгуках.

Оксана Карнковська

РОЗПОЧИНАЄМО НАВЧАЛЬНИЙ РІК ІЗ МОЛИТВОЮ

У неділю 31 серпня митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив молитву в кафедральному соборі Святої Трійці для учнів, студентів, учителів, викладачів, їхніх батьків та інших родичів. У ній, зокрема, взяв участь декан протоієрей Микола Нецькар.

У вітальному слові архієрей побажав молодому поколінню успіхів і Божої опіки в навчальному році, а батьків закликав любити своїх чад. «Не відмовляйтеся від них», – звернувся архіпастир із закликом не відсторонюватися від дітей, а навпаки, брати активну участь у їхньому житті. Не варто відволікати дітей гаджетами, аби вони не заважали вам. Обіймайте своїх синів і дочок, проводьте з ними час, навчайте їх. «Вчіть дітей любити Україну», – закликав керуючий єпархією.

Після молитви владика Михаїл роздав солодощі дітям та окропив їх свяченою водою.

1 вересня архієрей разом із кліриками Свято-Троїцького собору взяв участь у святі Луцького національного технічного університету. Відправлено молебень, промовлено надихаюче слово, а на завершення, звісно, – прохолодна агіасма з архієрейського кропила. Долучився тут до служби капелан цього вишу священник Дмитро Зінько.

6 вересня митрополит Михаїл побував на торжествах Волинського національного університету ім. Лесі Українки з нагоди посвяти першокурсників. Разом із капеланом університету протоієреєм Віктором Пушком та іншим духовенством владика побував на урочистостях посвяти першокурсників цього навчального закладу, що проходили на стадіоні ім. Віктора Заваць-кого (у студмістечку). Керуючий єпархією благословив молодь на успішне навчання, подякував усім, хто залишився жити і вчитися в Україні, зокрема на Волині, побажав ставати хорошими фахівцями у своїй справі. Потому окропив присутніх освяченою водою.

Оксана Карнковська, Ольга Веремчук

МОСКОВИТСЬКЕ НЕВЛУЧАННЯ В «ДЕСЯТКУ»

Кожне здорове повноцінне суспільство живе і розвивається згідно цивілізованих законів, які можуть різнитися між собою трактуванням і розумінням специфічних термінів. Незмінними є тільки десять заповідей Божих. Їх лише по-різному трактують на догоду тих, хто живе «за понятіями». Йдеться не тільки про злочинців. На рівні «понять» перебувають і супердержави – заможні, великі та агресивні. Ба більше – вони прикриваються Божими законами і пояснюють їх на свій лад.

«Учителю, котра заповідь найбільша в Законі? Він же промовив йому: Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою. Це найбільша і найперша заповідь. А друга однакова з нею: Люби свого ближнього як самого себе. На двох оцих заповідях увесь Закон і Пророки стоять." (Мф. 22:36-40).

Закони небесні доходять до вірян різними мовами і стають однозначно зрозумілими. Але, очевидно, російська мова («вєлікій і могучий язик») дорогою до свідомості трансформується змістом до невпізнання.

Перша заповідь гласить «Я Господь, твій Бог! Хай не буде у тебе інших богів, окрім Мене!» – натомість лише у московитів на рівні молитви звучить «Боже, царя храні!». Бо його величність цар перебрав на себе роль головного повелителя і месії, з його щедрої руки громадяни отримують земні блага і кару за гріхи. Змінюються тільки прізвища та посади – замість «царь» звучить офіційно «гєнєральний сєкрєтарь», «прєдсєдатєль», «прєзідєнт». І відразу ж порушується друга заповідь – про зловживання іменем Господа. Всі дії злочинної держави обрамлені фейком про нібито закони Всевишнього. Гундяєвський підхід до виправдання державного деспотизму і кровопролиття влаштовує сучасний «царський режим». Рашистська влада не шкодує грошей на будівництво храмів і фінансування агітаторів у рясах. Виправдання рашистською церквою війни з Україною базується на… любові до ближнього, якого треба «освобождать».

Третя заповідь Божа – «Пам'ятай день святий, щоб святити його». Це означає, що необхідно приділяти певний час святкуванню та роздумам про Бога та духовні речі, а не використовувати його для повсякденної роботи та розваг. Ось саме святкові забави полюбляють віряни «північного царства». Якщо у нас Різдвяні святки і Великдень у великій пошані, як і поминання померлих, то у «в русскіїх сєлєньях» традицією стала масова пиятика на кладовищах під час проводів. А ідея таких свят – не вшанування Бога, а можливість випити чарку.

Дуже цинічний російський матюк щодо рідної мами красномовно заперечує п'яту заповідь – «Шануй батька та матір!». Якби ж це тільки й стосувалося словесних баталій! Йдеться про традиції фізичного насилля над матір'ю власними дітьми, так і навпаки. Примітивний побут жителів свого «царства» влаштовує самодержавця і допомагає тримати в покорі сіру масу завдяки хмільному опіуму.

Шоста заповідь «Не вбивай!» теж звучить як заклик від самого Творця і її освячено кирилом як «священную войну», аби виправдати криваву агресію проти України. Сучасний рашистський цар

путін сказав: «Агресор повинен знати, що відплата неминуча, що його (ворога) буде знищено. Ми – жертви агресії, ми як мученики потрапимо до раю. А вони просто здохнуть. Тому що навіть покаятися не встигнуть». Отже, «розпорядником» раю і терміну життя мирян знову ж таки виступає диктатор, який перебрав на себе функції Творця…

В Україні від початку повномасштабної війни зафіксовано кілька сотень сексуального насильства. Точної цифри поки що невідомо але вона є значно вищою і красномовно підтверджує ще одне «невлучання» у сьому заповідь «Не перелюбствуй!». І хоча про любов тут не йдеться, все ж характеризує ворога як далекого від якихось принципів моралі та порядності. Зрештою опускає його до рівня тваринного світу (хай вибачать представники фауни за таке порівняння).

На восьмому рядку-місці заповідь «Не кради!», до якої в росіян особливо люб'язне і толерантне ставлення. Красти у них прийнято давно, і ці традиції живі й донині. Придворний Распутін так крав у царя-батюшки з державної казни, що його «лівий» дохід виявився значно більшим за державні активи. Відтоді нічого не змінилося. Мільйони тонн агропродукції, вкрадені з українських засіків під час нинішньої війни з агресором, перепродують іншим державам, як і решту матеріальних цінностей та земельних надр України, що вже офіційно оформлено на рашистського власника.

Коли ми вникаємо у зміст терміну «фейк», то він одразу асоціюється із сусідньою недодержавою. На журналістських кафедрах російська професура навчає студентів, як потрібно професійно брехати. Засоби масової інформації вправно переконують співгромадян і «дружні держави» у своїй лжеправоті, чим порушують заповідь «Не свідчи неправдиво на свого ближнього»! За збитий літак МН17 у 2014 році, де загинули 280 пасажирів, росія не бажає відповідати, заявляючи, «что іх там нєт». І взагалі всю інформацію щодо злочинів війни вони подають із точністю до навпаки зі звинуваченнями українців у всіх земних гріхах.

Щодо моральності, то чим не приклад царя-самодержавця покинути дружину і народжувати дітей із відомою гімнасткою? «Не жадай жінки свого ближнього!» – московитська народна традиція, яка сягає глибоких віків. Цар і придворні подають приклад, а «чернь» тому і рада.

«Государственная дума» на офіційному конституційному рівні приєднала навіть незавойовані чотири українські області до своїх територій, відповідаючи красномовно на десяту Божу заповідь – «Не жадай дому свого ближнього, ні його двору, ні його худоби, нічого, що належить йому!».

Всі злочини «північного царства» кояться ніби під виправданням духовних начал Господніх заповідей. Чи будуть злочинці відповідати за скоєні гріхи у справедливих земних судах? Безумовно, що так. Але на Страшному суді ніхто не слухатиме професійно підготовлені фейки, які звинувачують в агресії до «вєлікого старшего брата» безневинну жертву.

«Чому ви бачите порошинку в оці брата свого, але не помічаєте колоди у власному оці? Як же ви можете звертатися до брата з такими словами: «Дозволь вийняти порошинку з ока твого», коли маєте колоду у власному оці? Лицеміри, спочатку витягніть колоду з власного ока, а тоді й побачите, як ліпше вийняти порошинку з братового» (Лк. 6:41-42).

Очевидно колода (російською «брєвно») прописалась не тільки в оці, а й у серці та свідомості «старшого брата». А ось всевидяще око Творця бачить усе, що стосується порушення Його заповідей.

Віталій Клімчук

РОБІТЬ «ТАК САМО»

Один чоловік щиро дивувався власній страшній недузі. Прикутий до ліжка, розбитий паралічем, ніяк не міг второпати кричущої несправедливості: так, любив, навіть надмірно, хильнути чарку, але ж пив тільки за здоров'я, і от у молоді ще роки його підкосив інсульт. Йому були байдужі проблеми сім'ї, дітей-школярів, сусідів, співробітників, дбав лише про «здоров'я» тілесне, збадьорюючи апетит спиртним…

Анекдотичний присмак цієї історії має під собою серйозне підгрунтя, адже справжньою виною проблеми стала цинічна байдужість до своїх ближніх, яких треба «любити, як самого себе». Були у невдахи певного часу і друзі-почарківці, яких він безумовно поважав і «уважав», але не поважав себе як людину і як творіння Боже. Байдужість, відомо, спричиняє параліч, а згодом і смерть.

Біблія засуджує байдужість, називаючи її «теплим» станом, неприйнятним для Господа, а також як «охололу любов», що відбувається через збільшення беззаконня. Відповідні уривки включають Євангеліє від Матфея 24:12, де Ісус говорить про охололу любов, та Одкровення 3:15–16, де осуджуються ті, хто «ні холодний, ні гарячий». Байдужість протиставляється любові та є небезпечною духовною хворобою, до якої не слід бути байдужим.

Скільки наших громадян, перебуваючи в затишному і спокійному тиловому благополуччі, теж піднімають тост «за перемогу» і забувають дієслово «донатити». Мовляв, хай про це думає влада, спонсори, співчуваючі країни. А ухилянти від війська тішать себе думкою, що найкраща «броня» – це ніщо інше як жінчина чи мамина спідниця або ж можливість дременути за кордон. І кожен раз, почувши про повернення воїнів із фронту «на щиті», виправдовують власну легкодухість спланово-свідомим «зціленням» від смерті. Про доброго самарянина згадують як приклад недостойної поведінки, бо ж «любити себе» їм сказано зверху…

А згідно із законом нашої держави кожен громадянин зобов'язаний в час лихоліття захищати її зі зброєю в руках. Але ж мудрих законів у нас прийнято дуже багато, а лазівок, аби їх обминути, теж предостатньо. Якщо можна гору обійти, то яка потреба на неї лізти? «Через збільшення беззаконь охолоне любов у багатьох» (Мф. 24:12). Більше того, скільки злочинних шляхів відкриває чиновницька і людська байдужість для власного збагачення під

час війни. Чи не кожного дня дізнаємося про перетин кордону «організаторами» легкої наживи, про розкрадання коштів, призначених на озброєння, харчування і фортифікаційні споруди для фронту. Гортаючи екран смартфона і сидячи на зручному дивані, збайдужілих громадян не проймають чужі біди (читай «ближніх»), бо такі сповіщення псують і без того кепський настрій.

Любити Україну за кордоном і сприймати співчуття від іноземців набагато легше. Турбує лише думка щодо повернення – як сприймуть знайомі та друзі, і чи визнають за друзів? Як писав Тарас Шевченко: «Та не однаково мені,/ Як Україну злії люде / Присплять, лукаві, і в огні/ Її, окраденую, збудять...».

Мимо побитого розбійниками подорожнього байдуже пройшли кілька людей, знаних і поважних. Лише один самарянин «змилосердився. Він приступив до нього, перев'язав йому рани, полив їх оливою і вином; потім посадив його на власну скотину, привів до заїзду й доглянув за ним» (Лк. 10:33–34).

Ця історія вже стала класично повчальною для людей, яких створив Господь Собі на подобу. Таких моральних правил навчають дітей із раннього дитинства. Доброго самарянина ставили у всі часи за приклад. Про нього сказав Ісус Своїм ученикам: «Іди і роби так само».

Чи всі роблять так само?

Віталій Клімчук

ТОЧКА ЗОРУ

МОСКОВСЬКІ ХРАМИ КЛИЧУТЬ У ПРИЙМИ

Немає сумніву, що почуємо тисячі прикладів щирої любові і шани між зятем і тещею, невісткою і свекрухою. Не кожна сім'я виносить сміття з хати, на сімейному фронті бувають і справжні ідилії. Таку собі райську картину порозуміння «єдиної родини» тлумачать нині «вихованці» московських церков України. Заклики до примирення та припинення «братовбивчої» війни звучать із вуст кремлівських попів і їх повторюють прихожани російських парафій. Безумовно, що головним завітом Творця є заклик любові до ближнього. А ось «зблизитись» із українськими вірянами у всі віки намагаються наші «старші брати» – загнати всіх у союз, колгосп чи храм. Якщо не бажаєте добровільно – заставимо силою, агресією і змусимо до любові…

«Бо коли ми, бувши ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примирившися, спасемося життям Його» (Рим. 5:10).

Примирення, яке має відбутися між грішними людьми і Богом, діє в обох напрямках. Наше ставлення до Господа має змінитися з непокори на віру. А Боже ставлення до нас – з гніву на милість. Але сторони тут не рівні. Вказувати в цій ситуації не може навіть Творець, давши людині право вибору. Кремлівські маніпулятори прекрасно розуміють силу впливу храмів України на прихожан на відміну від російської православної церкви на своїй території. Крім того, що число церков православ'я в росії налічує 11 299, а в Україні 10 200 парафій, то і глибина віри «старших братів» прирівнюється майже нулю. Почуте із вівтаря з вуст московського

попа не піддається сумніву і сприймається однозначно. Чи не спостерігаємо і ми таку ж тенденцію із пропагандою ворожих наративів в українських храмах з приставкою» мп»? Прихильники церкви-московії закликають до примирення і любові до свого ворога. «Хай би скоріше ця війна закінчилася!» – ратують вони. Бо треба вберегти не тільки тих, хто воює, а й тих, хто переховується в запічку або ж за липовими довідками. Примиритися і знову зажити щасливо в «союзе нерушимом республик свободных»?

Біблія містить багато місць, які стосуються захисту від ворогів та ведення війни – як духовної, так і фізичної. Вона підкреслює важливість віри, молитви та уповання на Бога як на джерело сили та захисту. Водночас Біблія вказує на те, що християни мають бути готові захищати себе та свою віру, але не повинні вдаватися до помсти чи насильства.

За яку любов і до чого воюють і гинуть на війні проти України рашистські солдати? За «свої» землі, які належать їм у складі колишнього союзу, за винагороду від кремля за підписання контракту (3 млн рублів), або ж за смерть на полі бою (7,421 млн рублів). Тому і створюються черги охочих у російських військкоматах втрапити на фронт для гарних заробітків («єслі повєзьот і уб'ют»). Такі земні скарби, що здобуваються кров'ю несправедливої війни аж ніяк не пов'язані з вірою в Бога і скарбами небесними. Адже українці відстоюють право на власну землю і життя своїх родин, що розуміють істину слова Божого. «Вони воюватимуть проти тебе, та не здолають тебе, бо Я з тобою, – говорить Господь, – щоб тебе визволити!» (Єрем. 1:19).

Хоча Біблія заохочує любов до ворогів, вона також визнає необхідність захисту себе та своєї спільноти. Ісус не засуджує фізичний захист у контексті захисту держави та її громадян. Московські агітатори у храмах втовкмачують у голови прихожан наратив про примирення на правах (тобто безправ'ї) українців у мирному співжитті з агресором за його уже відомими нам законами поневолення. Замовчується факт початку цієї війни і які помисли переслідує «старший брат». Ось чому Бог постійно навчав так: «…зла одне проти одного не замишляйте у серці вашому» (Зах. 7:10); і: «Ніхто з вас нехай не думає у серці своєму зла проти ближнього свого» (8:17).

Хто здатний викорінити зло із серця ворога, що прагне поневолити жертву і стерти її як етнос із лиця землі? Тільки Господь. Але тільки за умови примирення сторін, що конфліктують, які здатні розуміти Божі істини. Московитський агресор далеко відійшов від Господнього вчення і скільки часу рашистам потрібно для прозріння? Так як і прихожанам московських храмів в Україні, аби зрозуміти власним розумом безперспективність приймацької долі у своїй країні.

Віталій Клімчук

КОМУ НАЛЕЖИТЬ БОЖА ПОМІЧ НА ФРОНТІ

Конфлікт у демократичній державі розв'язують через суд. Юристи зважують усі питання, а тоді суддя виносить справедливий вирок. Не всі конфлікти дозрівають до розгляду Феміди. З раннього дитинства протистояння у дворі закінчуються бійкою і сльозами. Батьки інколи тільки споглядають за ситуацією і вчать дітей постояти за себе. Дорослі сусіди теж конфліктують за межі й побутові негаразди. Деколи вирішують питання взаємними прочуханами. На рівні держав протистояння мають масштабний характер, такі конфлікти називаються війнами. Скільки існує людство, стільки вони і тривають. Хтось виступає скривдженим, а хтось — кривдником.

Не зовсім однозначний зміст слів Біблії «Не вбивай!» щодо заборони війни. Насправді єврейське слово у тексті книги Вихід 20:13 буквально означає «умисне вбивство іншої людини з лютю». Бог часто наказував ізраїльтянам розпочинати війни проти інших народів (1 Самуїла 15:3; Ісуса Навина 4:13). Господь призначав смертну кару за багато злочинів (Вихід 21:12, 15; 22:19; Левит 20:11). Отже Бог не забороняє вбивство взагалі. Війна у жодному разі не є позитивним явищем, але деколи вона необхідна. У світі, сповненому грішних людей (Римлянам 3:10-18), війна є невідворотною. Деколи єдиним шляхом, аби вберегтися від великої шкоди від людей, доводиться воювати проти них.

Північний агресор має благословення духовенства на «священну війну» проти України. «Головнокомандуючий» архіпастир кірілл записав Творця у ряди збройних сил як військовозобов'язаного на рівні громадян московії. Вони, бачте, воюють за свої землі, які ніколи історично їм не належали, та ще й керуються Святим Письмом, перекручуючи його на свій лад.

Твердження, що Бог ніколи не підтримував війну, є помилковим. Деколи війна необхідна для відвернення ще більшого зла. Якби Гітлер не був переможений у Другій світовій війні, скільки ще мільйонів євреїв і слов'ян було би знищено? Якби не відбулася Громадянська війна у США, скільки ще афроамериканці страждали б у рабстві? Ми повинні пам'ятати про заснування нашої віри на Біблії, а не на емоціях (2 Тимофію 3:16-17).

Нині вся Європа постала перед злом, яке несе московія у світ. Цивілізовані країни є духовними і демократичними державами, що керуються Законом Божим. Протистояння добра і зла абсолютно очевидне. У книзі Еклезіаста 3:8 говориться: «Час кохати і час ненавидіти, час війні і час миру!». Деякі війни є більш виправданими за інші, але всі вони завжди — результат гріха. Християни не повинні бажати війни, але також і не повинні протистояти владі, поставленій Богом над нами (Римлянам 13:1-4; 1 Петра 2:17). Найважливіше, що ми можемо зробити під час війни, – це

молитися про Божественну мудрість для наших лідерів, про безпеку наших солдатів, про швидке розв'язання конфлікту і мінімальні втрати з обох боків (Филип'янам 4:6-7).

Чи здатний Бог втручатися у хід воєнних подій і керувати воїнами на фронті? На це маємо конкретну відповідь: «Моє Царство не належить до цього світу. Якби моє Царство належало до світу, мої слуги боролися б, щоб я не був виданий юдеям. Але моє Царство не звідси» (Івана 18:36).

Проте Господь має можливість впливати на світогляд християн, навчати і закликати їх до любові і поваги один до одного, аби не допускати кровопролиття.

Війни припиняться тоді, коли в людей не буде бажання воювати. Боже Царство — уряд, який править із неба, навчить людей жити в мирі та усуне всю зброю. Біблія запевняє, що Бог розв'яже проблеми, що торкаються могутніх і далеких народів. «Вони перекують мечі на лемеші, а списи на серпи. Не підійме меча народ на народ, і більше не будуть учитися воювати» (Мих. 4:3).

Проте війна триває, і ми щиро благаємо Творця благословити мир на нашій рідній землі, і віримо без сумніву, що Він на нашій стороні. «Адже це Господь, ваш Бог, Який іде з вами попереду, щоб разом з вами воювати проти ваших ворогів, аби врятувати вас» (Повторення Закону 20:4).

Обманути Всевишнього в питанні, хто агресор, а хто жертва, не вдасться навіть майстерним московським маніпуляторам, які повірили в те, що брехнею можна не тільки пройти, а й завоювати світ.

З нами правда і справедливість, з нами віра в перемогу і віра в незаперечну підтримку Господа.

Віталій Клімчук

МИСТЕЦТВО

ДУШПАСТИР – НА ПРЕДСТАВЛЕННІ УНІКАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ ДАВНЬОГО ДУХОВНОГО МИСТЕЦТВА

Викладач Волинської православної богословської академії протоієрей Олександр Колб 15 серпня побував на презентації «Художнє дерево у храмах Волині. XVII–XIX ст.», що відкрилася в Музеї волинської ікони.

На експозиції було представлено пам'ятки дерев'яного оздоблення місцевих храмів різних конфесій. Це та частина колекції, яку опрацьовано, досліджено, відреставровано або підготовлено до експонування. Зокрема, оригінальні царські врата, скульптури, фрагменти іконостасів, образи та свічники.

Присутні мали можливість ознайомитися з частиною пристінного вівтаря з церкви села Борочиче Горохівського деканату, відреставрованого 2014 року в Національному науково-дослідницькому реставраційному центрі України. Він є досить давнім та рідкісним для декоративно-церковного мистецтва Волині XVII ст.

У слові о. Олександр відзначив, що волинські митці напрочуд талановиті, у чому він зумів переконатися особисто, оглядаючи пам'ятки не тільки в Україні, а й під час паломництва за кордоном.

«Я бачив роботи волинських майстрів у Греції, навіть на Афоні. Ці люди справді вміли зробити так, щоб увесь світ захоплювався і милувався. Нині працівники музею та реставратори дарують друге життя всім цим експонатам. На жаль, у церковному житті трапляється, коли ні прихожани, ні священник не вміють правильно зберегти якісь деталі й виносять їх на горище. А тут їм дають нове життя, показують їх, і вони знову викликають захват», – зауважив душпастир.

Відзначимо, що художнє різьблення по дереву, або сницарство (від німецького «schnitzer» – різьбяр) є найдавнішим видом декоративно-прикладного мистецтва.

Авторкою ідеї створення є колишня очільниця музею Тетяна Єлісєєва. Ознайомитися з виставкою можна протягом кількох місяців.

Оксана Карнковська

КІНО НА СТІНІ ХРАМУ: ЯК ПАРАФІЯ МАР'ЯНІВКИ ВІДПОВІДАЄ НА ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ

7 вересня у громаді Апостолів Петра і Павла цього селища Горохівського деканату для всіх охочих демонстрували стрічку «Гіркі жнива» на стіні церкви після Богослужіння.

Кінозал просто неба влаштували, аби вкотре зібратися всією парафією, розповідає настоятель ієрей Віталій Куць. За його словами, фільм обрали складний, щоб задуматися та згадати, які важкі часи переживали українці та як радянська влада намагалася знищити нашу націю. Стрічка відтворює трагічні події Голодомору, однієї з найболючіших сторінок нашої історії. А ще це привід для спільної молитви. «Нині теж живемо у складні часи, тому важливо пам'ятати наше минуле. Не можна забувати ті сторінки життя наших предків, бо без минулого немає майбутнього», – наголошує священник.

Після перегляду люди мали змогу обговорити кінострічку, поділитися враженнями. Потому на всіх чекав український куліш та дружнє спілкування. Також глядачі на підтримку Збройних сил України зібрали більше тринадцяти тисяч гривень.

Настоятель розповідає, що разом зі своїми парафіянами вони організовують чимало заходів для дітей. Нещодавно влаштували велопробіг зі школярами громади до найвищої точки Волинської області, а також екскурсію до Жидичинського Свято-Миколаївського монастиря. «Такі зустрічі та мандрівки дуже об'єднують людей, підтримують у цей нелегкий час. А для дітей – це можливість пожити без гаджетів та соцмереж», – розповідає панотець.

Ще один хороший почин – розміщення у храмі скриньки для запитань. «Це для того, аби всі охочі могли отримати відповіді. Бо часто люди страждають, чекають підтримки, але бояться поділитися своїми думками», – мовить о. Віталій.

У найближчих планах, якщо дозволить погода, – перегляд на території храму й інших фільмів про Україну, її історію.

Тетяна Хомич

АРХІЄРЕЙСЬКОМУ ХОРОВІ «ОРАНТА» – 35 РОКІВ

Історія становлення співочого колективу кафедрального собору Святої Трійці починається відтоді, коли в Луцькій Хрестовоздвиженській церкві УАПЦ відновили служіння українською мовою.

Сталося це тридцять п'ять років тому. Вперше хор «Оранта» зазвучав 27 вересня 1990 р. на престольне свято цього дому Божого.

Створено хор за почином Олександра Головерси, викладача Луцького педучилища. Він вирішив об'єднати справжніх професіоналів. Саме Олександр Йосипович запропонував очолити колектив викладачу Луцького музучилища, випускникові Київської консерваторії Василеві Мойсіюку.

Від самого початку хор співав українською мовою: ноти шукали як в Україні, так і за кордоном. Деякі матеріали вдалося віднайти на місці, зокрема, «Літургію» М. Тележинського.

Упродовж років колектив поповнював репертуар творами і для концертного виконання. Уперше поза храмом виступ відбувся того ж року на концерті, присвяченому відродженню Волинського крайового братства Андрія Первозваного.

Знаменною подією був конкурс церковних хорів УАПЦ у Львові в 1991 р.: тоді лучани отримали гран-прі. Цього ж року колектив співав панахиду і вперше виконав гімн «Ще не вмерла України…» у Берестечку на відкритті пам'ятника загиблим козакам. Через два роки хористи взяли участь в інтронізації Патріарха УПЦ КП Володимира Романюка. А в Яблочинському православному чоловічому монастирі Святого Онуфрія у Польщі співали Літургію українською.

У 1993 році колектив удостоєний звання лауреата обласної літературно-мистецької премії ім. А. римського. Тоді ж одержав назву «Оранта».

Хор має великий репертуар релігійної та світської музики, є першим виконавцем багатьох творів Віктора Тиможинського. Показник діяльності колективу, його високої виконавської майстерності – здобутки на престижних конкурсах та фестивалях і в Україні, і за кордоном, чимало компакт-дисків, друкованих видань.

На час створення колектив налічував шістнадцять виконавців, тепер їх двадцять чотири. Є й такі, які співають тут більше тридцяти років. Керівник «Оранти» – заслужений діяч мистецтв України Василь Мойсіюк.

Після повномасштабного вторгнення хор долучився до активної волонтерської роботи – організовує концерти на підтримку Збройних сил України. Також бере участь в різноманітних акціях для промоції Луцька. Зокрема, є одним із учасників артпроменаду «Так звучить Луцьк».

Майже два роки тому «Оранта» розпочала масштабний проєкт – щонеділі Божественну Літургію у Свято-Троїцькому кафедральному соборі супроводжують піснеспівами тільки вітчизняних композиторів. Виконують твори Миколи Леонтовича, Артемія Веделя, Дмитра Бортнянського, Кирила Стеценка. Свій репертуар хористи щоразу доповнюють.

Тетяна Хомич

«ЛУЦЬК – ЄВРОПЕЙСЬКА СТОЛИЦЯ». ВЛАДИКА МИХАЇЛ ПРО З'ЇЗД МОНАРХІВ

На прохання каналу «Конкурент TV» митрополит Луцький і Волинський поділився своїми думками про важливу подію, яка відбулась у Луцьку в XV ст. Інтерв'ю опубліковано 13 вересня.

– Зустрічі європейських лідерів у різних форматах і сьогодні є подіями підвищеного інтересу. А от уперше такий захід [у Східній Європі] відбувся саме в Луцьку. Мова про з'їзд монархів у 1429 році. Останнім часом особливо акцентують увагу на такій події. Скажіть, чи можна назвати це не просто історичною подією, а такою знаковою подією і моментом ключовим, який об'єднав Волинь із культурним простором Європи?

– Я думаю, що кожна випадковість – це неусвідомлена закономірність. Відповідно, можна стверджувати: закономірно, що зібралися в Луцьку, бо тут у той час була територія, найбільш сприятлива, щоби можна було зібратися керівникам тодішньої Європи. І дві теми, які стимулювали це зібрання, – безпека й економіка. Сьогодні європейська спільнота, знову ж таки, живе, підтримуючи цих основних два принципи: безпека й економіка.

І ми сьогодні прагнемо як держава українська відновити зв'язок з європейською спільнотою у двох аспектах: вступити до Європейського Союзу і до НАТО. Європа, яка в своїй основній частині об'єдналася, шукає нових ідей, які би оцю європейську частину людства зближували.

Це, в першу чергу, демократичні засади. У нас тут немає авторитарних режимів, у нас тут немає імперій. У нас тут спільнота держав, які живуть на демократичних засадах. Україна теж живе на демократичних засадах, і тому природно, що вона бажає доєднатися до європейської спільноти.

– Це була найбільша дипломатична зустріч того часу, де обговорювали важливі питання: оборону від татар (Османської імперії, турків. – Прим. ред.), торгові шляхи та навіть ідею коронації Вітовта. Як Ви можете оцінити значення цієї події для співпраці між державами Європи?

– Якщо ми говоримо про політику, треба визначити термін, що таке політика. Політика – це інтерес двох або групи людей. У нас у всіх є інтереси, але інтереси найбільше зближують людей, коли в них спільні цінності, поняття життя і смерті. Це те, про що християни, незважаючи на свої конфесійну приналежність, думають і мріють про одне і те ж саме. На основі цих цінностей будуються закони європейської спільноти. На основі цих цінностей і ми маємо прийняти узгоджене наше законодавство із європейським. І перші ті, хто відчувають близькість, – це сусіди. Не хтось десь далеко, а сусіди. Коли в тебе радість, коли в тебе скорбота, це сьогодні нас об'єднує. Оці цінності, поняття життя і смерті об'єднують і українську спільноту, і європейську. Тут ми нерозривні, ми тут дуже швидко домовляємося. Шістсот років тому подібне відбувалося. І тому, я думаю, варто зробити висновки. Те, що не вдалося нашим прадідам до кінця оформити оцю європейську єдність, цю помилку не треба допустити сьогодні.

– Повернемось до історичного контексту. Що нам дав цей з'їзд монархів у Луцьку, зокрема, для всієї області, для всієї Волині? Ну і, звичайно, для Луцька, для людей тут. І так само які недопрацювання?

– В найпершу чергу це усвідомлення, що ми живемо на одній земній кулі. І відстані набагато коротші між людьми й між державами, ніж ми собі уявляємо. Дало можливість людям зрозуміти, що не можна жити самим по собі, вважаючи, що якщо тобі добре сьогодні, то буде добре завтра, післязавтра і так постійно. Дало можливість людям усвідомити, що краще жити в мирі, однодумності, ніж у протистоянні. Наслідком цих протистоянь Європа захлинулася подальшими розборками, війнами. Почалися війни державні, перейшли на війни міжрелігійного змісту, потім знову на міждержавне утворення імперій і знищення їх. Оце коли люди не змогли домовитися про ісповідання одних цінностей і одного завдання – турботи про людей.

– Цього року Верховна Рада вирішила відзначити 600-річчя з'їзду монархів держав Європи у Луцьку в 2029 році на державному рівні. Це майбутня подія, безперечно, увійде в історію нашого міста. Активно почали про це говорити. За кілька років це станеться. І знову хочуть ніби повторити з'їзд монархів? Скажіть, що це? Яке значення це має для Луцька?

– Лучанам треба усвідомити, що Луцьк – це європейська столиця. [Він був неофіційною південною столицею Великого князівства литовського, до якого входила тоді Русь-Україна, тому тут, на безпечних землях, проведено з'їзд. – Прим. ред.]. І вести себе як європейці і як жителі столиці – відповідально. В першу чергу, столичний житель відповідальний. Тому що всі будуть приїжджати в столицю, їх треба прийняти, треба провести ділові розмови і мати користь із цього.

Сьогодні для нас вигода та, що ми, привертаючи увагу до Луцька, запрошуємо сюди інвестора. Інвестора у будівництво, інфраструктуру. Я вважаю, що місто не обмежується лише Луцькою територіальною громадою. Сьогодні треба сказати, що Луцька територіальна громада – своєрідний центр. Це повинно бути місто, а навколо нього міста-супутники. Вони сьогодні у вигляді окремих територіальних громад, як, наприклад, Боратинська. Це повинно бути місто-супутник. Так що повинно нас об'єднати? Комунікація, автотранспорт, лікарні, школа, екологія (я маю на увазі і вода, і вивіз сміття, і все-все). Оце повинно зближувати. Ми повинні навчитися рахувати кошти для того, щоб людям зробити, не вкладаючи великих грошей, максимальну зручність. У нас є безліч різного напрямку людей мистецтва. В нас є цілий замок відомого нашого митця [дім Миколи Голованя в Старому місті. – Прим. ред.]! Не чужим треба хвалитися, а свого не цуратися. Чужого навчатися, на чуже дивитися, але хвалити своє. Я бажаю лучанам любити місто Луцьк, не на словах, а на ділі. Не запитуй, що тобі дало місто Луцьк, а запитуй, що ти зробив для Луцька і що ти, персонально, хочеш зробити, щоби достойно прийняти гостей, коли приїде їх багато в 29-му році.

Тому, що у 29-му році (я вірю в це, молюся) мають зібратися керівники всіх держав європейської спільноти і підписати кінцевий документ, що Україна тепер є повноцінним членом Європейського Союзу і Україна є повноцінним членом НАТО.

Оксана Карнковська

СВЯЩЕННИК МИХАЙЛО ПОПЕЛЬ ЯК ПОДВИЖНИК УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ДУХУ

Історія Волині – це не лише минуле автохтонного населення, але й представників інших українських земель, що своє життя присвятили служінню на благо нашого краю. Діяльність Михайла Попеля, уродженця Лемківщини, стала внеском у формування новітньої релігійності волинян.

Отець Михайло Попель народився 21 лютого 1886 р. в с. Добра-Шляхецька Сяноцького повіту Підкарпатського воєводства у великій родині інженера-агронома Пилипа Івановича та домогосподарки Юстини Демкович. Протягом 1898–1906 рр. навчався у Сяноцькій гімназії, де виявив нахил до історії релігії та православного священства. Уже з юних років стає українським патріотом. Навчання в університеті було неможливим через заборону батька, тому вступив добровольцем до військової школи і після однорічного навчання здобув підстаршинське звання. У 1908 р. залишив службу в австрійському війську, мотивуючи тим, що «було неприємно усвідомлювати собі, що служиш чужому народові, для ворожих сил – поневолювачів свого українського народу».

8 березня 1909 р. переїжджає до Америки, де пізніше вступає на старокатолицький теологічний факультет Чиказького університету. У 1916 р. Михайло Попель був висвячений в сан диякона, а 27 вересня старокатолицьким єпископом С. Канфорою – в сан пресвітера. Збереглися численні свідчення сучасників про особливості його богословської практики (служіння відбувалися українською мовою, з видозміною загальноприйнятих правил індивідуальної сповіді). Він дбав про організацію церковних громад у містах, де проживали українці. Потому М. Попель прийняв православ'я, сформував православну церкву в м. Мілуока та у 1919 р. – Трентонську парафію, з якої розпочалася широка організація українських православних громад у США.

Коли панотець почув про революційні зміни в Україні, разом із дружиною, дітьми й тещею вирушив сюди. Із 5 грудня 1919 р. життєвий шлях о. Михайла продовжується на Волині. 17 серпня 1922 р. його призначено у Свято-Михайлівський храм с. Карасин на Маневиччині. У 1924 р. з ініціативи панотця проведено ремонт церкви. Важливим досягненням стало викладання у школі Закону Божого українською мовою. З ініціативи священника карасинці залучалися до відзначення урочисто-траурних заходів на «Козацьких могилах».

У 1931 р. отець отримав парафію в с. Воютин Луцького повіту. Почав і тут організовувати національне життя, проте не все міг зробити, бо село було «скомунізоване». Він першим на Волині провів панахиду по гетьману Іванові Мазепі. В 1938 р. розгорнув активну діяльність у містечку Мельниця Ковельського повіту. Організував гурток молодого церковного братства, створив

за власні кошти українську бібліотеку, зібрав хорову капелу. Священнослужитель розповсюджував часописи «Шлях», «Церква і нарід», які видавала теологічна секція Товариства імені Митрополита Петра Могили (о. Михайло входив до його філії в Кременці). У місцевій Свято-Михайлівській церкві лунав гімн «Боже великий, єдиний».

Отець спонукав чимало молоді до навчання в гімназіях Ковеля та вищих навчальних закладах Львова. Двох своїх доньок, Наталю і Галю, направив учитися до Торговельної української гімназії у Львові. Після нищівної пожежі в селі священник добився створення пожежної команди, створив фонд допомоги для погорільців та організував кооператив з переробки молока і яєць. Став співорганізатором громадського шпихліра. Протоієрей організував у селі курси куховарства та ручних

СКРИЖАЛІ ІСТОРІЇ

робіт, а у школі – лекції з релігії. Улітку 1938 р. цю парафію інспектував Блаженний Полікарп, єпископ Луцький, який разом з отцем Михайлом провів Богослужіння у храмі.

Завдяки активній діяльності священнослужителю вдалося зблизитися зі світською та церковною громадськістю Волині, пожвавити церковне життя і підняти авторитет Православної церкви. Отже, душпастир став організатором українізаційного процесу в релігійному житті краю, активним діячем «Просвіти», доклав зусиль до підготовки нового покоління борців за інтереси православних українців у Польщі.

У 1939 р., з приходом радянської влади, із церкви вивезли дзвони, конфіскували бібліотеку, а отця Михайла змушували публічно зректися віри. Після повернення на Волинь постійно брав участь у з'їздах Ковельського благочиння, єпархіальних з'їздах.

Помер душпастир 16 січня 1961-го, маючи 74 роки, у місті Зелена Гура (Польща).

Матеріал підготував
Віталій Клімчук
на основі інтернет-ресурсів

ВАРТО ЗНАТИ

У ЛУЦЬКУ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ВОЛИНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

9 липня відбулася заупокійна літія та захід до 82-ї річниці польсько-українського протистояння у Другій світовій війні.

Ушанування полеглих українців і поляків ініційовано митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом та обласним осередком Всеукраїнської правозахисної організації «Меморіал» ім. Василя Стуса. Поминальну молитву перед хрестом, що біля Замкового Свято-Архангельського чоловічого монастиря, провів міський декан протоієрей Михайло Онищук спільно з іншим духовенством, долучилися представники УГКЦ й РКЦ.

У скорботному слові душпастир закликав пам'ятати ті трагічні події, молитися за невинно загиблих поляків і українців, за взаємне прощення. «Важлива пам'ять у всі віки, у всі часи. Тому що пам'ять – це історичний безцінний досвід для неповторення помилок у майбутньому. Тому завжди постає питання, чому ми молимося, чому ми згадуємо пам'ятні дати. Все з однієї простої причини – щоб увібрати весь біль помилок і в майбутньому їх не повторювати», – сказав о. Михайло.

Пом'янули невинно убієнних жертв представники влади, Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку, товариств «Холмщина», «Просвіта», інші небайдужі лучани, поклавши квіти біля хреста й поставивши лампадки.

Першу спільну панахиду проведено на цьому місці два роки тому 6 липня з нагоди 80-ї річниці Волинської трагедії. Місце проведення обрали невипадково, адже наприкінці 30-х років минулого століття у Свято-Архангельському чоловічому монастирі була тюрма, де утримували і поляків, і українців.

Оксана Карнковська

«ВІДПОЧИНЬ». ВІЙСЬКОВИЙ КАПЕЛАН ОЛЕГ ЛАПИНСЬКИЙ ДРУГИЙ РІК ДОПОМАГАЄ ВЕТЕРАНАМ

Проєкт з такою назвою надає духовну, психологічну та соціальну підтримку колишнім військовослужбовцям і їхнім родинам.

Цю соціальну ініціативу священник Олег Лапинський започаткував ще в серпні 2023 р., після закінчення бакалаврату у Волинській православній богословській академії та висвяти, яку звершив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Реалізувати задумане допомогли партнери. За два роки існування проєкту вдалося допомогти більш як двом тисячам людей.

Сама ідея виникла давно, розповідає душпастир.

ВАРТО ЗНАТИ

На початку повномасштабного вторгнення чоловік не роздумуючи вступив до Територіальної оборони, аби стати на захист рідної Київщини. Під час боїв під столицею побратими дали Олегові позивний Батя. Із 24 лютого 2022-го він регулярно проводить молитви з Біблією в руках. Військовослужбовці старшого віку долучалися, а от молодші чомусь соромились.

«Одного ранку мене розбудив побратим і покликав молитися, бо, мовляв, уже всі на мене чекають. І коли я вийшов з укриття, то побачив усіх своїх хлопців – і старих, і молодих. І так мені стало радісно та світло на душі, що вони всі відкрили свої серця нашому Творцеві. З тих пір я служу і Богові, і Україні».

Після запеклих боїв були поранення та тривале лікування. За словами капелана, «саме у медзакладах він зрозумів, наскільки важко після пережитого відновлюватися, не лише фізично, а насамперед духовно. Бачив захисників після контузій і розумів, що треба щось робити. Тоді й виникла ідея витягати хлопців», – розповідає о. Олег.

Основна мета проєкту «Відпочинь» – відновлення психоемоційного стану, духовне зростання ветеранів та їх найближчих. «Усі ці заходи важливо робити комплексно. Оскільки декому вкрай потрібне насамперед спілкування, тоді як інші можуть потребувати якихось заходів, аби виплеснути свої емоції. І дуже добре, коли це вдається поєднувати».

Аби ветерани могли відкритися, треба для них створити безпечний та комфортний простір для спілкування. Дуже важливо до цієї роботи долучати їхні родини. «Під час своєї практики я побачив, що багато сімей переживають складний період у стосунках. Чимало випадків, коли хтось не витримує – і подружжя розлучається, – зауважує священник. – Я й сам пройшов через це, але багато спілкуючись з дружиною, нам вдалося пройти усе разом. Тому, на мою думку, важливо це все проговорювати і проживати».

Матінка Галина є головою громадської організації та спікером цього проєкту, тож взяла багато роботи на себе. Коли військовий капелан на фронті, саме вона опікується захисниками та їхніми родинами.

«Наш з дружиною шлях до Бога лежить через тяжкі випробування, невиліковну хворобу покійного синочка Антончика. Після того як Господь покликав нашого єдиного хлопчика до себе, ми остаточно вирішили присвятити своє життя Богові і служінню добрим справам».

За два роки діяльності проєкту вдалося організувати багато заходів і для дорослих, і для дітей. Це тренінги з тактичної медицини, концерти, екскурсії. Дуже помічним для ветеранів війни є картинг. Вони із задоволенням приходять покататися, аби отримати емоції. «Розумієте, після повернення з фронту військові недоотримують ту порцію адреналіну, яку мали там, на бойових позиціях. Їм дуже потрібні ці сильні емоції. Це теж допомагає відновитися», – наголошує священник. Чимало є підтримки від партнерів, зокрема, від спорт-клубів «Інгул карт» і «2G», Служби військового капеланства ТРО, «Approach X Media». Цей простір живе й діє під гаслом «Свій серед своїх».

На Волині о. Олег співпрацює з обласним центром національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства. Загалом для дітей військовослужбовців за два роки вдалося організувати десятки цікавих екскурсій, завдяки партнерам подарувати малечі більш як дві сотні велосипедів.

Тетяна Хомич

ЄПАРХІЯ ВІТАЄ ВЛАДИКУ МИХАЇЛА З ДНЕМ НЕБЕСНОГО ПОКРОВИТЕЛЯ

З цієї нагоди в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці митрополит Луцький і Волинський очолив Божественну Літургію.

30 вересня, в день святителя Михаїла, першого митрополита Київського і всієї Русі, з керуючим єпархією молилися: канцлер протоієрей Микола Цап, декан монастирів архімандрит Константин Марченко, декан собору протоієрей Микола Нецькар, голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віктор Пушко, інше духовенство, викладачі та студенти Волинської православної богословської академії, миряни. Проповідь виголосив викладач ВПБА протоієрей Олександр Хорошко.

Після подячного молебню отець-канцлер від імені духовенства й вірних виголосив вітальний адрес, відзначивши, що тезоіменинник є справжнім духовним керманичем та наставником, який має чимало здобутків для Церкви Христової. «Ми щиро вдячні Богові й радіємо з того, що Він дарував нам такого архіпастиря, який з благоговінням звершує Божественні Служби, ревно проповідує слово євангельської істини та багато покладає сил для утвердження і розбудови Православної Церкви на Волині... Висловлюємо Вам щиру вдячність за велику батьківську любов, яку Ви випромінюєте й даруєте нам, відкрите добре серце – прекрасний приклад ревного служіння Богові та віддану працю у Господньому винограднику».

І на завершення о. Микола побажав: «Зичимо Вам, владико, міцного здоров'я і бажаємо, щоб Господь довготою днів увінчав Ваш життєвий шлях».

Поздоровили високопреосвященного – свого духовного наставника та ктитора – викладачі і студенти ВПБА. Вони підготували креативне привітання, яке вирізняється щирістю й теплом, створивши невимушену атмосферу радості та єдності. До привітань долучились вихованці Центру християнського виховання дітей і молоді. Владика подякував та благословив присутніх на подальші успіхи в навчанні та духовному зростанні.

Святитель Михаїл був першим Предстоятелем Православної Церкви Київської Русі від Володимирового хрещення. Є переказ, що в 988 році з Корсуня князь Володимир Великий повернувся в столицю з цим Божим угодником.

Оксана Карнковська

ДВА РОКИ ЗА ОНОВЛЕНИМ ЦЕРКОВНИМ КАЛЕНДАРЕМ

Своїми роздумами про нові дати календаря в інтернет-виданні «Еспресо» поділився голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віктор Пушко.

1 вересня 2023 року віряни ПЦУ й УГКЦ перейшли на новоюліанський календар. Питання переходу кожна релігійна громада вирішувала самостійно.

«Робили реформу виключно для віруючих, для їхньої зручності. Свідчення того – в нашій Волинській єпархії не залишилось жодної парафії на старому календарі. Це не була директива зверху. У нашій єпархії взагалі це питання визрівало ще задовго до рішення на всеукраїнському рівні. Наш архієрей Михаїл ще отримував догану, що звершував Різдвяне богослужіння 25 грудня. Але вже через рік чи два ми всією Церквою перейшли на новий календар», – пояснює о. Віктор.

Рішення про перехід на новий стиль у нашій єпархії вважають дуже своєчасним і правильним. «Все відбулось безболісно, безконфліктно і навіть без внутрішніх дискусій всередині самої церкви і духовенства», – пригадує душпастир.

Щодо ймовірності спільного святкування Великодня, він поки що налаштований не дуже оптимістично. Вважає, що хоч поняття «Церква» й означає єдність, але нині то лише бажана перспектива.

«Хоч це не зовсім моя компетенція коментувати такі питання, але, ясна річ, що в природі Церкви є саме єдність. І якщо ми говоримо про спільну Євхаристію, єдину чашу, то ми цього повинні прагнути. Відповідно, це стосується й Великодня. Але поки що є не тільки розбіжності між східною і західною гілками Християнської Церкви, але і великі дискусії геополітичного, практично політичного характеру всередині самої Православної Церкви, між помісними Православними Церквами. І навіть якби щось дуже логічне, раціональне і правильне запропонувала би котрась із Церков, наприклад, Константинопольська чи Українська, то завжди знайдуться опоненти у промосковському таборі, зокрема, російської церкви і всіх сателітів, які виступлять проти цих ініціатив. Тому особисто я би не радив давати вірянам зайвих надій з цього приводу», – зазначив священнослужитель.

Хто хоче єдності, той сприйме спільне святкування, а хто не хоче, відповідно – ні, каже о. Віктор.

Оксана Карнковська

ІСТОРІЯ З ЖИТТЯ. ПРО ВОЇНА, ЯКИЙ ВРЯТУВАВ ПОБРАТИМА… ПІСЛЯ СВОЄЇ ЗАГИБЕЛІ

Цей дивовижний випадок розповів капелан із Волині Дмитро Каленюк.

– У мене є побратим Василь з позивним Тихий. У нього загинув друг, я тоді приїхав помолитися, поговорити, бо знаю, як важко бійцям у такі дні.

– Отут друг був поруч, це його спальник, ще вчора разом на позиції були. І все порожнє стало…

Питаю Тихого:

– Як Сергій загинув?

Відповідає:

– Був приліт по окопу, друг загинув миттєво, не мучився. Але був момент просто містичний: він мене… врятував.

– Як?

– Серьожа вже загинув, а обстріл потужний продовжується – ні підвестися, ні голову підняти. Я заліз в «нору» (це таке заглиблення в окопі, ти там, як ембріон лежиш) і раптом почув, як Сергій мене кличе: «Васька, Васька». А він же мертвий уже, холодний, за декілька метрів від мене лежить! Але я думаю, – продовжує Василь, – всяке може бути на війні… І повзу до Сергія. І тут – повертаю голову назад і в цю мить – прильот точно в те місце, де я щойно був, у саму «нору»…

У кафедральному соборі відправили чин похорону воїна Ігоря Корольчука

Заупокійне богослужіння в головному храмі єпархії 3 липня очолив його староста протоієрей Володимир Подолець.

Лучанин Корольчук Ігор Юрійович, 1991 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду гранатометника відділення морської піхоти. Загинув *29 червня* під час виконання бойового завдання біля села Ялта на Донеччині. Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гарасджа.

Проповідь архієрея: Господь став людиною, а не квадробером

6 липня в недільній проповіді митрополит Луцький і Волинський Михаїл нагадав про Божий закон любові, в якому людина отримала свободу вибору, що, на жаль, часто розуміє як вседозволеність.

Архіпастир наголосив, що через свободу людина забула про важливі речі, які заповідав нам Господь, і часто шукає підміну понять. Але свобода – це й відповідальність. Не варто звинувачувати Бога у своїх невдачах і негараздах. Варто задуматися, а коли я останній раз був у храмі, коли я щиро молився, як Він заповідав.

Наша віра зводиться до якихось звичних речей, яким ми вже не надаємо сенсу. А свободу вибору сприймаємо як вседозволеність. Бог прийшов у цей світ і став людиною, аби спасти нас, а не квадробером, якими захоплюється частина сучасної молоді. Він сам пішов на хрест, аби показати силу любові, а не зарізав вола, як було прийнято за Старим Завітом. Він показав нам справжню любов, пояснює керуючий єпархією.

Тож за яким законом живеш ти? За законами страху, звички й інстинкту чи все-таки любові? – запитує владика Михаїл.

Квадробери – люди, переважно підлітки, які імітують дії та звички тварин.

Лікарі вшанували своїх колег, які загинули внаслідок війни

У Волинській православній богословській академії проведено поминальний захід, в якому взяли участь владика Михаїл, інше духовенство, представники влади, медичні працівники.

Митрополит Луцький і Волинський у своєму слові зазначив, що ми сьогодні вшановуємо тих, хто покликаний допомагати іншим, – медичних працівників. Вони віддали своє життя, рятуючи захисників. Пам'ять про них залишиться назавжди у наших серцях.

На завершення присутні проспівали «Вічная пам'ять» і поклали квіти до пам'ятного фотостенда «Герої нескореної України – Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України», що на Театральному майдані обласного центру.

День вшанування загиблого медика вперше відзначають в Україні *10 липня*. Це ініціатива команди відзнаки «Орден Святого Пантелеймона» – пом'янути медичних працівників, серця яких зупинилися через повномасштабну війну. Цього дня о 14:00 у медзакладах України пролунав сигнал «звук серця, що зупиняється», після нього – хвилина мовчання.

Від початку війни ворог убив щонайменше пів тисячі «людей у білих халатах». Це – лікарі, медичні сестри й брати, молодші медичні працівники, бойові медики. Вони стали ціллю ворога на полі бою, у стабілізаційних пунктах, операційних і кабінетах, на вулиці, вдома, на шляху до роботи.

Керуючий єпархією привітав Анатолія Цьося із призначенням на посаду ректора ВНУ

Митрополит Луцький і Волинський взяв участь у розширеному засіданні вченої ради Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Урочистість із нагоди обрання вдруге очільником вишу професора Анатолія Цьося відбулася *11 липня* в навчально-лабораторному корпусі (вулиця Банкова, 9).

У вітальному слові владика пожартував, що все частіше на запитання «Де ти вчишся?» чує відповідь: «У Цьося!» Тож звідси висновок, що «це вже епоха, тому що людина пропагує свій стиль життя, свої напрямки, свої розмірковування, які за нею йдуть. У час середньовічних філософів йшли за лідером. Йшли за тим, хто вважався лідером думки. Анатолію Васильовичу, я сьогодні не просто закликаю на Вас Боже благословення, я хочу Вас переконати, що цей складний час – це Ваш зірковий час», – наголосив архієрей.

На святковому зібранні побував і протоієрей Віктор Пушко, голова інформаційно-видавничого центру єпархії, капелан університету, настоятель його храму Софії – Премудрості Божої (між бібліотекою і лабораторним корпусом ВНУ та школою № 9).

Анатолія Цьося обрано на посаду ректора на п'ять літ – до 17 червня 2030 року.

15 років тому освячено храм у Домашеві

11 липня 2010 р. тоді ще архієпископ Луцький і Волинський Михаїл освятив новозбудовану церкву Апостолів Петра й Павла в с. Домашів Цуманського деканату (Луцький р-н).

Розповідаючи про цю подію, інформаційна служба єпархії зазначала, що «Божий дім тут споруджено вперше за історію цього невеликого поселення (90 дворів, близько 200 жителів) усього за три роки. У цьому дуже допомогли меценати, зокрема виходець із Домашева голова обласної ради Анатолій Грицюк. Він і луцький міський голова Богдан Шиба були й цього дня серед молільників і жертводавців. Разом з усім церковним народом підносили молитви до Господа голова Ківерецької райдержадміністрації Леонтій Кричкевич, місцеве керівництво. Першу Літургію в новому храмі відправили архієрей, декан протоієрей Тарас Манелюк, настоятель священик Сергій Паладовський, інше духовенство. Усіх приємно здивував високий рівень новоствореного хору. За чималі заслуги на Господній ниві високопреосвященний вручив Анатолію Грицюкові високу відзнаку Патріарха Філарета – орден Святителя Миколая Чудотворця, а інших 22-х меценатів та церковного старосту Леоніда

Грицюка, – нагородив архієрейськими благословенними грамотами».

Випускникам університету – вітання і благословіння

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл взяв участь у випускному заході Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

За повідомленням сайта v*nu.edu.ua*, дійство відбулося *12 липня* на території Луцького замку з нагоди вручення дипломів бакалавра 1639-м випускникам.

Високопреосвященний у вітальному слові зазначив: «Ви – покоління, яке пройшло крізь випробування. Ви – діти пандемії, діти війни. І навіть напередодні вашого свята, на жаль, знову пролунали "салютні" звуки – тривожні, загрозливі. Але ви встояли, ви не злякались, не втекли. Ви залишились – і сьогодні ви тут. Були й ті, хто пропонував перенести урочистість на інший день. Але сьогодні ми разом, бо це ваш день і ваша сила. Я бажаю вам, щоб Господь оберігав вас – де б ви не були, де б не продовжували навчання чи працю. Хай над вами завжди буде мирне небо, а перед вами – світлі перспективи». А також нагадав, що у 2029 році Луцьк знову має стати центром європейської єдності, як і шістсот років тому.

Ювілей у Проходах: 15 років тому освятили нову церкву

Прибувши 12 липня 2010 р. в с. Проходи Любешівського деканату (тепер це Камінь-Каширський р-н), тоді ще архієпископ Луцький і Волинський Михаїл звершив чин освячення храму Апостолів Петра й Павла та Божественну Літургію в ньому.

За повідомленням інформаційної служби єпархії, того дня владика служив разом із деканом протоієреєм Юрієм Устимчуком, настоятелем священником Миколою Сегетом та іншим духовенством. «Архіпастир пригадав, що в цьому селі кілька років тому прибічники УПЦ МП висловлювали незадоволення закладинами храму Київського Патріархату. Тому у проповіді особливо наголошував на потребі молитися за ближніх, на любові до тих, хто недружелюбний до нас, аби таким чином християнська любов перемагала». Відзначивши, що стосунки між двома громадами останнім часом стали набагато кращими, братерськими, високопреосвященний сказав: „Ті, хто зводить церкви, подібний до апостолів, бо так само, лиш на своєму рівні, утверджує Христову віру. І тому, хто не шкодував на це ні часу, ні грошей, ні праці, цей вчинок зарахується за праведність". За такі вчинки владика нагородив благословенними грамотами вісьмох найактивніших парафіян». Заслужив на добре слово й уродженець Полісся Михайло Герець зі США, який уже вкотре надіслав щедрі пожертви на будівництво храмів Київського Патріархату в рідному краї, цього разу – на дім Божий у Проходах.

Проповідь архієрея: дійте, якщо це вимагає дії

Про нехтування безпекою й бездіяльність говорив митрополит Луцький і Волинський Михаїл у казанні 13 липня в кафедральному соборі Святої Трійці.

На завершення Божественної Літургії в 5-ту неділю після П'ятдесятниці архіпастир поділився своїми спостереженнями під час повітряної тривоги, як люди нехтують власною безпекою. І зазначив, що береженого Бог береже. Недостатньо дотримуватися принципу «на все воля Божа». Потрібно і самому докладати зусиль для своєї безпеки. Потрібно «діяти, якщо це вимагає діє». Адже у Євангелії зазначається також: «просіть і дасться вам» – це про дію. Якщо чогось прагнути, то варто й зробити усе, що від нас залежить. А де ми безсиллі, то там допоможе Господь, тлумачить керуючий єпархією.

Тож архієрей закликав не нехтувати небезпекою, активно діяти, замість того, щоб сидіти в інтернеті, й так уберегти себе.

Архієрей ушанував Патріарха Володимира у 30-ті роковини упокоєння

14 липня митрополит Луцький і Волинський Михаїл долучився до панахиди біля могили Святійшого Патріарха на Софійській площі столиці.

За повідомленням сайта *pomisna.info*, її очолив Митрополит Київський і всієї України Епіфаній у співслужінні численних ієрархів.

Патріарх Володимир (у миру Василь Омелянович Романюк) був видним церковним діячем. Народився 9 грудня 1925 року на Івано-Франківщині. Багатолітній священнослужитель Української Автокефальної Православної Церкви, в'язень совєцьких концтаборів, Предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату в 1993–1995 роках. Спочив у Бозі 14 липня 1995 року.

Владика Михаїл на Архієрейському Соборі

Митрополит Луцький і Волинський *14 липня* взяв участь у богослужіннях і заходах цього органу управління Православної Церкви України.

За повідомленням сайта pomisna.info, у Трапезному храмі Святих Антонія і Феодосія Києво-Печерської лаври відбулося щорічне засідання під головуванням Блаженнійшого Митрополита Епіфанія.

Архієрейський Собор затвердив усі рішення, ухвалені Священним синодом УПЦ (ПЦУ) від попереднього засідання. Вкотре засвідчено готовність вести діалог для досягнення єдності українського православ'я навколо Київського престолу на засадах Томосу про автокефалію. Водночас учасники Собору висловили глибокий жаль із приводу ультимативної відмови керівництва митрополії Московського патріархату в Україні від діалогу та засвідчили його успішність на рівні релігійних громад. Собор подякував громадам і духовенству, які за власним вільним рішенням упродовж цього року послідували Томосу і ввійшли до ПЦУ.

За Україну поліг солдат Павло Ткачук

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко 15 липня.

Лучанин Ткачук Павло Петрович, 1987 року народження, був призваний до складу військової ча-

стини на посаду стрільця-снайпера. Загинув 9 липня біля населеного пункту Полтавка Донецької області, виконуючи бойове завдання. Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що поблизу с. Гаразджа.

15 років тому засновано храм у Зміїнці

18 липня 2010 р. в с. Зміїнець Луцького районного деканату тоді ще архієпископ Луцький і Волинський Михаїл звершив чин заснування храму Преображення Господнього й заклав пам'ятну капсулу в його підмурівок.

У новині інформаційна служба єпархії написала, що того дня «з архієреєм співслужили ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Ігор Швець, декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель парафії священик Володимир Лозинський та інше духовенство. Владика висловив вдячність усій громаді за стійкість на шляху до її становлення, до закладин цього храму, подякував усім добродійникам, особливо голові сільради Ігореві Ярмольському. Подякував і „тим, хто не заважав".

Ще зовсім недавно це була закинута окраїна села, а вже місцевість преобразилась, видно, що тут зводиться осередок духовності. Повноцінного храму на Зміїнці не було ніколи, служби проходять у пристосованому приміщенні. „Що ми залишаємо після себе на цій землі, на земній Батьківщині? Залишаємо дітям і внукам насамперед віру, духовність, мову і доброчесні звичаї. Залишаємо храми. Це те, що не проминеться. Зводячи цей дім Божий на честь Преображення Ісуса Христа, ви самі преображаєтеся, стаєте кращими, досконалішими. Це те, що передається у спадок новим поколінням", – зазначив високопреосвященний».

Де можна читати «Волинські єпархіальні відомості» у форматі PDF

В інформаційно-видавничому центрі єпархії вже 15 років надають доступ до електронного архіву цього церковного часопису.

Формування е-сховища всіх чисел газети «Волинські єпархіальні відомості» з часу виходу її першого номера в грудні 2004 року як офіційного видання нашої єпархії завершено 20 липня 2010 р. і з того часу до сьогодні, коли видання стало журналом, ця збірка регулярно поповнюється.

Щоб скористатися можливістю читати в PDF-форматі, слід знайти на головній сторінці єпархіального сайта банер: «Волинські єпархіальні відомості – завантажити газету» (внизу головної сторінки). Натиснувши на банер, відкрити посилання: *pravoslaviavolyni.org.ua/vyev*.

Перша електронна книга єпархіального видавничого відділу: невеличкий ювілей

23 липня 2015 р. – десять років тому – в інтернеті з'явився поетичний епос «Діяння небожителів» літредактора інформаційно-видавничого центру єпархії Віктора Гребенюка. Книжка була першою такого формату в єпархіальному видавничому відділі «Ключі». Завантажити її можна, зокрема, на порталі «Чтиво» (*chtyvo.org.ua*).

Паперова версія книги під псевдонімом Брат Віктор вийшла друком у «Ключах» 2011 року за благословінням і частковим фінансуванням у той час іще архієпископа Луцького і Волинського Михаїла. Твір удостоєно Міжнародної літературної премії ім. П. Куліша за 2015 рік; він має сторінку у Вікіпедії; частини перекладено і видано англійською та грузинською мовами; кілька глав існують у версії радіоп'єси. Згодом вийшов адаптований варіант книжки, теж електронний.

Це стало початком жвавої роботи В. Гребенюка, який є членом Спілки християнських письменників України, в електронних форматах. На його ютуб-каналі розміщено відео з прозового та поетичного доробку. Віктор Іванович начитав новели й уривки зі своїх епічних творів, котрі здобули перемоги на численних конкурсах, опубліковані в часописі «Дзвін», антологіях та альманахах. Файли можна використати для підготовки уроків з літератури рідного краю, предметів духовно-морального спрямування, позаурочних заходів, просто на дозвіллі.

Ці та інші твори автора шукайте, зокрема, на сайтах *knigogo.top, ukrlib.com.ua, shpuvolyn.com.ua, а також тут: https://www.pravoslaviavolyni.org.ua/audio/hrebeniuk-viktor/1/*. Хто бажає прочитати в електронному форматі поеми «Європа. Луцьк. 1429-й», «Боянова пісня», зверніться до Віктора Івановича: *facebook.com/viktor.grebenuk.963819*.

Наші паломники – на всеукраїнській прощі в Лішні

Маневицький декан протоієрей Михайло Мельничук із парафіянами *25 липня* побував на щорічному богомоллі в пам'ять про полеглих українських воїнів, що відбулася в с. Лішня на Тернопільщині.

За повідомленням душпастиря, паломництво звершено на запрошення духовенства сусідньої єпархії та з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Спочатку разом помолилися біля стенду «Назавжди в наших серцях». А у храмі-пантеоні Праведної Анни, матері Пресвятої Богородиці, були учасниками Божественної Літургії. Відправи очолив Митрополит Київський і всієї України Епіфаній.

У Луцьку попрощалися з воїном Петром Низовим

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці *28 липня* очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Низовий Петро Олегович, 1993 року народження, був призваний 18 вересня 2024 року на військову службу за мобілізацією і зарахований на посаду водія-електрика відділення ударних безпілотних авіаційних комплексів.

Загинув 18 квітня внаслідок артилерійського обстрілу ворогом позицій Сил Спротиву біля населеного пункту Іванопілля на Донеччині. Навчався у луцькому ліцеї № 22. Випускник Волинського фахового коледжу культури і мистецтв ім. І. Стравінського та коледжу технологій, бізнесу і права ВНУ ім. Лесі Українки.

Похоронили Героя на кладовищі м. Ківерці. У нього залишилася дружина і двоє синів.

Анатолій Шепель. Помолімося за упокоєння душі полеглого воїна

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його староста протоієрей Володимир Помолець *1 серпня*.

Лучанин Шепель Анатолій Олександрович, 1981 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця-помічника гранатометника. Поліг 3 червня 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Красногорівка Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, що поблизу с. Гаразджа. У цивільному житті працював водієм тролейбуса. У нього залишилися дружина і четверо синів.

У Луцьку вшанували пам'ять Лесі Українки

1 серпня перед пам'ятником видатній поетесі на Театральному майдані обласного центру відправили заупокійну літію.

З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла відправу очолив клірик храму Преподобного Іова Почаївського священник Андрій Черенюк. Пам'ятні заходи за участю духовенства й мирян відбулися і в інших деканатах єпархії.

Лариса Петрівна Косач-Квітка народилася 25 лютого 1871 р. в місті Новоград-Волинський (тепер Звягель). Жила також у Луцьку та Колодяжному на Ковельщині. Вивчила 11 мов, зокрема латину і грецьку. Перекладала твори Гомера, Гюго, Байрона, Гейне, Шекспіра. Написала загалом понад 100 віршів і 20 драм. Випустила три збірки. Смерть наздогнала поетесу в місті Сурамі у Грузії 1 серпня 1913 року.

15 років тому засновано храм у Копачівці

1 серпня 2010 р. тоді ще архієпископ Луцький і Волинський Михаїл освятив місце під будівництво церкви Пророка Іллі в с. Копачівка Рожищанського деканату (Луцький р-н).

Підбадьорюючи парафіян владика, зокрема, сказав: «Навіть маленькі села, на тридцять дворів, спроможні за недовгий час звести церкву. Адже невеликий сільський храм за кількістю будматеріалів – то всього-на-всього дві сучасні хати. Не чекайте на багатого добродійника, що прийде і зведе вам церкву. Храм буде вам дорогий тоді, коли буде споруджений за ваші гроші й вашими руками. Це ви спроможні зробити. І ще не одну пару чобіт стопчете, ходячи молитися до своєї церкви. Помагай, Боже, у доброму ділі!»

Прийми, Господи, душу спочилого воїна Олександра Лебедевича

Заупокійне богослужіння в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці *7 серпня* очолив його декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Лебедевич Олександр Леонідович, 1986 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця-снайпера механізованого відділення. Поліг 17 жовтня 2024 року при виконанні бойового завдання неподалік населеного пункту Новоселидівка Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гаразджа.

Ювілей Волинської ради Церков: 20 років з часу заснування

8 серпня 2005 р. під час зустрічі в облдержадміністрації було створено представницький міжконфесійний консультативно-дорадчий орган.

За тодішнім повідомленням пресслужби єпархії, очільники діючих на Волині традиційних християнських Церков разом із головою ОДА Володимиром Бондарем «обговорили міжрелігійну ситуацію в області, обмінялися думками щодо проблем у церковно-державних відносинах і ухвалили рішення про створення Волинської ради Церков (ВРЦ)», яка мала об'єднати зусилля релігійних організацій і влади щодо національно-духовного відродження краю, координації міжцерковного діалогу, здійснення благодійних заходів тощо.

Від Української Православної Церкви Київського Патріархату в зустрічі взяли участь тоді ще єпископ Луцький і Волинський Михаїл та прессекретар єпархії протоієрей Віталій Собко. Владика, зокрема, зазначив, що християни різних Церков в основі свого життя мають служіння Богові й людям, а тому зобов'язані шукати об'єднувальний фактор для співпраці. «Спільна праця задля блага народу, миру в суспільстві й утвердження християнських цінностей надзвичайно необхідна сьогодні. Але вона буде плідною лише тоді, коли ми відкладемо те, що нас роз'єднує, та будемо акцентувати на тому, що нас об'єднує», – підкреслив преосвященний.

Вічна пам'ять Максимові Нагорному – воїнові, якого цитував Президент

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці *11 серпня* очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Нагорний Максим Володимирович, 2004 року народження, був призваний до складу Національної гвардії України на посаду старшого стрільця взводу оперативного призначення. Загинув 19 липня під час виконання бойового завдання біля с. Молодецьке на Донеччині. Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, що поблизу с. Гаразджа.

Максим був сиротою. Зі слів його нареченої, він написав в окопі під обстрілами заповіт про те, як мріє про нову Україну. 28 червня 2023 р. слова захисника цитував у Верховній Раді Президент Володимир Зеленський.

Схилімо голови перед воїнами Антоном Токарчуком і Владиславом Кузьміним

Заупокійне богослужіння у кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко *12 серпня*.

Токарчук Антон Миколайович, 1988 року народження, загинув 22 вересня 2024 року під час виконання бойового завдання неподалік населеного пункту Богоявленка Донецької області.

Кузьмін Владислав Сергійович, 2002 року народження, поліг 26 липня біля населеного пункту Лозова Харківської області під час виконання бойового завдання.

Похоронили героїв: Антона у секторі військових поховань міського цвинтаря, котре поблизу с. Гаразджа, а Владислава – на кладовищі у селі Несвіч Луцького районного деканату.

У Луцьку попрощалися з воїном Ярославом Прибишем

Чин похорону у кафедральному соборі Святої Трійці *14 серпня* очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Прибиш Ярослав Олександрович, 1971 року народження, був призваний до складу військової частини у березні цього року. Захворівши на важку недугу, потрапив у госпіталь. 8 серпня раптово зупинилося його серце. Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, що неподалік с. Гаразджа.

Минуло 25 років від дня упокоєння Лідії Спаської

Майстриня церковного розпису, ікони якої прикрашають багато храмів та зберігаються у приватних колекціях і в Україні, і за кордоном, померла 15 серпня 2000 р.

Лідія Спаська, яка в 1910-му народилась та багато літ прожила на Волині, навчалася в Луцькій жіночій гімназії, де зробила перші кроки у малярстві. Згодом продовжила вчитися у Варшаві, на кілька років переїхала до Парижа.

Писати ікони та розписувати храми художниця почала з середини п'ятдесятих. Створила понад 200 ікон для Божих домів, 100 образів для приватних осіб, а також сотні портретів, пейзажів, натюрмортів, картин на історичні теми.

Виділяються в цьому доробку розписи у Свято-Феодосіївській церкві обласного центру (зокрема, це 56 зображень святителів та вісім багатофігурних композицій). Над ними Л. Спаська працювала в 1970–1972 рр., за часів потужної атеїстичної пропаганди.

За рік до смерті, коли художниця вже мала 89 літ, вона написала ікони та подарувала їх своїм землякам у новозбудовану церкву села Муравище (колишня Рафалівка) нині Луцького району. Там на місцевому цвинтарі поховано її батьків, там поховали і її.

Захищаючи Україну, загинув воїн Юрій Васюк

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко *16 серпня*.

Лучанин Васюк Юрій Вадимович, 1992 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду оператора безпілотних літальних апаратів. Загинув 13 серпня під час виконання бойового завдання.

Похоронили героя на кладовищі с. Рованці Луцького районного деканату.

Минуло 10 років від освячення храму у Колках

16 серпня 2015 р. митрополит Луцький і Волинський Михаїл освятив нову церкву Святителя Миколая Чудотворця в селищі Колки Маневицького деканату.

Розповідаючи про цю важливу для поліського краю подію, інформаційна служба єпархії так написала: «Дорога громади до храму була непростою, часами тернистою, але благословенною. Десятиліття будівництва (2004–2014) дали змогу багатьом людям потрудитися на славу Божу. Починаючи з 19 грудня 2002 року, в Колках залунала молитва рідною мовою – почала жити парафія Київського Патріархату. Тимчасовий храм у приміщенні колишнього дитячого садочку, особливо теплі перші Служби у холодну зиму, перші спроби церковного хору, перші діти у недільній школі...»

Крім тоді ще маневицького декана і настоятеля колківської парафії протоієрея Андрія Закидальського, цього дня з владикою співслужили: луцький міський декан протоієрей Михайло Онищук, цуманський – протоієрей Тарас Манелюк, любешівський – протоієрей Юрій Устимчук, інше духовенство – не тільки місцеве, а й із Рівненської, Тернопільської, Львівської та Житомирської єпархій.

У проповіді високопреосвященний сказав: «Людська душа потребує єднання з Богом. Ваші бажання утвердили вас у думці збудувати цей храм. І ваші серця підказали, що він буде саме тут, народженим із любові до нашої України, до рідної землі. Тож за молитвами вірних нехай ця церква буде наповнена благодаттю Святого Духа. І мир в Україні буде, і Церква буде єдина, і все буде за нашими молитвами».

Микола Васага отримав з рук митрополита Михаїла медаль єпархії як найбільший жертводавець, іншим достойникам вручено благословенні грамоти.

Радість торжества зокрема розділили голова райдержадміністрації Андрій Линдюк та голова райради Людмила Веремчук.

Олексій Бондар, Ілля Пузирніков, Юрій Стельмащук, Віталій Бондарук. З Богом спочивайте, воїни

Похоронні відправи в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці *18, 20 і 21 серпня* очолив віцеканцлер єпархії і старший капелан протоієрей Олександр Безкоровайний.

Бондар Олексій Анатолійович, 1984 року народження, служив на посаді механіка-водія відділення механізованого батальйону. Загинув 10 серпня біля населеного пункту Новоданилівка Запорізької області.

Пузирніков Ілля Олегович, 1994 року народження, поліг 15 листопада 2023 року біля Старомайорського на Донеччині.

Стельмащук Юрій Васильович, 1970 року народження, був призваний на військову службу на посаду командира бойової машини. Загинув 16 серпня неподалік селища Борова Харківської області.

Бондарук Віталій Олегович, 1991 року народження, був старшим стрільцем-вогнеметником. Поліг 14 серпня біля с. Мирне (стара назва Московка) на Харківщині.

Похоронили захисників-лучан – у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гаразджа, а Віталія Бондарука – на цвинтарі с. Шельвів сусідньої Володимирської єпархії.

У Луцьку освячено меморіальні дошки депутатам Сергієві Духницькому та Сергію Слабенкові

Пам'ятні знаки на фасаді будинку облради, де трудилися захисники, освятив митрополит Луцький і Волинський Мисаїл *21 серпня*.

Сергій Духницький – депутат обласної ради 7-го скликання, головний сержант ЗСУ, який відстоював незалежність і територіальну цілісність України в 2014–2015 роках у складі 93-ї окремої механізованої бригади у Донецькій та Луганській областях. Помер у 2022 р. під час проходження військової служби.

Сергій Слабенко – народний депутат України 4-го скликання і депутат облради 5–7-го, підполковник Збройних сил України, який загинув у 2023 році під час виконання бойового завдання в районі міста Оріхів Запорізької обл. На його честь перейменовано вулицю Брестську обласного центру.

Владика Михаїл до Дня Незалежності: нехай зростають українські сім'ї

Митрополит Луцький і Волинський вітає краян із найбільшим державним святом України, бажає швидкого, справедливого, міцного миру та наголошує на деяких аспектах майбутнього нашої Батьківщини.

Високопреосвященний зазначив, що під час російського вторгнення, починаючи з 2014-го та особливо в 2022–2025-му роках, українці стали набагато згуртованішими, відчули себе єдиною родиною. Це спостерігається і в допомозі війську, і на побутовому рівні.

Разом з тим, однією з найбільших проблем нашого суспільства є демографічна криза. Вона була значною ще до війни, тепер же поглибилася: чимало загиблих на фронті, мільйони громадян виїхали за кордон, багато дітей окупанти викрали, різко зменшилася народжуваність (одне з останніх місць у світі). Тож у владних кабінетах уже дискутується можливість повоєнної міграції в Україну заробітчан із Африки й Азії.

Щоправда, останнім часом у храмах стало більше тих, хто вінчається, приносить до хрещення новонароджених. Однак цього ще надто мало, щоб зупинити загрозливу тенденцію. Тож керуючий єпархією закликає православних волинян: не бійтесь у воєнний час укладати шлюби й народжувати дітей, цінуйте сімейне життя.

20 років тому в Ковелі освячено пам'ятник Тарасові Шевченку – один із найвищих у світі

Монумент, споруджений на березі Турії, освятив тоді ще єпископ Луцький і Волинський Михаїл з іншим духовенством.

Відгукнувшись на запрошення тодішнього міського голови Ярослава Шевчука, владика 22 серпня 2005 р. благословив відкриття парку імені Шевченка, очолив відправу чину освяти пам'ятника і звернувся до присутніх із духовно-патріотичним словом. У ньому, зокрема, зазначив, що спорудженням монумента на честь великого Кобзаря «не тільки вшановуємо його як українського генія. Ми обираємо цим ушануванням свободу, віру, любов до Бога, ближнього та Батьківщини понад усе».

За нашу свободу полягли Олександр Солов'янчик і Анатолій Гончаревич

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його староста протоієрей Володимир Подолець.

Солов'янчик Олександр Степанович, 1987 року народження, уродженець Любешова, підполковник поліції, проживав у Луцьку. Працював у ГУ НПУ Івано-Франківської області слідчим і оперуповноваженим у різних підрозділах. Торік перевівся у відділення проведення спеціальних операцій батальйону поліції особливого призначення. Загинув 22 серпня в Краматорську внаслідок ворожого авіаційного удару.

Лучанин Гончаревич Анатолій Іванович, 1969 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду командира стрілецького відділення. Поліг 18 серпня, виконуючи бойове завдання біля населеного пункту Яблунівка Донецької області.

Похоронили героїв у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гаразджа: Олександра *24 серпня*, Анатолія – *25 серпня*.

Військовий капелан 100-ї ОМБр виступив на міжнародній конференції у Фінляндії

Протоієрей Володимир Труш *25–28 серпня* взяв участь у заході з безпеки країн Балтії, що проходив у фінській столиці Гельсінкі.

Душпастир «Сталевої сотки» і настоятель луцької парафії Різдва Йоана Хрестителя представив доповідь про роль духовної опіки та морально-психологічної підтримки особового складу під час виконання службових обов'язків у зоні бойових дій. Священник, зокрема, підкреслив важливість міжконфесійної солідарності та цивільно-військової взаємодії для зміцнення бойового духу і стійкості підрозділів.

Під час зустрічей з колегами обговорювали питання молитви як частини моральної підтримки армії, а також можливість обміну досвідом між капеланами різних країн у контексті сучасних загроз. А загалом на пленарних засіданнях та робочих нарадах розглянуто питання оборони, кібербезпеки, енергетичної незалежності, кризових сценаріїв та реагування на гібридні ризики.

Учасники – представники Бельгії, Данії, Естонії, Канади, Латвії, Литви, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, США, України, Фінляндії та Швеції. Всі вони запропонували свої погляди на актуальні виклики, конкретні кроки для посилення регіональної взаємодії, обміну розвідувальними даними, а також спільні навчання та операції з підтримки безпеки Балтійського регіону.

За підсумками міжнародної конференції ухвалено низку рекомендацій щодо зміцнення діалогу між союзниками, посилення навчань, а також план подальших спільних заходів у прибалтійських країнах та прилеглих регіонах.

Капелан прикордонників – учасник форуму в Києві

Протоієрей Михайло Хімчак, капелан Волинського прикордонного загону, взяв участь у Другому форумі військових священників «З Богом до перемоги», який відбувся в столиці.

Захід розпочали *27 серпня* у Михайлівському Золотоверхому соборі столиці молебнем за перемогу України і настання справедливого миру. Відправу очолив Митрополит Київський і всієї України Епіфаній. Далі у приміщенні Київської православної богословської академії капелани ділилися досвідом, обговорювали актуальні питання.

28 серпня у Софійському соборі о. Михайло долучився до служіння заупокійній літії по спочилих прикордонниках.

До Дня пам'яті захисників України відслужили панахиди

У деканатах нашої єпархії вшанували українських воїнів, які загинули 2014 р. під Іловайськом зокрема й під час російсько-української війни загалом.

28 серпня в Луцьку пройшла всеукраїнська акція «Час не лікує», організована ГО «Об'єднання матерів і дружин захисників України». З благословення митрополита Луцького і Волинського Михаїла заупокійну літію біля фотостенда «Герої нескореної України – Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України», що на Театральному майдані, очолив декан кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Микола Нецькар.

Наступного дня, на Усікновення глави пророка, предтечі і хрестителя Господнього Йоана, там же заупокійну молитву очолив староста собору протоієрей Володимир Подолець.

Щороку 29 серпня в Україні поминають полеглих захисників і захисниць. Саме в цей день 2014 року, під час виходу сил АТО з оточення під Іловайськом московитське керівництво порушило домовленості й ворожі збройні сили впритул розстріляли з важкого озброєння колони українських військових. В «іловайському котлі» загинули 48 волинян, доля ще шістьох поки що невідома.

30 серпня віцеканцлер і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний на прохання обласної організації Товариства Червоного Хреста України відправив молебень за зниклих безвісти оборонців.

Андрій Парубій: сумуємо і співчуваємо

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл *30 серпня* висловив щирі співчуття рідним і близьким відомого політичного діяча та закликав молитися за упокоєння його душі.

Андрій Володимирович Парубій з 1980-х років активно брав участь у громадській діяльності, був депутатом Львівської облради, міськради. У 2007 р. став народним депутатом України. Пізніше – секретар РНБО, голова Верховної Ради України.

30 серпня загинув унаслідок замаху на нього у Львові.

Хай милосердний Господь прийме раба Божого Андрія до Своїх осель! Вічна пам'ять і Царство Небесне!

На передовій загинув воїн Сергій Черленюк. Помолімося за упокоєння душі

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його декан протоієрей Микола Нецькар *3 вересня*.

Лучанин Черленюк Сергій Іванович, 1993 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду командира машини 2-го розвідувального відділення. Поліг 15 травня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Плещіївка Донецької області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гаразджа.

У храмах єпархії помолилися за захист довкілля

У неділю *7 вересня* в церквах Волині вознесено молитви з проханнями щодо збереження навколишнього середовища.

День молитви за довкілля – християнське екологічне свято відповідальності за створений Богом світ. Започатковано в 1989 році за почином Вселенського Патріарха Димитрія I, який закликав світ до щорічної спільної молитви та практичних зусиль порятунку природи.

Священний Синод Православної Церкви України 2019 р. постановив відзначати в найближчу неділю після 1 вересня (чи саме 1 вересня, якщо це неділя) день молитви про захист природного середовища.

У Луцьку вшанували Холмську чудотворну ікону Богоматері

З нагоди свята Холмського образа в день Різдва Пресвятої Богородиці в обласному центрі відбулося паломництво до цієї святині.

З благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла перед образом, який постійно зберігається в Музеї волинської ікони, духовенство *8 вересня* відслужило акафіст Пречистій Діві Марії.

Відправу очолив декан кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Микола Нецькар.

Провели в останню дорогу воїна-медика Володимира Котюка та солдата Романа Чехайду

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Котюк Володимир Сергійович, 1988 року народження, – випускник Ківерцівського фахового медколеджу. Загинув 2 вересня у боях за незалежність нашої держави на Покровському напрямку. Уродженець Луцька Чехайда Роман Олександрович, 1992 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця – номера обслуги. До війни працював на підприємстві «Кромберг енд Шуберт». Поліг 28 серпня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Юнаківка Сумської області.

Похоронили героїв: Володимира, у якого залишилися дружина, яка також медик, мама та вітчим, *9 вересня* на кладовищі у селі Боровичі Луцького району, а Романа – *11 вересня* у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік села Гарасджа.

У кафедральному соборі пом'янули офіцера УПА Мелетія Семенюка

12 вересня заупокійну молитву у Свято-Троїцькому соборі обласного центру піднесено з нагоди 100-річчя від дня народження відомого українського повстанця.

Усе життя Мелетій Федорович провів у невтомній боротьбі за незалежність нашого народу. Був командиром в Українській повстанській армії, в'язнем радянських таборів (учасник Норильського повстання в ГУЛАГу), засновником Братства вояків ОУН-УПА Волинського краю імені Клима Савура. Після відновлення державності організовував освячення пам'ятників на могилах захисників та безліч національно-патріотичних заходів, сприяв утвердженню Української Церкви, незалежної від московії.

«Націоналісти, як і священники, на пенсію не йдуть», – казав Мелетій Семенюк, і продовжував боротися за кращу долю своєї Батьківщини. Упокоївся 7 жовтня 2004 р., похований у рідному селі Борочиче Горохівського деканату (Луцький р-н).

Завершив свій земний шлях воїн Юрій Ковальчук

12 вересня чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив його клірик протоієрей Віталій Собко.

Лучанин Ковальчук Юрій Федорович, 1988 року народження, був призваний на військову службу до складу військової частини на посаду стрільця–снайпера. Поліг 3 листопада 2024 року біля населеного пункту Новоселидівка на Донеччині, виконуючи бойове завдання.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського кладовища, котре поблизу с. Гарасджа.

Як 20 років тому використовували духовність українців на користь москви. Робота над помилками

12 вересня 2005 р. в Управлінні Волинської єпархії Київського патріархату відбулася прес-конференція щодо використання релігійного фактору в передвиборчих технологіях.

Читаючи архівну новину про цю подію, переконуєшся в невипадковості всього того, з чим стикаємося сьогодні, й у важливості вивчати нашу сумну історію, робити висновки й виправлятися.

Отже, церковна прес-служба тоді звертала увагу на дії громадських діячів і кліриків УПЦ московського патріархату, які свідомо чи несвідомо стали інструментом імперської політики. Зокрема, на центральних телеканалах показували передвиборчу рекламу партії «Союз», що сприяла паломництву мешканців переважно східних міст України до привезених із росії мощей преподобного Серафима Саровського. У ролику зазначалося, що ця «благодійність» здійснювалася з благословення патріарха московського Алексія та митрополита Володимира Сабодана, а підтекст-заклик просився бути таким: «Усі святі, на вибори!»

Чому тоді українські політики віддавали перевагу не призабутим українським святиням? Чому партія, яка декларувала відродження духовності, не проспонсорувала, наприклад, реставрацію й популяризацію Холмського чудотворного образа Богоматері?

Під час прес-конференції Олена Романюк, мистецтвознавець із Музею волинської ікони, де знаходиться згадана святиня, розповіла про такий парадокс: реставратор Анатолій Квасюк, працюючи над найдавнішою Богородичною візантійською іконою (яких у світі всього декілька), одержав протягом 5 років лише трохи більше 2 тис. гривень.

А закінчується новина з 2005 р. пророчими, на жаль, словами: «Не хочеться вірити, однак схоже, що це початок нової, тонко прорахованої російської релігійно-політичної тактики, де головними дійовими особами будуть не стільки проросійські ієрархи, як у минулому, скільки російські святині. Вже їм, згідно з планами московських великодержавно-церковних стратегів, побожні українці не відмовлять...»

Воїни Володимир Чижук і Роман Ющук. Зі святими упокой, Христе!

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив віцеканцлер єпархії і старший капелан протоієрей Олександр Безкоровайний.

Чижук Володимир Віталійович, 1983 року народження, – уродженець с. Горішнє Берестечківської ТГ (Луцький р-н). Служив водієм кулеметного взводу. Поліг солдат 15 травня 2024 року біля села Уманське Донецької області. У мирний час працював на будівництві. У нього залишилися дружина і син.

Ющук Роман Юрійович, 1980 року народження, також водій, загинув 11 вересня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Шахове на Донеччині.

Похоронили героїв-лучан: Володимира *15 вересня* на кладовищі с. Новостав Берестечківського деканату, а Юрія – *16 вересня* у секторі військових поховань міського цвинтаря, що неподалік с. Гарасджа.

Минуло 20 років від освяти храму в Поворську

18 вересня 2005 р. тоді ще єпископ Луцький і Волинський Михаїл здійснив архіпастирський візит у це село Ковельського деканату, освятивши тут новозбудовану церкву Покрови Пресвятої Богородиці.

За нашим тодішнім повідомленням, преосвященний у проповіді на завершення Божественної Літургії зазначив: «Сьогодні цей храм широко відчинив молільникам свої двері, бо ви, його будівничі, повірили, що Господь і правда – з вами. Але не можна зупинятися на досягнутому. Збудувавши храм архітектурний, необхідно продовжувати працювати над удосконаленням храму душі».

Православні віряни Поворська втратили церкву за часів хрущовських гонінь. Уже з 20-х рр. XX ст. парафія була активною поборницею автокефалії, майже завжди проводила Богослужіння українською мовою.

Владика нагородив благословенною грамотою всю церковну громаду, яка показала подиву гідну згуртованість у будівництві церкви. За відсутності «великих спонсорів» віряни спромоглися звести храм протягом року. Все необхідне для спорудження святині парафіяни «приносили по камінчику».

В урочистому святкуванні взяли участь фактично всі мешканці Поворська, представники сільської та районної влади. Перший заступник голови Ковельської райдержадміністрації Олександр Місяць привітав громаду та склав цінну пожертву – семисвічник.

Двадцять років тому написано акафіст Богородиці Холмській

20 вересня 2005 р. письменник Віктор Гребенюк, випускник Волинської духовної семінарії, літредактор «Волинських єпархіальних відомостей», представив створений ним акафіст Богородиці, у чудотворній Холмській іконі прославленій.

Уперше в Українській Церкві й вітчизняній літературі написано акафіст (інакше – несідален) римованими віршами, що відповідає візантійським першовзірцям. Але це, разом з тим, сучасний твір, працюючи над яким, автор опрацював малодоступні джерела та відобразив і сучасні дива після молитви біля цієї старовинної реліквії. Перед журналістами виступив один із персонажів акафіста – луцький газетяр і літератор Віктор Вербич. Кілька років перед тим він, захворівши на складне запалення легень, одержав зцілення після молитви до Діви Марії перед Холмською іконою.

Віктор Гребенюк (під псевдонімом Брат Віктор) створив акафіст на замовлення управління Волинської єпархії. Побачив світ цей твір у луцькому видавництві «Терен» (виготовила тираж обласна друкарня).

Першу відправу цього несідальна очолив 24 листопада 2005 р. в монастирі Святителя Миколая Чудотворця у Жидичині, де образ подовгу перебував у давні віки, намісник обителі Марк Левків (тепер архієпископ Кропивницький і Голованівський), а вперше біля оригіналу святині в Музеї волинської ікони – редактор-консультант твору протоієрей Віталій Собко 21 вересня 2006-го. Тоді до цього музею в Луцьку, де вона постійно зберігається, проходила щорічна проща.

2017 року видавництво «Ініціал» випустило цей акафіст уже як двомовну книжку: переклад на англійську здійснила кандидат філологічних наук, доцент Наталія Добжанська-Найт, яка працювала на факультеті романо-германської філології Волинського національного університету (вона, як і Віктор Гребенюк, – член Спілки християнських письменників України). Ймовірно, дотоді віршованих акафістів по-англійськи теж не існувало. Першу відправу цього несідальна англійською мовою перед Холмською іконою у згаданому музеї провів невдовзі протоієрей Євген Маласпіна для студентів-англіцистів ВНУ ім. Лесі Українки.

У східній християнській традиції поширена особлива форма богослужінь – акафісти. У візантійських першовзірцях це своєрідні релігійні римовані гімни. Велику частину акафістів становлять молитвослів'я перед найшанованішими чудотворними іконами. Проте в Русі-Україні всі вони були – внаслідок надзвичайної складності жанру – неримованими чи навіть прозовими. Як мовив митрополит Іларіон Огієнко, «їх є дуже багато, але мало з них написані справді поетично і богословськи чисто».

Чудотворна Холмська ікона Богородиці з Дитятком – одна з чотирьох найбільших святинь Давньої Русі (єдина з них, що перебуває нині в Україні). День особливого шанування цього образа тепер припадає на 8 вересня (Різдво Богородиці, або Друга Пречиста).

Оскільки паперові тиражі «Акафіста Пресвятій Богородиці, у чудотворній Холмській іконі прославленій», вичерпалися, пропонуємо електронну версію другого, двомовного видання (виправленого і доповненого). Одержати її можна, звернувшись в інформаційно-видавничий центр єпархії за номером тел. +380332722182.

У Ковельському медколеджі вже 10 років діє каплиця Святителя Луки Кримського

Її освячено 21 вересня 2015 р. священниками собору Благовіщення Пресвятої Богородиці в Ковелі – настоятелем протоієреєм Василем Мичком та кліриком протоієреєм Ігорем Цибом.

За тодішнім повідомленням інформаційної служби єпархії, спорудження дерев'яної церковці розпочали з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла коштами цього закладу й завершили за пів року.

У проповіді з нагоди освяти божниці перед студентами й викладачами о. Василь наголосив, що медики мають бути не тільки професіоналами своєї справи, а й обов'язково людьми високодуховними, яким був лікар і архієпископ св. Лука Кримський.

За сприяння розвиткові Церкві директора медколеджу Ігоря Холейка було відзначено Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом. Очільник навчального закладу одержав орден Рівноапостольних Кирила й Мефодія.

У каплиці регулярно відправляють молебні. Зокрема, нещодавно, *8 вересня*, в день Різдва Пресвятої Богородиці, молитву тут провів декан і настоятель Благовіщенського собору прот. Василь Мичко.

Анатолій Хабовець, Олександр Чирка, Назар Новосад. Спочивайте з Богом, наші воїни

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці очолив його староста протоієрей Володимир Подолець.

Хабовець Анатолій Володимирович, 1984 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду інструктора з водіння 5-го навчального механізованого взводу. Поліг 6 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Максимівка Донецької області.

Чирка Олександр Юрійович, 1982 року народження, був призваний на військову службу на посаду стрільця десантно-штурмового відділення. Загинув 17 листопада 2024 року на Курщині.

Новосад Назар Дмитрович, 2001 року народження, був призваний до складу військової частини на посаду стрільця – помічника гранатометника. Поліг 16 вересня неподалік населеного пункту Райгородок на Донеччині.

Похоронили героїв-лучан: Анатолія – *22 вересня* на кладовищі села Рованці Луцького районного деканату, Олександра – *23 вересня* у селі Ловища (Турійська СГ) Ковельського р-ну, а Назара – *23 вересня* на цвинтарі у селі Зміїнець Луцького районного деканату.

30 вересня – святителя Михаїла, першого Митрополита Київського і всієї Русі

Цього дня особливо вшановуємо небесного покровителя керуючого нашою єпархією митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Цей Божий угодник відіграв визначну роль у становленні та поширенні православної віри на території Київської Русі, тісно співпрацюючи з рівноапостольним князем Володимиром. Після прийняття християнства у 988 році князь запросив грецьких священнослужителів із Корсуня, серед них був і святитель Михаїл. Він привіз до Києва ікони, богослужбові книги, церковне начиння та мощі.

Його діяльність залишила помітний слід в історії українського православ'я. Високопреосвященний одвідував різні області молодої християнської країни, скидаючи ідолів, повсюдно хрестячи і навчаючи новопросвічених людей.

Прізвище святителя не збереглося в літописах, відомо тільки, що він був родом із Сирії, а можливо, із Сербії чи Болгарії.

Упокоївся святий Михаїл 992 року, похований у Десятинній церкві Пресвятої Богородиці в Києві. Близько 1103 року мощі його перенесено у Ближні (Антонієві) печери Києво-Печерської лаври.

Але частина істориків припускає, що насправді йдеться про Митрополита Михаїла, котрий у 866 році очолив Христову Церкву на наших землях під час т. зв. першого хрещення Русі за князя Оскольда.

Владика Михаїл на урочистостях Спасо-Преображенського собору Києва

Митрополит Луцький і Волинський взяв участь у Божественній Літургії з нагоди 15-ліття освячення ставропігійного храму на столичних Теремках.

Відправа проходила *28 вересня*, в 16-ту неділю після П'ятдесятниці, в день Собору преподобних отців києво-печерських, у співслужінні ієрархів та запрошеного духовенства під проводом Митрополита Київського і всієї України Епіфанія. Після Служби Божої звершено літію за упокій душі митрополита Володимира Сабодана перед пам'ятником на його честь біля згаданого храму.

Детальніше про цю подію можна прочитати на сайті *pomisna.info*.

Віддали останню шану воїну Ігореві Охремчуку

Чин похорону в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці *29 вересня* очолив декан протоієрей Микола Нецькар.

Лучанин Охремчук Ігор Володимирович, 1968 року народження, був мобілізований та зарахований до особового складу військової частини Державної прикордонної служби України на посаду інспектора. Поліг старший солдат 21 вересня під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Глушівка Харківської області.

Похоронили героя у секторі військових поховань міського цвинтаря, котре поблизу с. Гарасджа.

Протоієрей Віктор Пушко – учасник заходу вдячності для ветеранів

30 вересня голова інформаційно-видавничого центру єпархії побував на тематичній зустрічі для ветеранів і військових із різних громад нашої області.

Вечір вдячності у форматі «Кава з ветераном», започаткований управлінням молоді та спорту облдержадміністрації, розпочали із молитви подяки. Він проходив в одному із закладів с. Зміїнець Луцького районного деканату у передсвято Покрови Пресвятої Богородиці та Дня захисників і захисниць України. У невимушеній атмосфері звучали спогади, поезія, пісні. Важливим етапом дійства став творчий майстер-клас «Картина кавою», у якій кожен із присутніх змалював цінності, сформовані через події на фронті.

До присутніх звернувся о. Віктор та зазначив: ми зібралися сьогодні, щоб подякувати захисникам за силу духу, жертовність і світло, яке вони несуть, навіть крізь втрати. Їхні рани – це знаки сили. Псалмоспівець Давид, який сам був воїном, писав найглибші псалми саме в момент найбільшого болю. «З глибини взиваю до Тебе, Господи» (Пс. 130:1). Дякуємо нашим ветеранам, захисникам і захисницям. Ви – живе нагадування, що світло сильніше від темряви, сказав душпастир.

Учасники – представники влади, зокрема, голова Волинської ОВА Іван Рудницький, ветерани, меценати, працівники управління молоді та спорту ОДА.

Відтепер зустрічі «Кава з ветераном» стануть традицією на Волині – простором довіри, підтримки та вдячності. Бо саме такі щирі розмови об'єднують нас і стають опорою у непрості часи, йдеться у дописах.

Інформаційна служба єпархії

ХУДОЖНЄ СЛОВО

ПРИТЧА ПРО ЧОЛОВІКА, ЯКИЙ ХОТІВ ДОПОМОГТИ БОГОВІ

На околиці села стояв хрест. Перед ним багато хто молився, висловлюючи свої надії і скорботи.

Одного дня перед розп'яттям пролунало несподіване прохання. Якийсь чоловік, переминаючись із ноги на ногу та боячись затримувати погляд на Христових ранах, прошепотів:

– Господи, Ти так важко терпиш. Дозволь мені… повисіти на хресті замість Тебе… Хоч один день полегшу Твої муки!

Раптом зверху голос:

– Хай буде так. Але є одна умова. Що би ти не почув чи побачив – маєш мовчати.

– Я, я згідний, Боже! Лише б трохи допомогти.

І ось у ту ж мить він уже висить замість Ісуса. Он і люди одне за одним. І численні молитви…

Ввечері зупинився подорожній багатій. Похапцем помолився та й пішов собі, але забув на лавці свою торбу, в якій був мішечок із золотом.

Слідом підходить бідняк, благаючи помочі від Спасителя. Після молитви його погляд падає на залишену сумку. О диво, там скарб! Він щиро дякує Всевишньому, що так скоро зглянувся, й радісно біжить додому.

Ще трохи пізніше молодий хлопчина вирішив попросити у Розп'ятого щасливої мандрівки кораблем. Та щойно почав, як його хтось зупиняє. Це багач повернувся і він упевнений, що впіймав злодія. Ось хто заволодів його золотом!

Юнак запевняє, що нічого не бачив, нічого не знає, та все марно…

– Це неправда! Він не брав золота!

Хто це сказав? Звідки голос? То чоловік із хреста не витримав, дивлячись, що коїться.

– Торбину взяв злидар, що вже пішов геть! – додав він.

Парубка відпустили, рушили на пошуки справжнього винуватця.

Коли всі розійшлися, Христос промовив:

– Час вичерпано, ти не дотримав слова.

– Але ж, Господи, хіба справедливо, щоб судили невинну людину!?

– Таке Боже провидіння! Цей заможний мав утратити золото, бо хотів його використати нечестиво. Убогому належало його знайти, щоби спасти сім'ю від голоду. А помилково звинуваченому хлопцеві не слід подорожувати тим човном. Він потоне…

Прот. Віталій Собко

ПРИТЧА ПРО МЕТЕЛИКА, ЯКОМУ НЕ СУДИЛОСЯ ЛІТАТИ

Один чоловік побачив кокон метелика і приніс додому, щоб поспостерігати, як він вилазитиме.

Незабаром оболонка трохи відкрилася. Новонароджена комаха марно намагалася вибратися через вузький отвір.

Метелик зупинився. Здавалося, він виліз наскільки зміг, а далі вибиратися сил не було. Може, застряг?

Чоловік вирішив допомогти бідоласі. Взяв ножиці і трохи надрізав кокон.

Тепер метелик легко вийшов назовні, але… в нього чомусь було опухле тільце та якісь посохлі й покручені крила.

Продовжуючи стежити за комахою, чоловік чекав, що ось-ось його крильця розправляться, зміцніють, аби утримувати в польоті власне тіло, яке набуде відповідної форми. Та цього так і не відбулося.

Метелик назавжди залишився недорозвиненим. Він міг лише повзати – літати вже не судилося.

Підготував прот. Віталій Собко

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 10.00 – 19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт *pravoslaviavolyni.org.ua* – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

Ідентифікатор Медіа R30-02196
Рішення Нацради № 1754 від 11.12.2023 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)
Друк ФОП Іванюк В. П.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн №31 від 02.02.2004 р.
Підписано до друку р. Формат
Ум. друк. арк. Зам № Наклад
Передплатний індекс 91241
Папір офсетний Гарнітура Times. Друк офсетний

РЕДАКЦІЯ
Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віктор ПУШКО, протоієрей Віталій СОБКО, Арсен ГРЕБЕНЮК (верстка)

Шановні читачі, дорогі брати і сестри!

Не використовуйте наш дайджест у господарських цілях. Якщо він Вам уже не потрібен – передайте його ближнім або в бібліотеку.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonsystoriia@ukr.net
Час роботи: понеділок-п'ятниця (крім святкових днів), 10:00-16:00, обідня перерва – 13:00-14:00
КЕРУЮЧИЙ ЄПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАЇЛ. Тел. (0332) 72-44-64
КАНЦЕЛЯРІЯ
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віцеканцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64
ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру – протоієрей Віктор ПУШКО. Моб. (095)126-40-77 Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net Сайт – *pravoslaviavolyni.org.ua*
info@pravoslaviavolyni.org.ua
Головний редактор сайта – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050)661-56-68
Прессслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віктор ПУШКО
pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські єпархіальні відомості». *hazeta.vyev@gmail.com*
Телестудія «Собор» – головний редактор диякон Сергій ПАНАЩУК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. *blago@ukr.net*
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 *kljuchi@ukr.net*
КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА
Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, *garasd100@gmail.com*
ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79
ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87
УПОВНОВАЖЕНИЙ ЄПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'Ї
протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27
ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТИРСЬКОЇ ОПІКИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
Голова – протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27
ВІДДІЛ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ
Голова – ігумен Никодим (СМІЛИЙ). Тел. (068) 698-64-10